ALINA B. IORDAN

PRINTESA CEA FRUMOASĂ

ALINA B. IORDAN

PRINȚESA CEA FRUMOASĂ

1 9 4 2

EDITURA NAȚIONALA GH. MECU

ALINA B. IORDAN
PRINŢESA CEA FRUMOASĂ
S'A EDITAT ŞI TIPARIT DE
EDITURA NAŢIONALĂ GH. MECU
IN BIBLIOTECA „NAŢIONALA"
Bucureşti, Decemvrie 1942

MARCU CEL BOGAT

Intr'o țară depărtată, trăia odată un negustor avut, care se chema Marcu. Și negustorul nostru avea o fată frumoasă ca de vreo cinci ani, la care ținea ca la lumina ochilor, căci era singura lui bucurie. Pe fată o chema Nastasia și negustorul o cocoloșea și-i făcea totul pe voie, ca să nu ducă niciun fel de lipsă și să nu cunoască ce e nevoia. Un singur cusur avea boierul: nu putea să sufere pe cerșetori. Cum îi zărea că dau târcoale pe la poartă, chema îndată servitorii și punea să-i alunge cu câinii.

Intr'o seară se opresc la poarta lui doi bătrâni. Marcu îi aude dela fereastră și pune pe servitori să-i alunge ca de obiceiu, dar fata îi spune:

— Lasă-i, tată, sunt sărmani! Ingăduie-le să rămână măcar în grajdul vitelor. Fă asta de hatârul meu! Nu vezi ce vreme afurisită și ce zăpadă e afară?

Marcu se învoiește și poruncește ca cei doi bătrâni să fie lăsați să intre. Ii trimite

apoi după dorința fetei în grajdul vitelor și acolo servitorii le aruncă un braț de paie, pe care cei doi bătrâni cerșetori se culcă.

Când adormi toți în casă, Nastasia se strecoară afară și se duce întins la grajdul vitelor, să vadă ce fac cerșetorii. Se furișează în pod și acolo începe să tragă cu urechea.

Deodată, unul din cei doi bătrâni zice :

— In cutare sat, la cutare nevoiaș, s'a născut un copil. Ce nume îi dăm și ce noroc să-i hărăzim ?

Celălalt bătrân răspunde :

— Numele lui să fie Vasile cel făr'de noroc, iar norocul lui să fie bogăția lui Marcu la care dormim acum !

Pasă-mi-te, cei doi bătrâni nu erau altcineva decât Dumnezeu și Sfântul Petru, care pe vremea aceea umblau pe pământ și erau îmbrăcați în haine de cerșetori, ca să nu-i cunoască lumea.

Nastasia aude toate acestea și se duce în casă, ca să se culce, tot așa pe furiș cum venise.

A doua zi, bătrânii ies din grajd și pornesc la drum. Nastasia se duce la tatăl său și-i povestește cele ce auzi ea în grajd, din gura celor doi cerșetori.

Când aude Marcu una ca asta, vru să se încredințeze dacă e adevărul și porunci să i se pună caii la sanie, ca să meargă în satul cu pricina. Ajunge el la preotul satului și-l

întrebă dacă e adevărat că în cutare zi s'a născut un băiat, aşa cum îi povestise fata.

— „E adevărat, boierule", îi spuse preotul. „Mergi la cutare om sărman din sat şi acolo ai să dai peste ceea ce cauţi. Dar trebue să ştii dumneata că omul e aşa de sărman, încât nimeni n'a primit să-i fie naş copilului, aşa că e nebotezat. Până una alta i-am dat numele de Vasile cel fără de noroc!"

Marcu îi mulţumeşte preotului şi porneşte spre casa ţăranului cu pricina. Dar omul era aşa de sărac, că nici casă nu avea, ci trăia într'o cocioabă ca vai de lume. Boierul se aplecă şi pătrunde înăuntru. Acolo ce să vadă ? Numai sărăcie şi goliciune.

— „Bună ziua, oameni buni!", zice boierul.

— „Bună, boierule !", îi răspunde omul, căutând cu mirare la cel care intra în sărăcia lui. „Dar ce v'aduse într'acoace ?"

— „Apoi, uite, ici, omule, auzii că nimeni nu vrea să vă boteze copilul şi am venit eu să vă spun că vreau să-i fiu naş. Vreţi să vi-l botez eu ?"

— Cum de nu, cucoane, păcatele noastre. Că n'avem nici de unele şi nimeni nu se uită la sărăcia noastră.

Oamenii se bucură că le-a căzut din senin aşa naş pentru fiul lor şi fac pregătirile de botez. Pornesc la biserică şi-l roagă pe preot să le boteze copilul, apoi boierul dă o masă mare şi toată lumea petrece, mănâncă şi bea

din belşug. Căci, de, boierul avea de unde să plătească.

A doua zi, boierul se pregăteşte de plecare şi-l cheamă deoparte pe sărac:

— „Uite ce m'am gândit eu", îi zise el. „Tu eşti sărac şi n'ai să-l poţi creşte pe Vasile aşa cum trebue. Lasă-l pe finul meu la mine şi eu am să fac om din el!"

Se bucură din nou ţăranul de norocul ce l-a pălit pe fiul său şi i-l încredinţează boierului. Acesta îi lăsă ceva bani cumătrului său şi, luându-l pe Vasile cel făr'de noroc, îl înfăşoară în blănuri calde şi porneşte spre oraş.

Ajungând în mijlocul câmpului, boierul opreşte trăsura şi-i spune vizitiului să-l ia pe Vasile cel făr'de noroc şi să-l arunce într'o prăpastie din apropiere.

Vizitiul nu stă mult pe gânduri, ia copilul şi-l aruncă în fundul prăpastiei, iar Marcu zise:

— Acolo e locul tău, nu în avutul meu! Să văd eu cum ai să mai stăpâneşti averea mea!

Şi făcând el isprava asta, porneşte spre oraş, bucuros că a scăpat de copil.

A treia zi, pe drumul acela se întâmplă să treacă nişte negustori, care se duceau să-i ducă lui Marcu cel bogat o datorie. Ajungând în dreptul prăpastiei, aud ei un plâns de copil. Se uită încoace şi încolo nu văd

nimic. Atunci unul din ei se dă jos din trăsură şi se apropie de marginea prăpastiei. Apoi, uitându-se în jos, strigă :

— Fraţilor, veniţi să vedeţi minune !

Ceia sar îndată din trăsură şi vin şi ei la marginea prăpastiei. Acolo, ce să le vadă ochii? In fundul prăpaştiei e o poiană verde, iar în mijlocul ei se joacă Vasile cel făr'de noroc cu nişte floricele. Trimit numaidecât negustorii pe vizitiu, să scoată copilul şi pornesc cu el spre casa lui Marcu cel bogat. Când vede Marcu pe copil, îl recunoaşte de îndată şi întrebă pe negustori :

— Unde l-aţi găsit?

Negustorii îi povestesc cum venind pe drum, au auzit pe cineva plângând în fundul prăpastiei şi cum, trimiţând vizitul, l-au scos de-acolo pe copil.

Marcu înţelege că asta e minune şi se roagă de negustori să-i lase lui copilul. Dar negustorii se învoiesc cu greu şi nu-l lasă, până când Marcu cel bogat nu-i iartă datoria lor. Apoi, luându-l naşul în braţe pe Vasile cel făr'de noroc, îl dă fetei şi-i zice :

— Du-te şi-l îngrijeşte !

Nastasia ia copilul şi, când îl vede aşa de drăgălaş, nu mai poate de bucurie. Incepe să se joace cu el, să-l legene şi să-i cânte, fericită că de azi înainte are pe cineva, care să-i ţie de urît. Zi şi noapte, Nastasia nu se mai desparte de copil. Il împodobeşte cu

panglicuțe, îi cântă și-l îngrijește ca ochii din cap. Dar Marcu nu-l vede cu ochi buni.

Într'o seară se întoarce el mai târziu acasă și, văzând că Nastasia doarme, ia binișor copilul, ca să nu-l simtă nimeni, îl pune într'un butoiaș, pe care-l smolește pe dinafară, și-l aruncă în matca râului.

Butoiașul începe să plutească pe apă și într'un târziu se oprește într'un tufiș, în preajma unei mânăstiri. Trecând din întâmplare pe acolo un călugăr, aude plânset de copil, se apropie și vede butoiașul. Se minunează el de ceea ce vede și duce butoiașul la mânăstire. Acolo, când îl desfac, dau de copil. Îl iau călugării și-l duc la starețul mânăstirii. Din clipa aceea Vasile cel făr'de noroc a rămas la mânăstire, în grija călugărilor, și a crescut mare. Călugării îl învață să citească, să scrie și să socotească. Băiatul e priceput și învață repede orice i se spune. Nu mult după aceea, starețul, văzându-l așa de priceput, îl face chelar.

Într'o zi, iată că sosește la mânăstirea aceea și Marcu cel bogat. Era în trecere spre un oraș din apropiere, unde niște datornici îl tot amânau cu plata banilor ce-i datorau. Se oprește Marcu la mânăstire și se roagă de stareț să fie găzduit peste noapte. Văzându-l că e un om avut, călugării îl primesc cu mare cinste și-l trimit pe chelar să aibă grijă de el. Chelarul se duce și face ce i se spune,

apoi, terminându-şi treaba, pleacă spre biserică să ia parte la slujba de vecernie. Marcu se duce şi el, căci parcă-l trage ceva într'acolo. Il vede iar pe chelar aprinzând lumânările în dreptul icoanelor şi trecând în rândul călugărilor dela strană. Are o voce frumoasă şi lui Marcu îi place foarte mult. Intreabă pe stareţ :

— De multă vreme a intrat acest tânăr în slujba mânăstirii ?

— Apoi să cam fie vreo şaisprezece ani ?

Şi-i povesteşte stareţul lui Marcu cum l-au găsit pe Vasile într'un butoiaş, cum l-au scos şi l-au crescut la mânăstire.

Când aude Marcu despre asta, simte numaidecât cum îi sare inima. Va să zică Vasile cel făr'de noroc trăieşte ? N'a scăpat încă de el ? Se gândeşte el ce se gândeşte şi zice stareţului :

— Daţi-mi-l mie pe Vasile şi eu am să vă dau bani mulţi pentru el !

Dar stareţul spune :

— Ne vine greu să ne despărţim de el, căci e vrednic şi avem credinţa că are să ajungă departe !

Dar Marcu se roagă aşa de fierbinte de stareţ şi dă atâţia bani pentru mânăstire, încât acesta se învoieşte. Il chemă deci stareţul pe Vasile şi-i spune să se pregătească de drum, căci Marcu cel bogat l-a angajat în serviciul său. Ii pare rău lui Vasile că plea-

că dela mânăstire, dar n'are ce face. Își ia rămas bun dela toți și se pregătește să plece. Dar Marcu îi spune :

— Eu n'am să pot merge acum acasă, căci trebue să mă duc să-mi termin treburile în orașul vecin. Ai să te duci tu singur acasă și am să-ți dau o scrisoare.

Apoi se apucă Marcu și scrie scrisoarea, iar în scrisoare îi spune nevestei sale :

„Când ai să primești scrisoarea mea, să te duci de îndată cu omul acesta la fabrica de săpun și, când ai să te apropii de cazanul cel mare în care fierbe săpunul, să-i faci vânt înăuntru. Bagă de seamă, ăsta e dușmanul nostru de moarte și trebue să ne scăpăm de el!"

Ia Vasile scrisoarea boierului și pleacă spre casa lui. Pe drum, întâlnește el un bătrân care-l întrebă :

— Incotro ai plecat, Vasile cel fără'de noroc?

— Apoi, uite, merg spre casa lui Marcu cel bogat, cu o scrisoare pentru nevasta lui. Sunt angajat în serviciul lui.

— „Arată-mi și mie scrisoarea !", zice mosul.

Vasile i-o arată, iar moșul o desface, o citește și i-o dă și lui Vasile, s'o citească. Vasile se uită, citește și nu-i vine a crede. Apoi începe să plângă :

— Ce rău i-am făcut eu omului acesta, pe care nici nu-l cunosc, de vrea să mă piardă ?

Dar bătrânul îl liniștește și-i spune :

— Nu te întrista, tinere, căci Dumnezeu te va păzi.

Apoi suflă peste scrisoare şi aceasta se lipeşte la loc, cum a fost.

— Acum du-te şi dă scrisoarea soţiei lui Marcu !

Vasile ajunge la casa lui Marcu cel bogat, se înfăţişează soţiei şi-i dă scrisoarea dela Marcu. Femeia ia scrisoarea, o citeşte şi rămâne pe gânduri. Apoi chemă pe Nastasia şi i-o citeşte şi ei. In scrisoare stă scris :

„Nevastă, când ai să primeşti scrisoarea mea, să chemi de îndată pe Nastasia şi s'o cununi cu omul acesta. Dar să faci lucrul numaidecât, căci altfel ai s'o păţeşti !"

La omul bogat nu-i nevoie de prea mari pregătiri de nuntă. Până a doua zi, totul e aranjat. Il îmbrăcă pe Vasile cu haine noui, fac rochie de mireasă pentru Nastasia şi-i duc în faţa altarului. Apoi se pun pe petrecere.

Nu mult după aceea, iată că soseşte şi Marcu din călătoria lui. Nevasta, împreună cu fiica şi cu ginerele, se grăbesc să-i iasă înainte.

Cum îl vede Marcu pe ginere, se supără foc şi zice :

— Cum ai îndrăznit, nevastă, să-l cununi cu fata noastră ?

— „Am făcut, după cum mi-ai scris ! îi răspunde aceasta, mirată.

Apoi se duce şi-i arată scrisoarea. Marcu pune mâna pe scrisoare, se uită şi vede că scrisul e al lui. Se miră el de treaba asta şi nu mai zice nimic.

Trec astfel vreo trei luni şi într'o zi îl cheamă Marcu pe ginere :

— Iţi dau o scrisoare s'o duci la prietenul meu smeul, care trăieşte peste nouă mări şi ţări de aici. Să-i spui că Marcu cel bogat îi cere birul pe cei doisprezece ani, de când n'a mai trimis niciun ban şi că-l rog să-mi spună ce mai ştie despre corăbiile mele, care au dispărut de trei ani de zile. Dacă nu se ţine de cuvânt, să-i spui că nu mai vreau să ştiu de el şi să plece de pe pământurile mele !

La Vasile scrisoarea şi vine la soţia lui

— Iată unde mă trimite tatăl tău !

Nastasia ia scrisoarea, o citeşte şi începe să plângă cu amar, dar nu îndrăzneşte să se ducă la tatăl său, să-l roage să trimită pe altcineva.

A doua zi, Vasile cel făr'de noroc îşi pregăteşte de drum, pune posmagi în traistă, îşi îmbrăţişează soţia şi porneşte la drum, spre curţile smeului.

Merge el, cât merge, şi deodată aude o voce :

— Vasile făr'de noroc, încotro ai plecat ?

Se uită el în jur să vadă cine vorbeşte dar

— Cine mă strigă ?

— Eu sunt, stejarul. Te-am întrebat încotro ai plecat.

— Mă duc la împăratul smeu, să iau birul pe doisprezece ani, pentru Marcu cel bogat.

Stejarul îi spune iar :

— Când ai să ajungi acolo, să-l întrebi şi despre mine. Să-i spui că stau aici de trei sute de ani. Oare mult am să mai stau ?

Vasile făgăduieşte să-i îndeplinească ruga şi pleacă mai departe. Ajunge el la un râu şi se roagă de luntraş să-l treacă dincolo. Vasile se aşează în barcă, iar luntraşul îl întreabă :

— Incotro ai plecat, prietene ?

Vasile îi spune, iar luntraşul îl roagă să-şi amintească şi de el când va ajunge la curtea împăratului smeu. Să-l întrebe anume pe împărat dacă mai are mult de stat la râu, ca să treacă oamenii de pe un mal pe altul, căci s'au împlinit treizeci de ani, de când face treaba asta.

Vasile cel făr'de noroc făgăduieşte să îndeplinească ruga luntraşului şi, după ce se desparte de dânsul, porneşte tot înainte, căci până la curtea împăratului smeu mai este mult.

La câtăva vreme după aceea, Vasile ajunge la malul mării. Acolo stă un chit care trece oamenii şi căruţele pe partea cealaltă.

Chitul îl întreabă cu o voce omenească :

— Vasile cel făr'de noroc, încotro ai pornit ?

— Apoi mă duc la curtea împăratului smeu, să cer birul pe doisprezece ani, pentru stăpânul meu, Marcu cel bogat !

— Când ai să ajungi acolo, să-ţi aduci aminte şi de mine şi să-l întrebi pe împărat dacă am să mai stau multă vreme aici, căci au trecut o sută de ani, de când trec oamenii şi căruţele, dintr'o parte în alta a mării !

— „Bine, aşa voiu face !", spune Vasile cel făr'de noroc şi chitul îl trece dincolo.

Ajunge Vasile într'o poiană verde, iar în mijlocul ei vede un castel de o frumuseţe rară. Intră el înăuntru şi străbate toate camerele, minunându-se de podoabele pe care le întâlneşte. Ajungând în cea din urmă cameră, vede el o fată tânără şi frumoasă, stând pe pat şi plângând cu amar.

Când îl vede pe Vasile, se scoală numaidecât şi venind în calea lui, îl întreabă cum a putut să ajungă el în acest loc blestemat. Vasile îi arată scrisoarea lui Marcu cel bogat şi-i spune că are poruncă să ridice birul pe doisprezece ani dela împăratul smeu.

Fata aruncă scrisoarea în foc şi zice :

— Tu nu eşti trimis aici după bir, ci ca să te mănânce smeul. Spune-mi acum pe ce drum ai venit şi ce ai auzit pe unde ai trecut ?

Vasile cel făr'de noroc îi povestește despre chit, despre luntraș și despre stejar, spunând cum l-au rugat să-l întrebe pe smeu dacă au să mai stea mult acolo unde se află. Dar abia termină el vorba și un vâjâit puternic se aude prin aer. Văzduhul se cutremură și castelul se scutură, de parcă l-ar bate o vijelie. Fata îi spune repede lui Vasile :

— Acesta e smeul care se întoarce acasă. Intră repede în lada asta sub pat și să asculți la toate cele ce am să vorbesc cu smeul !

Tremurând de frică, Vasile cel făr'de noroc ,se strecoară numaidecât în ladă, iar fata iese să-l întâmpine pe smeu.

Cum intră smeul în cameră, îndată și simte miros de om.

— „A fost cineva aici ?", întrebă el. „Simt că miroase a om !".

— „N'a fost nimeni", îi răspunde fata „De bună seamă că acest miros îl ai de pe unde ai fost și-ai umblat !".

Smeul se liniștește și-i spune fetei :

— Sunt tare obosit. Am să mă culc puțin, iar tu să-mi cauți în cap !

Smeul se culcă și fata începe să-i caute în cap, iar în timpul acesta îi spune:

— Am visat că parcă mergeam pe un drum și am văzut un stejar care m'a rugat să întreb pe împăratul smeu dacă mai are mult de stat în acel loc.

— Trebue să stea acolo, până când cineva

are să vie să-i dea cu piciorul. Atunci el are să întreb pe împăratul smeu dacă mai are seească o comoară numai cu aur şi argint.

— „Am mai visat", continuă fata, „că am ajuns la un râu şi luntraşul m'a rugat să te întreb dacă are să mai stea mult, ca să treacă lumea de pe un mal pe altul".

— Trebue să facă aşa: pe primul venit care se va urca în barcă, să-l împingă în larg. Acela are să rămână în locul lui, iar el are să plece acasă!

— „Am mai visat că am ajuns la malul mării şi acolo stătea un chit ,care m'a rugat să întreb pe împăratul smeu dacă mai are mult de stat acolo, ca să treacă lumea pe spinarea lui, dintr'o parte în alta a mării."

— Chitul trebue să stea, până când are să scoată din fundul mării cele douăsprezece corăbii ale lui Marcu cel bogat. Atunci el are să fie liber!

După ce spune acestea, smeul adoarme. Fata se ridică încet şi, dându-i drumul lui Vasile cel făr'de noroc, îi zice:

— Ai auzit ce a spus smeul? Du-te înapoi, dar să nu-i spui chitului să scoată cele douăsprezece corăbii ale lui Marcu cel bogat, decât când are să te treacă în partea cealaltă a mării. Aşa să faci, şi când ai să ajungi la luntraş. Iar când ai să ajungi la stejar, să dai cu piciorul spre răsărit şi sub rădăcina lui ai să găseşti bogăţii nenumărate!

Vasile cel făr'de noroc mulţumeşte fetei şi porneşte spre casă. Când ajunge în dreptul chitului, acesta îl întreabă:

— Ai vorbit despre mine cu împăratul smeu?

— Am vorbit, dar nu pot să-ţi spun ce mi-a răspuns, decât atunci când ai să mă treci în partea cealaltă.

Chitul îl trece şi atunci Vasile cel făr'de noroc îi spune că va fi liber, atunci când va scoate din fundul mării cele douăsprezece corăbii ale lui Marcu cel bogat.

Când aude chitul despre aceasta, se dă îndată la fund şi scoate corăbiile lui Marcu cel bogat. Vasile porneşte mai departe şi ajunge la luntraş. Acesta, de cum îl vede, îl şi întreabă:

— Ei ,ai întrebat pe împăratul smeu dacă mai am mult de stat aici?

— L-am întrebat, dar nu pot să-ţi spun ce mi-a răspuns, decât după ce mă vei trece pe celălalt mal.

Când ajunge dincolo, îi spune:

— A zis împăratul smeu că ai să fii liber, atunci când pe cel dintâi venit ai să-l urci în barcă şi ai să-i faci vânt în mijlocul apei. Acela are să rămână în locul tău, iar tu ai să te duci acasă.

Ajunge Vasile cel făr'de noroc şi la stejar, îl izbeşte cu piciorul în partea de răsărit şi acesta se răstoarnă, căci era putred de mulţi

ani. La rădăcina lui găseşte Vasile o mulţime de aur, de argint şi pietre scumpe. Sunt aşa de multe, încât nici nu ştie cum va putea să le ducă acasă.

Intorcând el capul ,deodată vede venind spre dânsul cele douăsprezece corăbii ale lui Marcu cel bogat. Corăbiile sunt conduse de bătrânul pe care l-a întâlnit Vasile, când ducea scrisoarea lui Marcu către soţia acestuia. Când îl ajunge, bătrânul îi zice:

— Iată Vasile cu ce te-a răsplătit Dumnezeu !

Vasile se uita şi nu-i vine să creadă.

— Toate aceste corăbii sunt ale tale!

Apoi, zicând acestea, bătrânul plecă şi Vasile încarcă în corăbii toată bogăţia dela rădăcina stejarului, apoi porneşte, fericit, spre casă.

Când îl vede Marcu cel bogat, îi iese numaidecât înainte.

— Ei, ce-ai făcut la împăratul smeu?

— După cum vezi, s'a purtat foarte frumos cu mine. Mi-a dat aceste douăsprezece corăbii, precum şi aurul şi argintul pe care-l vezi !

Când aude Marcu cel bogat una ca asta, se face foc de mânie, se urcă într'o căruţă şi porneşte spre împărăţia smeului, ca să se certe cu dânsul.

Merge el cât merge şi ajunge la luntraş. Acesta îl urcă în barcă pe Marcu, apoi îi face

vânt în larg şi se întoarce la casa lui. Marcu rămâne pentru totdeauna să treacă lumea, dintr'o parte într'alta a râului. Vasile cel făr'de noroc începe să trăiască în bogăţie şi belşug, alături de soţia lui. Din ceea ce are, ajută întotdeauna pe săraci şi pe cerşetori. Acum are de unde să-i ajute, căci pe lângă averea lui a ajuns să stăpânească, aşa cum i-a fost ursit, şi averea lui Marcu cel bogat.

SOTIR CEL BOGAT

Trăia odată un împărat şi împăratul acela avea un băiat cuminte, frumos şi bun la suflet. Dar împăratul era tare sgârcit. Se tocmea cu toată lumea, pentru te miri ce şi mai nimic, iar banii pe care-i strângea, îi punea deoparte şi-i ţinea închişi cu nouă lacăte, de frică să nu-i fure cineva. Era aşa de lacom împăratul, încât toată lumea îi ştia meteahna şi se ferea de dânsul.

Odată vede el un ţăran, care vindea în târg nişte blăni de vulpe.

— Ia stai, moşule, de unde eşti ?

— Sunt de fel din satul cutare şi mă aflu în slujbă la un boier pe care-l chiamă Sotir cel Bogat !

— Dar cum prindeţi voi vulpile ?

— Sotir cel bogat pune capcane în pădure şi vulpile proaste vin şi se prind singure.

— Ascultă, moşule. eu am să-ţi dau de băut şi am să te răsplătesc cu bani, dacă-mi arăti cum aşezaţi voi capcanele.

Ţăranul se scarpină puţin în cap şi, după

oarecare codeală, se învoieşte să-i arate împăratului cum se pun capcanele. După ce învaţă el meşteşugul, pune de-l prinde pe Sotir cel Bogat şi-l închide într'o cameră din palat, iar cheia o dă împărătesei, spunându-i :

— S'o păstrezi ca ochii din cap şi să n'o dai la nimeni !

Apoi pleacă spre pădurile lui Sotir cel Bogat şi întinde capcanele.

In vremea asta, Sotir cel Bogat sta trist în cameră şi se uită pe fereastră într'un rând îl zăreşte pe băiatul împăratului, care se plimba prin grădină, însoţit de dădacele şi servitoarele care-l îngrijeau.

Trecând prinţul prin dreptul ferestrei la care se afla Sotir cel Bogat, acesta îl strigă :

— Măria Ta, caută şi dă-mi drumul de aici ,căci am să-ţi fiu de folos odată şi odată.

— ,,Dar cum pot să-ţi dau drumul ?", întreabă tânărul, fără să ştie cine e acela.

— Să te duci la mama ta şi să-i spui aşa: — ,,Măicuţă dragă, te rog să-mi cauţi în cap". Ea are să facă ceea ce-i ceri. Tu să pui capul pe genunchii ei şi, când are să-ţi caute în cap, să umbi încet în buzunarul ei şi să pui mâna pe cheia dela camera mea. Apoi să vii să mă liberezi de aici şi eu am să-ţi fiu, după cum ţi-am spus, de folos într'o zi.

Prinţul face, precum îi spune Sotir cel Bogat, scoate cheia din buzunarul mamei şi dă fuga în grădină. Aici pregăteşte un arc, îi

pune o săgeată şi trage, iar săgeata sboară departe, departe, dincolo de grădina împărătească până la marginea râului. Apoi prinţul strigă dădacelor şi servitoarelor să dea fuga şi să-i aducă săgeata. Dădacele şi servitoarele se împrăştie. In timpul acesta, prinţul aleargă şi descuie uşa camerei în care stătea închis Sotir cel Bogat.

Ieşind de acolo, el îi aminteşte prinţului de făgăduiala sa şi porneşte spre casă. Când să treacă prin pădure, vede capcanele întinse de împărat şi le rupe.

Vede regele că vulpile nu se mai prind în capcane şi dă fuga la soţie, ca s'o întrebe unde-i cheia şi cine i-a dat drumul lui Sotir cel Bogat. Soţia se jură că nu ştie nimic, că nici prin gând nu i-a trecut să dea drumul lui Sotir cel Bogat. Dar împăratul, nu şi nu, că ea e vinovată. Porunceşte să se adune sfatul boierilor, ca să hotărască împreună soarta împărătesei. Văzând tânărul prinţ cum stau lucrurile ,se duce plângând la tatăl său şi mărturiseşte că el e vinovatul. Ii spune cum l-a luat cu vorba Sotir cel Bogat şi cum l-a înduplecat să caute cheia şi să-i dea drumul. Se mânie tare rău împăratul şi nu ştie ce să facă. Să-l osândească, îi vine greu. Se hotărăşte să-i dea drumul ,să plece în cele patru părţi ale lumii, unde l-ar duce picioarele şi norocul. Apoi îi dă o legătură cu de-ale mâncării, ca să aibă de drum, şi o slugă.

Pleacă prinţul din cetate şi merge cu sluga la întâmplare, pe drumuri necunoscute. Oraşul rămâne tot mai în urmă, iar în calea lor se întindea o câmpie, pe care nu se vedea nici picior de om. Mergând ei aşa, ajung la o fântână. Zice prinţul :

— Intră înăuntru şi scoate apă, că mi-e sete.

Dar sluga zice înţepată :

— N'am să m'aplec !

Tace prinţul şi merg mai departe. In cale întâlnesc altă fântână.

— „Intră în fântână şi scoate-mi apă, că mi-e sete de nu mai pot" !, zice prinţul.

Dar şi de data asta, sluga zice :

— Nu vreau !

Merg ei iar, cât merg, şi dau de a treia fântână, să scoată apă. Sluga, văzându-l tunci, prinţul se opreşte şi coboară singur în fântână, să scoată apă. Sluga văzându-l înăuntru, pune repede capacul şi strigă:

— N'am să-ţi dau drumul să ieşi de acolo, dacă nu-mi făgăduieşti că tu ai să-mi fii slugă, iar eu stăpân !

Prinţul vede că sluga l-a prins bine la strâmtoare şi, neavând ce face, primeşte ca el să fie slugă, iar acesta prinţ. Dar, pentru ca înţelegerea să fie deplină, prinţul iscăleşte cu propriuli su sânge. apoi sluga îi dă drumul. Ieşind prinţul afară, se desbracă de hai-

nele sale de prinţ şi i le dă slugii. Apoi porneşte în urma lui.

Intr'un târziu ajung într'o ţară necunoscută. Sluga merge călare înainte, iar prinţul după dânsa. Ajunge la curtea împăratului acelei ţări şi acesta, auzind că are de-a-face cu un prinţ, îl primeşte îndată la curtea lui, cu toate onorurile. Şi începe sluga să trăiască la acest împărat, ca un prinţ adevărat, stând la masă cu gazda sa şi, înfruptându-se din toate vinurile şi mâncărurile cele alese, care se perindau la masa împărătească.

In vremea aceasta, prinţul stătea la bucătărie cu slugile, mânca la un loc cu ele şi-l punea să taie lemne şi să frece oalele.

Trece oarecare timp la mijloc şi prinţul învaţă să gătească bucatele mai bine ca însuşi bucătarul împăratului. Află despre aceasta împăratul şi-l tocmeşte pe el bucătar. Dar slugile împăratului se supără şi-i pun gând rău prinţului. Incep să se gândească cum să facă, pentru ca să se scape de el. Intr'o zi pregăteşte prinţul o prăjitură şi o pune la cuptor, ca să se coacă. Fostul bucătar pândeşte când prinţul era ocupat cu alte treburi, şi, apropiindu-se pe furiş de cuptor, pune otravă în prăjitură. Apoi când se aşează împăratul la masă, se strecoară până la dânsul şi-i spune să nu guste din prăjitură, căci e otrăvită. Auzind una ca asta, împăratul chemă câinele lui iubit, îi tăie o bucată de prăjitură şi i-o dă,

să mănânce. Dar de îndată ce o ia în gură, câinele cade jos şi moare.

Porunceşte să vie îndată bucătarul cel nou.

— Cum de-ai îndrăznit să-mi pregăteşti prăjitura cu otravă? Indată am să poruncesc să fii osândit!

— „Nu ştiu nimic, Măria Ta!", răspunde prinţul. „Se vede că bucătarului dinaintea mea nu i-a plăcut că ţineţi la mine şi a vrut să-mi facă rău!"

Regele se gândeşte puţin şi-l iartă, dar nu-l mai lasă la bucătărie, ci-l face vizitiu.

Intr'o zi, ducând prinţul caii la râu, să bea apă, îi iese înainte Sotir cel Bogat.

— Bună ziua, Măria Ta!

— Bună ziua!

— Dar ce-i cu Măria Ta?

— Apoi ce să fie? Uite aşa şi aşa! Şi-i povesteşte toate cele câte i s'au întâmplat.

— Aşa stă treaba? Vino puţin până la mine.

— Nu pot, că fug caii!

— Să n'ai nicio grijă. Vino cu mine.

Pleacă prinţul şi ajunge la locuinţa lui Sotir cel Bogat. Acesta avea trei fete. Intreabă Sotir pe cea mai mare:

— Ce vrei să-i dai prinţului, pentrucă m'a scăpat din camera în care mă închisese tatăl său?

Fata zice:

— Am să-i dau o față de masă fermecată!

Ieșind prințul dela Sotir cu cadoul fermecat, flutură fața de masă și vede toți caii împăratului adunați grămadă. Apoi o voce îl întrebă :

— Ce vrei să mănânci și să bei, Măria Ta ?

— „Apoi aș vrea de toate, că de mult n'am mai văzut o masă ca lumea !", zice prințul.

Și pe dată unde începe să răsară pe fața de masă tot felul de bunătăți, că se satură prințul și-i mai rămân. Strânge fața de masă și pornește cu caii spre casă.

A doua zi se duce iar la râu. Sotir cel Bogat îi iese înainte ca din pământ.

— Vino până la mine, Măria Ta !

Il duce pe prinț la locuința lui și le iese înainte cea de-a doua fată.

— Tu ce i-ai pregătit prințului, pentrucă m'a scăpat din camera unde eram închis ?

— I-am pregătit o oglindă fermecată. Tot ce are să dorească să vadă, va putea zări în oglindă !

A treia zi, iar îl întâlnește prințul pe Sotir cu caii la apă.

— „Vino până acasă la mine !", îi zice el prințului.

Ajungând acasă, Sotir cel Bogat întreabă pe fiica mai mică.

— Tu ce i-ai pregătit prințului, pentrucă m'a scăpat dela pieire ?

— Eu i-am pregătit un fluier. De îndată ce-l pune la gură, apar în faţa lui cântăreţi şi muzicanţi.

Din ziua aceea, începe să se schimbe viaţa prinţului. De unde până acum trăia ca vai de el, acum are de toate. Ce-i doreşte inima, aceea i se împlineşte. Bea, mănâncă, ştie tot, iar muzicanţii îi cântă toată ziua. Caii sunt sănătoşi, sătui, voinici şi frumoşi. Impăratul nu mai poate de bucurie, că are un vizitiu aşa de harnic şi într'o zi, stând de vorbă cu fiica sa, îi spune şi ei despre asta. Dar tânăra prinţesă ,de mult pusese ochii pe vizitiu şi ar fi vrut să-i vorbească, dar n'avea cum. Căci, de !, ea era prinţesă, iar el un biet vizitiu. Totuşi, într'o zi, îşi ia inima în dinţi şi se apropie de el. Chipurile vrea să ştie de ce caii lui sunt mai frumoşi şi mai vioi ca ai celorlalţi. Dar vizitiul, şiret, nu vrea să spună. Atunci, prinţesa se gândeşte să găsească al prilej şi să intre în odaia lui, ca să vadă cum şi cel fel trăieşte vizitiul. Şi aşa, odată, fiind prinţul plecat cu caii la apă, prinţesa se furişează în odaia lui. Vede pe perete oglinda, se uită în ea şi pricepe totul. Ii ia oglinda, faţa de masă şi fluierul şi... pe aici ţi-e drumul.

Dar în vremea asta, o nenorocire se abate asupra împărăţiei. Un balaur cu şapte capete se prezinte la curtea împărătească şi cere de nevastă pe fata împăratului.

— „Dacă nu mi-o dați", spune el, „am s'o iau cu sila !".

Și pune armata lui să înconjoare împărăția. Atunci, împăratul poruncește să vină la dânsul toți acei voinici care vor avea curajul să înfrunte balaurul cu șapte capete. De-l va birui, jumătate din împărăție e a lui, iar pe deasupra și pe fiică-sa i-o va da de nevastă.

Și iată că îndată încep să sosească la curtea lui voinici de tot felul, prinți și voivozi, gata să se lupte cu balaurul cel cu șapte capete. Se face o armată numeroasă, cu care împăratul pornește împotriva monstrului. Pornește cu această armată și vizitiul nostru. Incalecă el pe o iapă sură și se ține tot în urmă. Mergând el așa, îi iese în cale Sotir cel Bogat.

— Incotro ai plecat, Măria Ta ?

— Mă duc și eu să-mi măsor puterile cu balaurul !

— Hei, Măria Ta, cu gloaba asta n'ai să poți face nicio ispravă. Să mergem nițel până la mine.

Il ia Sotir și-l duce acasă la dânsul, iar acolo îi toarnă un păhărel de țuică. Prințul îl bea pe nerăsuflate.

— „Ei, simți ceva putere în tine?", întrebă Sotir.

— Dacă aș avea un buzdugan de nouă sute de ocale și l-aș arunca în văzduh, nu

i-aş simţi puterea, chiar de mi-ar cădea pe creştetul capului !

Ii dă Sotir să bea al doilea pahar.

— „Dar acum?", îl întreabă Sotir.

— De-aş avea un buzdugan de două mii de ocale, l-aş arunca până dincolo de nori !

Ii toarnă Sotir al treilea pahar.

— Acum să te-aud, Măria Ta !

— Dacă mi s'ar aşeza în cale un stâlp de fier, dela pământ până la cer, aş răsturna tot pământul !

Sotir cel Bogat îi mai toarnă un pahar din alt butoiu, cu o aromă şi mai întrematoare şi-l întreabă:

— Dar acum, Măria Ta ?

— Acum ce să mai spun? Simt că mi s'a făcut puterea de şapte ori mai mare !

Il scoate Sotir pe prinţ în curte şi fluieră lung în toate patru părţi ale pământului. Curând începe să se audă galopul unui cal. Vine mâncând pământul şi tremură ca varga. De pe nări îi iese fum ,iar de sub copite îi sar scântei.

Se apropie calul de prag şi îngenunchiază. Sotir îi zice prinţului:

— Măria Ta, iată-ţi calul !

Ii mulţumeşte prinţul lui Sotir şi, înainte de a pleca, îi mai dă acesta un biciu de mătasă.

Incalecă prinţul şi merge pe urma oastei împăratului. In drum, vede el pe cineva co-

coţându-se într'un copac şi tremurând de frică. Se uită prinţul mai bine şi vede că acela nu e altcineva decât fostul lui servitor, care de frică să nu dea ochii cu balaurul, nu ştie cum să se ascundă mai bine. Prinţul îl izbeşte de două, trei ori, cu biciul de mătasă şi-şi vede de drum. Ajunge el în curtea împăratului şi se aşează în frunte, alături de toţi voinicii care merg să se lupte cu balaurul cel cu şapte capete. Când îl vede împăratul pe prinţ, crede că e chiar mosafirul lui. N'are de unde să ştie adevărul, căci prinţul e îmbrăcat de sus până jos numai în zale de fier şi-şi poartă buzduganul cu toată mândria, de parcă ar fi o jucărie.

Ajung ei în faţa oastei balaurului cu şapte capete. Şi unde nu începe o luptă de se cutremura pământul, iar soarele îşi ascunsese faţa în nori !

Viteazul nostru face minuni de vitejie. Cu buzduganul în mână, el se repede în dreapta şi în stânga şi se bagă acolo, unde primejdia e mai mare. Pârtie face pe unde trece. Cei care nu cad izbiţi de buzduganul lui, sunt striviţi de picioarele cailor. In curând, oastea monstrului e culcată la pământ. N'a mai rămas în picioare decât balaurul ,pe care prinţul îl ajunge din urmă şi, cu o lovitură de buzdugan, îi retează toate cele şapte capete.

In vremea asta, fata împăratului, nerăbdătoare să ştie a cui va fi izbânda, ia oglinda şi

se uită la ea. Acolo îl vede pe prinţ, luptând cu curaj şi inima îi creşte de bucurie.

— „Cine o fi", se întreabă ea.

Apoi când acesta răpuse pe balaur, ea nu se mai poate stăpâni şi strigă în oglindă :

— Cum să-ţi mulţumesc, pentrucă m'ai scăpat de monstru ?

Şi ca prin minune, viteazul din oglindă îi răspunde :

— Să mă săruţi, frumoasă fată !

Prinţesa întinde braţele şi-l strânge la piept pe voinic, apoi îl sărută.

Isprăvindu-se războiul, împăratul se întoarse bucuros spre casă. Dar în suflet simte o leacă de tristeţe, căci voinicul care a răpus pe balaur a intrat ca în pământ. Se întreba şi el cine să fie, dar nu poate să găsească niciun răspuns. Cei mai mulţi au credinţa că acesta e mosafirul lui, prinţul depărtat, care trăieşte de multă vreme la curtea împărătească.

Adevăratul prinţ, terminând isprava, îşi schimbase îndată hainele şi acum venea în urma oastei, pe mârţoaga lui de cal, de care râdeau toţi tovarăşii de arme.

In vremea asta, prefăcutul prinţ care auzise că balaurul a fost răpus, se arătă la curtea împărătească şi se laudă în toate părţile că el e voinicul care a tăiat capetele balaurului. Aude şi vizitiul nostru laudele fostului său

servitor şi, închis în camera lui, îşi vede deale sale. Parcă nici n'a fost la luptă.

Impăratul n'are ce face şi hotărăşte să dea de nevastă mosafirului pe fiica sa, căci nimeni altcineva nu se prezintă în faţa lui, să-şi ceară răsplata, afară de el. După logodnă, dau o masă mare, dar prinţesa care bănuieşte că la mijloc e o minciună, se face că o doare capul şi n'are nicio poftă de mâncare. Impăratul îi spune ginerelui :

— Ce facem ? Trebue să găsim leacuri pentru prinţesă !

— „Voiu pleca îndată să-i aduc leacurile", spuse servitorul. „Numai să-mi daţi o corabie şi pe vizitiu, .căci m'am obişnuit cu el".

Impăratul îi ascultă vorbele şi-i dă corabia şi pe vizitiu.

Plecând ei şi ajungând în largul mării, porunceşte servitorul să se caute un sac, iar în el să-l bage pe prinţ şi să-l arunce în apă. Zis şi făcut.

Dar prinţesa se uită în oglindă şi vede totul. Se urcă în trăsură şi porunceşte să fie dusă de îndată la malul mării. Acolo îl întâlneşte pe Sotir cel Bogat, care pescuieşte cu năvodul. Văzându-l, prinţesa se roagă de dânsul :

— Moşule, iată ce mi s'a întâmplat. Fii bun de aruncă năvodul şi pescuieşte-l pe prinţ !

Sotir se învoieşte şi-i răspunde :

— Bucuros, dar trebue să pui singură mâna şi să tragi de el !

Prinţesa aruncă năvodul şi-l prinde pe vizitiu din mare, mai mult mort decât viu. Il ia în trăsură şi porneşte cu el spre palat. Aici se duce în faţa împăratului şi-i povesteşte ce şi cum l-a scăpat dela moarte pe adevăratul prinţ.

Impăratul şi toată lumea se bucură. Fac o masă mare şi la puţin timp după aceea, gata şi nunta.

Dar când toate erau gata, iată că soseşte şi servitorul cu leacurile. Pun mâna pe el îl leagă şi-l osândesc la moarte. Şi prinţul trăi fericit după aceea, alături de aleasa inimii lui, iar când împăratul îşi dete sfârşitul, el îi luă locul şi domni mulţi ani cu înţelepciune şi bunătate, spre fericirea şi bucuria poporului.

Iar eu încălecai pe o şea ş. a. m. d.

REGELE MARII ŞI ILEANA COSANZEANA

A fost odată un împărat şi o împărăteasă. Împăratului îi plăcea tare mult vânătoarea. Odată văzu el în vârful unui stejar un vultur şi vru să-l ochiască, dar vulturul se rugă de dânsul:

— Nu mă ucide, înălţate împărate, căci într'o zi am să-ţi fiu de mare folos. Ia-mă, mai bine, cu tine !

Regele se gândi puţin, dar neputând să priceapă cum i-ar putea fi de folos un vultur, vru iar să-l împuşte. Vulturul se rugă din nou:

— Nu mă împuşca, înălţate împărate, ci ia-mă mai bine cu tine, căci am să-ţi fiu de folos într'o zi!

Regele se gândi iar la ce i-ar putea fi de folos vulturul şi vru să tragă a treia oară. Şi de data aceasta, vulturul se rugă de dânsul aşa:

— Nu trage în mine, înălţate împărate, ci mai bine ia-mă la tine şi dă-mi de mân-

care, trei ani de zile, căci am să-ți fiu de folos!

Regelui i se făcu în sfârșit milă de vultur și-i ascultă ruga. Il luă la curtea lui și-l hrăni un an de zile. Vulturul mâncă însă așa de mult, încât în al doilea an aproape că dete gata vitele împăratului. Nu mai avea împăratul acela nici oi, nici vaci, ca să-i dea vulturului de mâncare. La sfârșitul celui de-al treilea an, zise vulturul:

— Iți mulțumesc, înălțate împărate, pentru bunătatea ta. Acum lasă-mă liber.

Impăratul îi dă drumul, dar zadarnic încearcă vulturul să sboare, căci aripile îi sunt încă fără putere.

— „Inălțate împărate", îi zice el, „m'ai hrănit trei ani de zile. Mai hrănește-mă un an și n'are să-ți pară rău".

— „Dar iată că nu mai am cu ce să te hrănesc", îi spune împăratul. „Mi-ai dat gata tot ce-am avut!"

— Nu-i nimic, înălțate împărate, împrumută-te și ține-mă, că n'ai să fii în pagubă!

Impăratul face, precum îl învață vulturul, se împrumută cu vite și-l mai hrănește un an. Pe urmă îi dă drumul să sboare.

Vulturul se ridică sus, sus de tot, apoi se lasă la pământ si zice:

— Acum, înălțate împărate, așează-te pe spinarea mea și să sburăm!

Impăratul face, precum îl învață vulturul și

acesta se ridică în văzduh, luând-o spre apus, ajunge într'un târziu la malul mării. Aici, vulturul se sbate puţin şi împăratul cade în apă, ducându-se până la genunchi. Atunci, vulturul îl apucă repede şi-l scoate afară :

— Ce este, Măria Ta, te-ai speriat ?

—„Cum să nu mă sperii", îi spune împăratul, „dacă era cât pe ce să mă duc la fund ?"

După ce se svântă puţin împăratul, pornesc mai departe şi ajung la malul altei mări. Vulturul iar îl lasă pe împărat să cadă în apă şi regele se scufundă în valuri, până la mijloc. Il apucă din nou vulturul şi-l scoate la mal.

— Ce este, Măria Ta ? Te-ai speriat ?

— „M'am speriat rău", îi spune împăratul, „căci socoteam că mă înnec de-a-binelea. Dar tot mă gândeam că n'ai să mă laşi să mă duc la fund şi ai să mă scoţi la liman".

Se urcă împăratul pe aripile vulturului şi pleacă mai departe. Intr'un târziu zăresc iar o mare. Vulturul se lasă deasupra apei şi împăratul, fără să-şi dea seama cum, alunecă şi cade în apă, scufundându-se în adâncuri, până la gât. Şi de data asta îl apucă vulturul pe împărat şi-l urcă pe aripa sa.

— Te-ai speriat tare, Măria Ta?

— M'am speriat rău de tot, dar mă gândeam mereu că tu tot n'ai să mă laşi să mă duc la fund !

— Aşa e, Măria Ta ! Adu-ţi aminte cum ai

vrut să mă împuşti, atunci când stăteam în vârful copacului. De trei ori te-am rugat să nu mă ucizi şi de trei ori ai vrut să tragi în mine. Mi-a fost tare frică atunci. Acum ştii, Măria Ta, ce înseamnă frica de moarte. Să sburăm mai departe.

Şi sboară vulturul cu împăratul pe aripi peste ţări şi mări, până când deodată spune vulturul:

— Priveşte, Măria Ta, şi vezi ce este sub noi şi ce este deasupra noastră.

Se uită împăratul în toate părţile şi zice:

— Deasupra noastră e cerul, iar sub noi pământul !

— „Mai uită-te odată", îi zice vulturul, „şi vezi ce este la dreapta noastră şi ce este la stânga noastră".

Se uită împăratul şi zice:

— Pe partea dreaptă se vede o câmpie întinsă, iar pe stânga o casă.

— „Sburăm într'acolo", zice vulturul. „Acolo trăieşte sora mea cea mai mică".

Ajungând deasupra casei, vulturul se lasă uşor în curte. Indată iese dinăuntru sora vulturului, care-şi primeşte fratele cu multă dragoste. Il ia în casă şi-l aşează la masă, ca să-l ospăteze, iar la împărat nici nu se uită, ci-l lasă afară şi asmute câinii asupra lui. Se supără tare vulturul de purtarea surorii sale şi, sculându-se dela masă, îl ia pe împărat pe aripile sale şi sboară mai departe.

După puţin timp, îi spune vulturul împăratului:

— Priveşte, Măria Ta, şi vezi ce se vede în urma noastră.

Se uită împăratul înapoi şi zice:

— In urma noastră se vede o casă roşie.

Iar vulturul îi zice:

— Aceea e casa surorii mele mai mici, care n'a vrut să te primească în casă şi a asmuţit câinii împotriva ta. Acuma casa ei arde.

Sboară ei mai departe şi, într'un târziu, vulturul întreabă din nou:

— Priveşte, Măria Ta, şi vezi ce e deasupra noastră şi ce e sub noi.

Se uită împăratul şi zice:

— Deasupra noastră e cerul, iar sub noi e pământul.

Zice iar vulturul:

— Uită-te acum şi vezi ce este pe partea dreaptă şi ce este pe partea stângă.

Se uită iar împăratul şi zice:

— Pe dreapta e o câmpie întinsă, iar pe stânga e o casă.

— Acolo trăieşte sora mea mijlocie. Să sburăm într'acolo.

Şi vulturul se lasă într'o curte mare. Ca şi la sora cea mică, vulturul este primit cu multă bucurie de către sora mijlocie. Ea îl pofteşte în casă şi-l îmbie cu toate bunătăţile, iar pe împărat îl lasă afară şi asmute

câinii împotriva lui. Vulturul se mânie foarte de purtarea neomenoasă a surorii sale, se ridică dela masă, îl ia pe împărat şi sboară mai departe.

Au sburat ei, cât or fi sburat, când deodată vulturul zice iar:

— Ia vezi, Măria Ta, ce se vede în urma noastră ?

Se uită împăratul şi zice:

— Văd o casă roşie.

— „E casa surorii mele mijlocii care arde". zice vulturul. „Să ne vedem de drum. In curând o să ajungem la casa mamei şi a surorii mele mai mari".

In sfârşit sosesc. Mama şi sora nu mai pot de bucurie, când îl văd pe vultur. Il primesc cu cea mai mare bucurie atât pe el, cât şi pe împărat.

— „Acum", zice vulturul către împărat, „odihneşte-te, Măria Ta, la noi, iar pe urmă am să-ţi plătesc pentru tot ce-ai făcut, când am avut nevoie şi am să-ţi dau şi o corabie, ca să te duci cu Dumnezeu acasă".

Ii dă vulturul regelui o corabie şi două lăditze, una verde şi alta roşie, zicându-i:

— Vezi să nu deschizi lăditele până acasă. Iar când ai să ajungi acolo, deschide lădiţa roşie în curtea din dos, iar pe cea verde în curtea din fată.

Ridică împăratul lăditele, îşi ia rămas bun dela vultur şi pleacă cu corabia pe mare.

Intr'un târziu ajunge la o insulă şi acolo corabia se opreşte. Coboară împăratul pe mal şi-şi aduce aminte de lădiţe. Se miră tare mult de ceea ce pote să fie înăuntru şi nu înţelege de ce vulturul i-a spus să nu le deschidă, decât când va ajunge acasă. Se gândeşte el cât se gândeşte şi nerăbdarea îl sileşte să vadă ce e înăuntru. La lădiţa roşie, o coboară pe ţărm şi o deschide. Când colo ce să vezi? Din lădiţă ies o sumedenie de vite, încât se umple toată insula de numărul lor cel mare. Erau atât de multe, că nu puteai să le cuprinzi cu ochiul. Când vede împăratul una ca asta, se întristează şi-şi zice cu amărăciune:

— Acum ce e de făcut ? Cum o să pot aduna turma asta aşa de mare de vite într'o lădiţă ?

Pe când se bătea el cu capul ce să facă, numai iată că iese din apă un om care-l întreabă:

— De ce plângi, Măria Ta, aşa de amar?

— „Cum să nu plâng", îi spune împăratul, „când nu ştiu cum să adun toată cireada asta de vite, ca să încapă într'o lădiţă?"

— Cred şi eu am să te pot ajuta, Măria Ta, în nenorocirea care te-a lovit, dacă te legi să-mi dai ceea ce nu ştii că ai acasă.

Se gândeşte împăratul:

— Ce-aş putea să am acasă pe care să nu-l ştiu ? Mi se pare că ştiu tot ce am.

După oarecare codeală, zice:

Bine, am să-ţi dau ceea ce nu ştiu că am

acasă. Numai adună-mi vitele şi pune-le la loc în lădiţă.

Cela face îndată treaba şi împăratul pleacă în corabie spre casă. Când ajunge la curtea împărătească, află că împărăteasa i-a născut un fiu de toată frumuseţea. Se repede împăratul şi începe să-l mângâie şi să-l îmbrăţişeze, ca un tată ce era. Dar, aducându-şi aminte de ceea ce făgăduise străinului acela, inima i se strânge şi începe să plângă cu amar.

— „De ce plângi, Măria Ta ?", îl întreabă soţia.

— „De bucurie !", îi răspunde el, ferindu-se să-i spună adevărul.

Iese el pe urmă în curtea din dos şi deschide lădiţa cea roşie. Ce să vezi ? Din lădiţă ies nenumărate dobitoace, vaci, boi, oi, cai, care umplu grajdurile împărăţiei. După aceea, iese în curtea din faţă şi deschide lădiţa cea verde. In faţa lui se arată deodată o grădină cu pomi de toată frumuseţea. Se bucură împăratul şi uită că trebue să-l dea pe prinţ.

Trec mulţi ani la mijloc. Intr'o zi, plimbându-se împăratul pe malul unui râu, îi iese deodată înainte un om, care-i spune:

— Te-ai făcut uituc, Măria Ta. Adu-ţi aminte ce-mi datorezi !

Se întoarce împăratul foarte amărît acasă şi povesteşte cele întâmplate împărătesei şi prinţului. Plâng ei şi le pare rău că trebue să se despartă, dar n'au ce face. Făgăduiala tre-

bue ţinută. Il lau pe prinţ, îl duc pe malul apei şi-l lasă acolo.

Stând singur prinţul pe malul mării, vede o potecuţă şi porneşte într'o doară pe ea. Merge el, cât merge, şi ajunge într'o pădure deasă. In pădurea aceea dă el peste o colibă, în care trăia Muma Pădurii, o femeie slabă, gălbejită şi urîtă foc, cu nişte dinţi ascuţiţi şi cu părul încâlcit şi des, de te lua groaza numai uitându-te la ea.

„Să intru sau să nu intru?", îşi zice prinţul.

In cele din urmă îşi face curaj şi intră:

— „Bună ziua, Măria Ta", îi spune Muma Pădurii. „Cauţi de lucru, sau de lucru ai fugit ?"

— Hei, bătrâno, dă-mi întâi să mănânc şi să beau ceva, iar după aceea am să-ţi spun eu care-i povestea.

Ii dă baba cele cerute şi prinţul îi povesteşte unde şi de ce a plecat la drum.

Atunci, Muma Pădurii îi spune:

— Du-te, băiatule, până la ţărmul mării. Acolo au să vină douăsprezece porumbiţe, care au să se prefacă în fete şi au să se bage în apă, să se scalde. Tu să te furişezi cu băgare de seamă până în apropierea lor şi să pui mâna pe cămaşa fetei celei mai mari. Când are să vie fata să-ţi ceară cămaşa, tu să-i spui că i-o dai dacă se învoieşte să te ducă până în faţa tatălui ei. In drum ai să dai peste trei oameni. Unul e Flămânzilă,

altul e Gerilă, iar celălalt Setilă. Să-i iei cu tine, căci au să-ţi fie de folos.

Ii mulţumeşte prinţul babei pentru sfat, îşi ia rămas bun dela ea şi pleacă acolo unde i-a spus ea să se ducă. Ajungând la malul mării, prinţul se furişează în dosul unei tufe şi aşteaptă. Deodată vin douăsprezece porumbiţe care se lovesc de pământ şi se prefac în douăsprezece fete frumoase ca zânele. De îndată, ele se desbracă, îşi lasă cămăşile pe mal şi intră în apă. Pirnţul iese încetişor din dosul tufei şi pune mâna pe cămaşa fetei celei mai mari, apoi dă iar fuga în dosul tufei şi se ascunde.

Fetele se scaldă cât se scaldă şi, după ce se satură de scăldat, ies pe mal, să se svânte şi să se îmbrace. Unsprezece din ele îşi iau cămăşile şi, se prefac în porumbiţe şi sboară spre casă. Cea de-a douăsprezecea, care nu era altcineva decât Ileana Cosânzana, negăsindu-şi cămaşa, rămâne singurică pe malul apei. In cele din urmă îl vede pe tânărul prinţ şi începe să se roage de el, să-i dea cămaşa:

— Dă-mi, Măria Ta, cămaşa, să mă îmbrac şi să merg acasă. Când ai să vii la regele mării, care e tatăl meu, am să-ţi fiu de mult folos.

Prinţul se înduioşează şi-i dă cămaşa. Fata îmbracă cămaşa şi îndată se preface în

porumbiţă. Apoi sboară pe urma suratelor sale.

Porneşte prinţul la drum spre regele mării şi, mergând el aşa, cum merge omul fără griji la drum, întâlneşte în cale pe cei trei viteji pe care-i cunoaşteţi: Flămânzilă, Setilă şi Gerilă. Îi ia cu dânsul, cum îl învăţase Muma Pădurii şi merge mai departe, spre regele mării. Văzându-i, acesta îi zise prinţului:

— Bine ai venit, prietene! De ce nu te-ai grăbit să vii mai repede, căci am obosit, aşteptându-te? Trebue să te apuci de lucru. Şi iată care e dorinţa mea: să-mi construieşti la noapte un pod mare, de cristal. Dacă n'are să fie gata până mâine dimineaţă, să ştii că acolo unde-ţi stau picioarele are să-ţi steie capul. Înţelesu-m'ai? Du-te acum şi pune-te pe treabă!

Pleacă prinţul din faţa regelui mării şi începe să plângă cu amar.

Atunci, Ileana Cosânzana deschide fereastra dela odaia ei şi întreabă:

— De ce plângi, Măria Ta?

Iar el îi spune:

— Cum să nu plâng, Ileană Cosânzană, când tatăl tău mi-a poruncit să construiesc la noapte un pod de cristal şi eu nu ştiu nici măcar să ţin toporul în mână. Dacă nu-l dau

gata până în zorii zilei, acolo unde-mi stau picioarele, are să-mi steie capul.

— „Nu-i nimic", îi zice Ileana Cosânzana. „Culcă-te şi odihneşte-te, căci noaptea aduce întotdeauna un sfat bun".

Se culcă prinţul şi adoarme, iar Ileana Cosânzana iese în prag şi fluieră prelung. Din toate părţile încep să alerge spre ea meşteri tâmplari şi lucrători. Unii încep să netezească locul, alţii fac cărămizi, iar alţii încep să construiască. Până să se trezească prinţul, podul de cristal e gata şi meşterii pleacă spre casă.

Dimineaţa, când se scoală prinţul, vede podul în faţa lui. Se scarpină la ochi şi nu-i vine să creadă. E un pod frumos de cristal, cu tot felul de desene, care de mare mai meşteşugit făcute.

Ileana Cosânzana se apropie de prinţ şi-i zice:

— Iată, podul e gata. In curând trebue să vie tata, să-l vadă.

Prinţul se uită, cât se uită, minunându-se, şi, ca să nu-l găsească regele stând degeaba, ia o mătură, se urcă pe pod şi începe să facă curăţenie.

Când vine regele mării şi vede isprava prinţului, nu ştie cum să-l mai laude şi cum să-şi mai arate bucuria că are un pod aşa de frumos.

— „Iţi mulţumesc, îi zice regele," că mi-ai

făcut podul. Acum să-mi faci altă treabă. Şi iată despre ce este vorba. Aş vrea să am, până mâine dimineaţă, o grădină mare, cu pomi roditori, iar în grădina aceea să cânte păsări de tot felul, ca să-mi încânte auzul. Apoi să văd atârnând pre crăci mere şi pere coapte. Auzitu-m'ai? Dacă nu faci asta, să ştii că s'a isprăvit cu tine.

Pleacă prinţul dela regele mării şi începe să plângă iar cu amar, căci în ce chip ar fi putut el să îndeplinească porunca cea grea a regelui? Şi tot plângând el, ajunge lângă odaia Ilenii Cosânzana. Iar aceasta, cum îl vede, îl şi întreabă:

— De ce plângi, prinţule?

Iar el spune:

— Cum să nu plâng, când tatăl tău mi-a poruncit ca până mâine în zori să vadă în faţa casei sale o grădină, cu tot felul de pomi roditori, în care să cânte tot felul de păsări, iar pe crăci să atârne pere şi mere coapte? Cu putinţă este una ca asta?

Auzindu-l aşa, Ileana Cosânzana râde şi-i zice:

— Cum, numai pentru atâta plângi, prinţule? Lasă treaba asta în grija mea, iar tu culcă-te şi odihneşte-te, căci noaptea e mai înţeleaptă ca ziua.

Se culcă prinţul, precum îi zice Ileana şi doarme dus. Iar Ileana Cosânzana iese în prag, fluieră vitejeşte în toate părţile şi, ca

din senin, încep să vină spre ea grădinari pricepuți, care îndată se pun pe lucru și pun pomi și flori, iar în pomi fructe gustoase, pârguite, drept dragul să le culegi. Și pe sub pomi, pun ei straturi de flori, de toate culorile, că-ți luau ochii, nu altceva.

In zorii zilei, totul era gata. Se duce Ileana Cosânzana și-l trezește pe prinț:

— Scoal, și vezi ce este în jurul tău, prințule! In curând are să vină și tata, să-ți vadă isprava.

Se scoală prințul, se freacă la ochi și iar nu-i vine a crede. In fața lui se înălța o mândreță de grădină, întocmai cum a dorit-o regele mării. Ca să nu steie degeaba, ia prințul o mătură și dă fuga pe sub pomi, să mâture și să mai îndrepte ceva. Când vine regele mării și vede mândreță de grădină, se bucură foarte și nu știe cum să-l mai laude pe prinț, pentru isprava lui.

— Iți mulțumesc, prințule, pentrucă mi-ai îndeplinit ruga. Acum, ca să-ți răsplătesc serviciile ce mi-ai făcut, îți dau voie să-ți alegi de nevastă una din cele douăsprezece fete ale mele. Dar trebue să știi că fetele se aseamănă între ele. Dacă ai să ghicești de trei ori la rând una și aceeași fată, atunci soție să-ți fie aceea. Iar de n'ai s'o ghicești, să știi că moartea ți se trage.

Află despre asta și Ileana Cosânzana. Ei, pasă-mi-te, îi căzuse cu drag prințul și n'ar

fi vrut să-l vadă atârnând în ştreang sau omorît de călău. Vine la prinţ şi-i spune:

— Nu fii întristat, prinţule. Eu am să te ajut, ca să mă ghiceşti de trei ori la rând, aşa cum este dorinţa tatălui meu. Intâia oară am să flutur din batistă, a doua oară am să-mi aranjez rochia, iar a treia oară, pe deasupra capului meu are să sboare o muscă. Să ştii că aceea sunt eu, Ileana Cosânzana.

Nu mai poate de bucurie prinţul, iar când soseşte clipa să-şi aleagă soţia, el o ghiceşte de trei ori la rând pe Ileana, după semnele pe care i le spusese ea însăşi. Regele n'are încotro şi i-o dă de soţie pe Ileana. Apoi pune să se facă nuntă mândră şi să se gătească tot felul de bucate. Porunceşte regele mării să i se aducă prinţului bucate pentru o sută de oameni şi-i spune să le mănânce pe toate, căci altfel va fi rău de el.

Văzând una ca asta, prinţul îşi aduce aminte că are cu dânsul pe Flămânzilă şi se roagă de rege să-i îngăduie acestuia să guste şi el din bucatele pregătite pentru dânsul, că n'o fi mare pagubă, de-o lua şi el acolo o gură, două de mâncare.

— „Bine, să vie", se învoieşte regele.

Şi prinţul îi face semn lui Flămânzilă. Acesta intră înăuntru, se aşează la masă şi, cât nici n'ai gândi, dă gata mâncarea pregă-

tită pentru prinţ. Se minunează regele mării şi zice:

— Acum să bei tot vinul pe care ţi l-am pregătit!

Pregătise regele mării nu mai puţin de zece butoaie mari, cu băutură aleasă, ca pentru o masă ca aceea. Se uită prinţul şi zice.

— Bine, tată, am să beau tot vinul, dar îngăduie, te rog, ca să guste din el şi unul din tovarăşii mei.

— „Să guste! N'am nimic împotrivă", zice regele.

Şi-l chemară pe Setilă, care, cât ai număra până la zece, dă pe gât cele zece butoaie cu vin ale regelui. Iar după ce le bea, zice:

— Apoi numai pentru atâta m'aţi chemat? Daţi-mi de băut, că mor de sete.

N'are regele încotro şi-i mai aduce treizeci de butoaie pe care le avea în pivniţă. Le dă peste cap Setilă şi pe acestea şi tot strigă că el moare de sete şi c'ar vrea să mai închine un pahar, în sănătatea regelui mării.

Se minunează regele de aşa putere şi, văzând că nu mai are ce face, porunceşte să se pregătească baia pentru prinţ. Făcură o căldură în baie, de credeai că au pus în foc o pădure întreagă de lemne. Regele voia în chipul acesta să prăpădească pe prinţ. Vine prinţul să facă baia, dar soba e aşa de roşie,

că nu poţi să te apropii de ea, dela cinci verste.

— „Tată", spune prinţul, „îngăduie să încerce baia prietenul meu!"

— „Bine, să încerce!", zice regele.

Intră în baie Gerilă, suflă dintr'o parte, suflă din alta, şi pereţii se fac numai ţurţuri de ghiaţă. Intră şi prinţul după dânsul, face baie şi vine în faţa regelui. Când îl vede acesta viu nevătămat, să-i vie rău nu altceva, căci el nădăjduia că n'are să-l mai vadă viu.

— „Să plecăm de aici", îi spune Ileana prinţului, „căci tata e supărat rău pe tine şi mă tem să nu-ţi pricinuiască şi mai mari neajunsuri".

— Să plecăm, dacă zici tu!

Au pus de-au înhămat caii şi au plecat la drum. Merg ei cât merg şi ajung într'o câmpie. Deodată, Ileana zice:

— Apleacă-ţi urechea la pământ şi vezi ce se aude, prinţule, căci mi se pare că vine cineva în urma noastră.

Trage prinţul cu urechea şi spune fără teamă:

— Nu se aude nimic, Ileană Cosânzană!

Coboară şi Ileana Cosânzana de pe cal şi pleacă urechea la pământ, apoi spune:

— Ah, prinţule, eu aud cum vine cineva în goană după noi!

De îndată ea preface caii în fântână, pe

ea într'o ulcică, iar pe prinţ într'un bătrân. Sosesc urmăritorii.

— Hei, moşule, n'ai văzut cumva trecând pe aici un tânăr şi o fată?

— Ba am văzut, dragii mei. Insă au trecut tare demult. Eram tânăr pe vremea aceea!

Urmăritorii se întorc la regele mării şi-i spun că n'au putut să-i ajungă pe fugari. Ii povestesc numai că în drumul lor au dat de o fântână şi de un bătrân, care le-a spus că n'a văzut pe nimeni trecând pe acolo.

— „Aceea erau ei!", strigă regele. „De ce n'aţi pus mâna pe ei, ca să-i aduceţi încoace?"

Mâniat foc, pune şi ucide pe urmăritori, iar pe urma fugarilor trimite alţi voinici, să-i aducă vii sau morţi în faţa lui. Dar în vremea aceasta, prinţul şi Ileana Cosânzana, prefăcuţi iar în oameni, fug în goana cailor, cât mai departe de regele mării. Cum merg ei aşa, deodată Ileana spune din nou:

— Mi se pare că iar vin după noi!

Descalecă repede de pe cai şi se gândesc ce-i de făcut. Dar Ileana nu stă mult pe gânduri şi preface pe prinţ într'un călugăr bătrân, iar pe ea într'o biserică veche de tot, cu zidurile acoperite de muşchiu. Ajung acolo urmăritorii şi întreabă pe călugăr:

— Hei, părinte, n'ai văzut cumva trecând pe aici un tânăr şi o tânără?

— Ba am văzut, dragii mei. Dar e tare

mult de atunci. Eram tânăr şi biserica asta abia se zidea!

Urmăritorii se întorc din drum şi-i spun regelui că n'au putut să-i prindă pe fugari şi că în drumul lor n'au dat decât peste un călugăr şi o biserică veche de tot, cu zidurile acoperite de muşchiu, şi călugărul le-a spus că de multă vreme n'a mai trecut nimeni pe acolo.

Se supără foc şi de data aceasta regele şi pune să spânzure pe urmăritori, pentrucă nu i-au adus biserica şi preotul, apoi plecă el singur în urmărirea fugarilor.

De data aceasta, simţind că cel care se apropie de tatăl ei, Ileana preface caii într'un râu de miere cu malurile de cremă, pe prinţ într'un răţoiu, iar pe ea într'o raţă.

Ajungând regele mării la malul râului, se apucă să mănânce malurile de cremă. Şi mănâncă şi bea, până când se umflă şi plesneşte, căzând lat la pământ.

Prinţul şi Ileana Cosânzana se prefac iarăşi în oameni şi-şi continuă fuga. Nu după multă vreme ajung la hotarele împărăţiei tatălui său. Zice Ileana:

— Du-te singur înainte, prinţule, şi spune mamei tale şi tatălui tău ce şi cum, iar eu am să te aştept aici, în drum. Dar bagă de seamă, când vei ajunge acasă, să-i săruţi şi să-i îmbrăţişezi pe toţi ai tăi, numai pe sora ta să n'o săruţi, căci atunci ai să uiţi de mine!

Ajunge prinţul acasă, se întâlneşte cu toţi ai săi, şi cu toţi se sărută şi se îmbrăţişează, uitând că pe sora lui nu trebue s'o sărute şi s'o îmbrăţişeze. De îndată însă ce-o îmbrăţişează, totul i se şterge din minte şi uită de soţia lui, care-l aştepta în drum.

Trei zile îl aşteaptă Ileana pe prinţ, iar a patra zi, văzând că nu mai vine, se preface în cerestoare, intră în capitala ţării şi se opreşte la o bătrână. In vremea aceea, prinţul se pregătea să se însoare cu o prinţesă bogată şi se dăduse sfoară în ţară ca toată lumea să vie la nuntă, să-i ureze noroc prinţului şi miresei sale şi să-i aducă turte de grâu.

Stând într'o zi Ileana şi gândindu-se la soţul ei, vede pe bătrână cernând făină de grâu şi pregătind o turtă.

— „Pentru cine pregăteşti, mătuşică, turta asta?", întreabă ea pe bătrână.

— Cum pentru cine? N'ai auzit că împăratul nostru îşi însoară feciorul cu o prinţesă bogată? Pregătesc turta asta, ca s'o duc la masa cea mare.

Auzind una ca asta, Ileana Cosânzana se întristează de moarte şi-i zice bătrânei:

— Mătuşică, te rog dă-mi şi mie puţină făină, să fac şi eu o turtă, s'o duc la masa cea mare, poate s'o îndura împăratul să mă miluiască şi pe mine cu ceva.

— „Bine faci", îi zice bătrâna. „Ia făină de colo, cerne şi coace turta".

Ileana ia făina, frământă aluatul şi bagă un porumbel şi o porumbiţă. Când totul e gata, merge şi Ileana împreună cu bătrâna să ducă turtele la masa cea mare. Intră ele în curte, nebăgate în seamă, şi se amestecă printre oameni. Ajungând în faţa mesei, dă şi Ileana turta ei. Dar cum o frâng, din ea sboară porumbelul şi porumbiţa. Toţi se minunează de această întâmplare. Dar mirarea lor e şi mai mare, când porumbelul zice porumbiţei:

— Dă-mi şi mie o bucăţică de turtă!

Dar porumbiţa îi răspunde:

— Nu! N'am să-ţi dau, porumbelule, căci ai să uiţi de mine, aşa cum a uitat prinţul pe Ileana Cosânzana.

Atunci îşi aduce aminte prinţul de soţia lui, se scoală dela masă, o ia în braţe pe Ileana şi o aşează lângă dânsul, în capul mesei.

Şi din ziua aceea au trăit mulţi ani în fericire şi belşug.

PRINŢESA FERMECATĂ

Acu, ci-că într'o ţară depărtată, la curtea unui împărat, trăia un soldat care slujise douăzeci şi cinci de ani, cu cinste şi dreptate. Mulţumit de purtarea lui cinstită, îl cheamă într'o zi împăratul în faţa sa şi porunceşte să-i se dea drumul, să plece la casa lui, iar pentru cinstea şi dragostea arătată în timpul cât a servit împărăţiei, să i se dea, drept răsplată, un cal cu şea cu tot.

Mulţumeşte soldatul împăratului pentru bunătatea lui, îşi ia rămas bun şi pleacă spre casă.

Merge el o zi, merge două, merge trei, apoi se face o săptămână, şi încă una, şi încă alta, şi soldatul nu mai ajunge acasă. In vremea asta i se termină merindea cu care plecase dela curtea împăratului şi n'are ce să mai mănânce, nici ce să mai dea calului, iar până acasă, mai e mult de întins. Ce să facă soldatul? Se opreşte el şi se uită încoace şi încolo, dar nu zăreşte nimic altceva, decât o câmpie întinsă, fără nici un pic de vieaţă.

Mai merge el ce mai merge, răbdând de foame şi de sete şi ajunge la malul unui râu. Dincolo de râu se zăreşte un castel de o frumuseţe neînchipuită. Turnurile sale strălucesc în soare, dar nu se vede nicio mişcare în jurul lui.

— „Măi, ce să fie?" îşi zice soldatul.

Dar nu stă mult pe gânduri, dă pinteni calului, trece încet râul şi se îndreaptă spre castel, să ceară ospitalitate. E hotărît să se bage în slujbă pentru câtva timp, numai să poată găsi ceva de mâncare pentru cal şi pentru dânsul.

Ajunge el la poarta castelului, dar nu vine nimeni să-i deschidă. Atunci îşi ia inima în dinţi şi intră înăuntru. Dar nici în curte nu se vede nimeni. Opreşte el în faţa scărilor, descalecă, îşi leagă calul mai deoparte şi începe să urce scările. Apoi pătrunde înăuntru şi rămâne foarte mirat, când vede că nimeni nu-i iese în întâmpinare. Trece el printr'o cameră, trece prin alta, se mai opreşte, ca să tragă cu urechea, doar o prinde vreun sgomot, însă nu se aude nimic. Parcă e un castel fermecat.

Tot mergând el din cameră în cameră şi minunându-se de frumuseţile dinăuntru, ajunge într'o cameră mai mare, unde vede o masă întinsă, iar pe masă tot felul de mâncăruri şi vinuri alese. Masa parcă a fost pusă chiar acum şi-şi aşteaptă mosafirii. Se opre-

ște soldatul în ușă, se uită încoace și încolo, doar o veni cineva să-l lămurească unde se află, dar clipele trec și nimeni nu vine să se așeze la masă. Fiindu-i straşnic de foame, soldatul se apropie de masă, apoi se așează pe un scaun și începe să se înfrupte de ici și de colo, din bunătățile întinse în fața lui.

Pe când sta el și se îndestula cu bunătățile de pe masă, numai iată că se aude un sgomot în spatele lui. Soldatul întoarce capul și dă cu ochii de o ursoaică. Aceasta vine spre dânsul și soldatul, speriindu-se, sare numaidecât în sus și pune mâna pe sabie, ca să se apere.

Dar în clipa aceea, ursoaica îi zice cu o voce omenească:

— Stai, tinere, și vezi-ți de masă, căci n'am venit să-ți fac niciun rău. Eu nu sunt o ursoaică, după cum crezi, ci sunt o prințesă fermecată. Dacă ai să poți sta trei nopți în castel, fără să te sperii și fără să pleci, atunci vrăjile au să dispară și eu am să mă fac la loc, cum am fost. Dacă ai curajul să faci aceasta, atunci eu am să fiu soția ta!

După ce zice aceste vorbe, ursoaica iese din odaie, așa cum a intrat, și soldatul rămâne singur, minunându-se de cele auzite. Se gândește el ce se gândește, apoi se așează pe scaun și-și termină mâncarea. După aceea se ridică și se lungește pe o laviță, ca să se odihnească puțin, căci e frânt de oboseală.

După ce se scoală, vede că s'a făcut seară. Ce să facă? Să rămână în castel, sau să plece la drum? Prinţesa i-a spus că, dacă are curajul să rămână trei nopţi în castel, atunci se mărită cu el. Se hotărăşte soldatul să rămână. Iată că vine şi noaptea. In castel se întinde o tăcere de moarte. Nimic nu se mişcă în jurul lui. Dar soldatul nu se teme. Pe la miezul nopţii, însă, îl apucă pe soldat o tristeţe şi o dorinţă nestăpânită de a pleca, dar se stăpâneşte şi rămâne pe loc. In sfârşit se face ziuă. A doua noapte la fel. Aceeaşi tristeţe de moarte îl copleşeşte pe soldat şi nu ştie ce să mai facă. Dar luptând cu sine însuşi, izbuteşte să treacă cu bine şi a doua noapte. A treia noapte a fost cea mai grea. Tristeţea îl copleşise peste măsură şi soldatul îşi blestema ceasul în care s'a hotărît să rămână în castel. Dar noaptea trece şi iată că se face ziuă. Deodată în faţa lui apare o prinţesă de o frumuseţe rară, care îi întinde mâna şi-i mulţumeşte că a scăpat-o de farmece. Apoi spune că ea e gata să se mărite cu dânsul şi începe pregătirile de nuntă. Soldatul se bucură de norocul care a dat peste dânsul şi e foarte fericit, căci are de toate la îndemână, iar prinţesa îl iubeşte şi-l răsfaţă ca pe un copil.

In cele din urmă fac nunta şi se pun pe un trai'u ca'n poveşti. Insă, dela o vreme soldatului începe să i se facă dor de ţara lui.

Prințesa vede că el are ceva, dar nu îndrăznește să-l întrebe ce are. Într'o zi, însă, soldatul nu se mai poate stăpâni și-i spune soției sale că ar vrea să se întoarcă în țara sa, să-și vadă căsuța și neamurile, apoi se va întoarce lângă ea.

— „Nu voiu întârzia mai mult ca trei luni!", îi spune el.

Văzând prințesa că soțul ei este hotărît să plece, nu se împotrivește prea mult. Îi pregătește de drum toate cele de trebuință și, la plecare, după ce-și iau rămas bun și se îmbrățișară, îi întinde prințesa un săculeț cu niște semințe, zicându-i:

— Dragul meu, drumul e lung și obositor. Ține acest săculeț cu semințe. Când ți se va face foame sau sete, aruncă câteva din ele și de îndată are să răsară în fața ta o grădină cu pomi, care într'o clipă au să înflorească și au să dea fructe. Așa ai să ai de mâncare și n'are să-ți fie prea urît, mai ales că ai să ai și umbră unde să te adăpostești, iar prin pomi au să sboare și să cânte tot felul de păsări care de care mai frumoase și mai minunate!

Încalecă soldatul pe cal și se așterne la drum. Pe unde poposește, scoate săculețul, aruncă câteva semințe și în fața lui răsare o grădină cu tot felul de pomi roditori, iar în pomi cântă păsărelele.

Merge el aşa o zi, merge două, merge trei şi nici capul nu-l doare. Iată că într'o zi soseşte el într'un loc pustiu şi nu departe de acolo zăreşte o caravană cu nişte negustori, care s'au aşezat pe iarbă şi joacă cărţi, iar lângă ei e un cazan mare, în care fierbe de mâncare. Se apropie soldatul de negustori şi vede că sub cazan nu arde niciun fel de foc. Totuşi mâncarea fierbe. Se minunează el şi, dând bună vremea negustorilor, se opreşte şi dânsul şi se aşează mai deoparte.

Pasă-mi-te, aceia nu erau negustori, cum credea soldatul, ci nişte necuraţi din împărăţia cea de foc a lui Scamoţchi. Soldatul stă, se uită la ei şi se tot minunează, că mâncarea din cazan fierbe fără foc.

— „Ce minune!", spune el. „Dar eu am ceva şi mai minunat!"

Scoate din săculeţ câteva seminţe şi le aruncă în jurul lui. Ca din pământ răsare o grădină cu pomi care înfloresc îndată şi fac fructe, iar prin ramuri cântă şi sboară tot felul de păsări minunate.

Văzând necuraţii această ispravă, se minunează şi ei, dar unul mai bătrân le şopteşte:

— Staţi, fraţilor, că eu ştiu cine este acest soldat! El trebue să fie acel care a rupt farmecele prinţesei. Să-i dăm să bea nişte buruieni, care să-l facă să doarmă jumătate de an!

Il cheamă pe soldat, să stea la masă cu ei, şi-i dau de băut, iar în băutură îi pun buruieni. De îndată ce bea, soldatul simte o moleşeală în tot corpul şi adoarme. Negustorii îşi strâng lucrurile, se ridică şi pleacă mai departe, lăsându-l pe soldat dormind dus, la umbra unui pom.

Timpul trece şi prinţesa îşi aşteaptă soţul. S'au împlinit trei luni de zile, de când a plecat şi el nu se mai întoarce.

— „Ce s'o fi întâmplat cu soţul meu?" îşi zice ea.

Se uită în grădină şi vede că toate vârfurile copacilor s'au uscat.

— „E un semn rău!", îşi zice ea. „Bărbatului meu i s'a întâmplat ceva pe drum!"

Mai aşteaptă ea câteva zile, dar văzând că soţul nu mai soseşte, se pregăteşte să plece să-l caute. Din întâmplare, sau spre norocul ei, nimereşte tot pe drumul pe care a apucat soţul său. După câtva timp, ajunge la locul unde dormea dânsul somn greu. Prinţesa se apropie, îl scutură, dar soţul ei nici nu se mişcă. Il strigă pe nume, iar îl scutură, dar în zadar. Soţul ei doarme dus. Atunci se înciudează prinţesa pe dânsul şi începe să-l pişte şi să-l înţepe cu acele, doar-doar l-o face să se trezească. Insă nimic nu-i ajută. Supărată foc, ea scapă câteva vorbe de ocară:

— De te-ar lua vânturile şi te-ar duce în ţări neumblate!

De cum zice acestea, o furtună se naşte ca din senin şi vântul ia pe soţul ei şi-l poartă peste ţări şi mări. Se întristează prinţesa şi-i pare rău de vorbele ei, dar nu mai poate face nimic. Atunci începe să plângă cu amar şi se întoarce acasă singură, aşa cum plecase.

In vremea asta, vântul îl duce pe soldat şi-l lasă pe un ţărm străin, între două mări. Deoparte şi de alta se întinde numai apă, iar limba de pământ pe care a căzut soldatul e aşa de îngustă, încât, dacă s'ar mişca puţin, ar cădea într'una din cele două mări. Dar el nu se mişcă de loc. Parcă e înţepenit. Doarme el, până se împlineşte o jumătate de an, apoi se trezeşte, se freacă la ochi şi nu pricepe unde se află. Când se vede între cele două mări, sare numaidecât în sus, iar valurile vin spre dânsul, spumegând.

— „Cum naiba se face de ajunseiu eu aici?", îşi zice el.

Dar zadarnic se trudeşte să găsească vreun răspuns, căci nimic nu-i ajută. Se mai uită el încoace şi încolo, apoi porneşte la întâmplare pe limba ceea de pământ, să vadă unde o ieşi. Intr'un târziu ajunge într'o insulă, iar pe insula aceea se înalţă un munte, până la cer. Se uită el spre vârful muntelui

și vede acolo atârnând un pietroiu cât toate zilele de mare.

Soldatul nostru se apropie de poalele muntelui și acolo dă peste trei draci, care se ceartă de mama focului. Dă soldatul să-i împace, dar ei se încaieră și mai rău, se bat ca nebunii și-și sfâșie hainele.

Atunci, soldatul odată strigă la ei:

— Stați, blestemaților, de ce vă bateți?

Dracii se opresc și unul din ei spune:

— Să vezi cum stă treaba. Tatăl nostru a murit acum trei zile și ne-a lăsat trei lucruri minunate: un covor sburător, o pereche de cisme sprintene și o căciulă care te face nevăzut. Acum nu știm cum să le împărțim.

— „Așa stă treaba?", zice soldatul. „Stați, blestemaților, că vă fac eu împărțeala".

Dracii primesc ca soldatul să le împartă lucrurile.

— „Iată ce trebue să faceți", le zice el. „Duceți-vă câte și trei în pădure și aduceți câte o sută de cazane cu smoală!"

Dracii îl ascultă, se duc în pădure și aduc smoala.

— „Acum să-mi aduceți cel mai mare cazan", le spuse el.

Dracii se duc și îndeplinesc și această dorință. Soldatul ia și pune smoala în cazan, apoi aprinde focul și o încălzește. Când e fiartă bine, le spune dracilor să ridice cazanul, să se urce pe munte, apoi să răstoarne

smoala, ca să curgă la vale. După aceea să dea brânci bolovanului din vârf, iar ei să fugă după dânsul. Care va prinde bolovanul, acela va lua covorul sburător. Cel care va ajunge al doilea, va lua cismele, iar cel care va ajunge cel din urmă, acela va lua căciula.

Dracii rămân încântaţi de aşa judecată, ridică cazanul, îl duc pe munte şi varsă smoala. Apoi împing bolovanul şi, acesta începe să alunece la vale, peste smoală. Dracii pe urma lui. Unul din ei îl ajunge din urmă, dar cade sub el şi moare strivit. Ceilalţi doi o păţesc la fel. Atunci, soldatul ia lucrurile dracilor, se aşează pe covorul sburător şi porneşte spre ţara lui. După puţină vreme, ajunge el la o căsuţă. Acolo trăia o bătrână, cu picioarele de os.

— „Bună ziua, mătuşă", îi spune soldatul, „Nu ştii oare încotro se află castelul soţiei mele?"

— „Nu ştiu, maică, n'am auzit niciodată despre el!", îi spune bătrâna. „Dar du-te la sora mea mijlocie, căci ea poate să ştie ceva!"

Porneşte soldatul şi ajunge într'un târziu la altă colibă. Acolo trăia sora mijlocie a bătrânei. Soldatul intră înăuntru, dă bună ziua şi întrebă pe bătrână dacă nu cumva a auzit despre castelul soţiei sale.

— N'am auzit, maică, dar du-te la sora noastră mai mare, căci ea trebue să ştie!

Pleacă soldatul pe covorul lui sburător şi

străbate mări și țări. In sfârșit vede el într'un târziu o colibă așezată la marginea lumii. Dincolo de ea, e un întunerec de iad. Nu se mai vede nimic.

— Hei, zice soldatul, dacă nici aici nu aflu nimic despre soția mea, atunci nu mai e nicio nădejde să dau de ea!

Se apropie el de colibă și intră înăuntru. Acolo dă de o bătrână care nu mai avea niciun dinte în gură. Stă la gura sobei și se uită, tăcută, în jar.

— Bună ziua, mătușo! Spune-mi, rogu-te, n'ai auzit cumva încotro se află castelul soției mele?

Bătrâna se întoarce spre dânsul și-i spune:

— Așteaptă puțin. Am să chem toate vânturile și am să le întreb. Ele umblă prin toată lumea și trebue să știe unde se află soția ta!

Iese baba în prag și cheamă vânturile, cu o voce puternică și ascuțită. Deodată, din toate părțile, încep să se ridice vânturile și să vină spre coliba babei. Văzduhul se cutremură pe unde trec și pomii se apleacă în toate părțile.

— „Mai încet, mai încet", le spune bătrâna. „O să dărâmați lumea!"

In sfârșit, vânturile se potolesc și se opresc în jurul ei.

— Vânturile mele dragi, voi colindați prin

toată lumea. Spuneţi-mi, n'aţi văzut cumva unde trăieşte prinţesa?

Vânturile se uită unul la altul, apoi răspund:

— Nu , n'am văzut!

— Sunteţi toate aici?

— Mai lipseşte vântul de miazăzi!

Nu peste mult timp soseşte, obosit, şi vântul de miazăzi. Bătrâna, cum îl vede, îl şi întrebă:

— Pe unde ai umblat atâta timp?

— Iartă-mă, măicuţă, în drumul meu am pătruns într'o împărăţie nouă, unde trăieşte o prinţesă căreia i-a dispărut soţul fără veste, iar acum vin la ea tot felul de prinţi, regi şi împăraţi, s'o ceară de nevastă!

— „Dar e departe de aici?", întrebă bătrâna.

— „Foarte departe", spune vântul de miazăzi. „Pe jos trebue vreo treizeci de ani, ca să ajungi. In sbor, îţi trebue vreo zece. Dar eu pot să suflu şi să ajung în trei ceasuri!"

Când aude una ca asta, soldatul începe să se roage de vântul de miazăzi să-l ducă în împărăţia sa. Vântul îi zice:

— Am să te duc, dar să-mi dai voie să mă plimb prin împărăţia ta, în voie, trei zile şi trei nopţi!

— Cu plăcere. Poţi să te plimbi şi trei săptămâni, căci eu nu am nimic împotrivă.

— Bine! Iată, eu am să mă odihnesc două

sau trei zile, ca să-mi pot recăpăta puterile și pe urmă plecăm la drum.

Se odihnește vântul trei zile, apoi simțind că și-a recăpătat puterile, spune soldatului:

— Sunt gata! Să plecăm la drum! Ține-te bine pe coama mea și să nu te sperii de cele ce ai să vezi. Dacă ai să te ții bine și n'ai să te temi, eu am să te duc întreg în țara ta!

Soldatul se ridică pe coama vântului și îndată acesta începe să sufle și să alerge, de se cutremură pământul. Il duce pe soldat peste mări și țări necunoscute și în cele din urmă ajunge în țara prințesei. Aici, soldatul coboară de pe coama vântului și acesta îi zice:

— Cu bine, tinere. Din milă pentru tine, m'am hotărît să nu mă mai plimb prin țara ta!

— Dar de ce? Poți să te plimbi, cum ne-a fost vorba!

— Dacă am să mă plimb, așa cum mi-i voia, atunci n'are să mai rămână în țara ta nicio casă și niciun pom!

— „Atunci cu bine", îi spune soldatul. „Îți mulțumesc pentru bunătatea ce-ai avut-o de m'ai adus acasă!"

Vântul face cale întoarsă, iar soldatul pune pe cap căciula dracilor și pe dată se face nevăzut. Apoi pornește spre castel și intră înăuntru.

De cum intră el pe poartă, pomii din grădină se înveselesc şi vârfurile înverzesc din nou.

Urcă soldatul scările şi intră în camera de mosafiri a prinţesei, unde se aud voci şi nimeni nu-l vede. Acolo era petrecere şi veselie, căci din toate părţile lumii sosiseră prinţi, regi şi împăraţi, ca să ceară mâna prinţesei văduve. Stau la masă şi petrec ca la ei acasă, cinstindu-se cu băuturi alese.

Când vede aşa lucru, soldatul se apropie de masă şi, când vreunul dintre mosafiri duce paharul la gură, el i-l răstoarnă cu o lovitură de mână. Se miră mosafirul, dar nu pricepe nimic din toate acestea. Şi aşa o păţesc toţi. Duc paharul la gură, dar când să-l toarne pe gât, cineva dă cu mâna şi vinul se răstoarnă pe masă. Prinţesa vede treaba asta şi pricepe numaidecât că acela trebue să fie soţul ei. Se uită în grădină şi vede pomii înfloriţi şi înverziţi.

— „Se vede că dragul meu soţ s'a întors din călătoria lui", îşi zice ea, veselă.

Atunci se întoarce către mosafiri şi le pune următoarea ghicitoare:

— Am avut o casetă cu cheia de aur. Eu am pierdut cheia şi n'am mai găsit-o, iar acum cheia a fost găsită. Cine ghiceşte ce e asta, a aceluia am să fiu!

Prinţii, regii şi împăraţii, încep să-şi bată capul ca să ghicească, dar oricât se trudesc

ei, nu ghicesc. Prințesa râde de ei și, văzând că nu pot să ghicească, odată zice:

— Arată-te, dragul meu!

Atunci, soldatul își scoate căciula și se arată. Toți rămân înmărmuriți și rușinați. Soldatul se repede spre prințesă și o îmbrățișează.

— „Iată, aceasta este deslegarea ghicitorii", le spune ea mosafirilor. „Caseta sunt eu, iar cheia de aur e soțul meu drag!"

Văzând că nu mai au ce face acolo, mosafirii se ridică dela masă și pleacă fiecare spre țara lui, cântând din buze.

Iar soldatul și prințesa s'au pus pe traiu și trăiesc și acum, de n'or fi murit.

SOLDATUL ŞI PRINŢESA

Un soldat îşi isprăvise serviciul în armată şi se întorcea spre casă. Dar drumul lui era lung şi trecea prin multe ţări şi împărăţii, nu ca azi, căci pasă-mi-te, pe vremurile celea depărtate fiecare putea să-şi facă serviciul militar în orice ţară voia şi unde i se plătea mai bine.

Deci pleacă soldatul nostru spre casă şi, într'o zi, poposeşte în capitala unei ţări pe care n'o cunoştea. Se opreşte el în oraşul acela şi trage în gazdă la o femeie bătrână şi săracă. Aceasta îl ospătează şi-l întreabă de unde şi încotro se duce. Iar soldatul îi spune că şi-a terminat armata şi acum se duce spre ţara lui. Apoi întreabă:

— Cum se trăieşte în împărăţia dumneavoastră? E bine? Trăieşte lumea mulţumită?

— „Apoi, aşa şi aşa", răspunde bătrâna. „Dar toate ar fi cum ar fi, că omul le poate răbda, însă una e mai rea decât toate".

— Şi anume ce, mătuşico?

— Impăratul nostru e tare amărît. Fru-

moasa lui fată, nădejdea bătrâneţelor lui şi a împărăţiei, e stăpânită de duhuri rele şi nu are niciun pic de linişte, sărmana!

— „Şi din ce i-a venit asta ?", întrebă soldatul.

— Apoi din ce să-i vie ? Uite aşa. A venit acum trei ani de zile s'o ceară de nevastă un prinţ dintr'o ţară depărtată. Dar fetei nu i-a plăcut prinţul şi acela, supărat pe fată, i-a făcut nişte vrăji şi de atunci, biata fată se chinuieşte toată vremea. Plânge, strigă şi se bate, căci necuratul n'o lasă nicio clipă. Ce n'a făcut împăratul, ca s'o poată vindeca ? A chemat vraci din toate părţile, a pus babele să-i descânte ! Dar ţi-ai găsit ? Fata e din ce în ce mai bolnavă şi împăratul nu ştie ce să mai facă.

Ascultă soldatul toate astea şi, după ce se gândeşte puţin, zice :

— Mătuşico, vreau să-mi încerc şi eu norocul. Poate că izbutesc s'o vindec pe prinţesă. Atunci, împăratul are să-mi răsplătească truda şi scap de nevoi, pentru tot restul zilelor.

Îşi scutură soldatul mantaua, îşi curăţă nasturii cu praf de cretă, ca să strălucească, şi pleacă la palat. Acolo, slujitorii îl primesc cu cinste, îl iau de braţ şi-l duc în faţa împăratului.

— „Bună ziua, tinere, ce veste bună ai să-mi spui?", îl întreabă împăratul.

— Bună ziua, înălţate împărate, am auzit că fiica ta e bolnavă şi eu am venit s'o vindec !

— Bine, frate, dacă ai-să poţi face asta, am să te umplu cu aur din cap până'n picioare !

— Numai să porunceşti, Măria Ta, să mi se dea tot ceeace am să cer !

— Spune ce-ţi trebue şi am să-ţi dau tot.

— Să-mi daţi o baniţă de cartuşe, o baniţă de alune, o oca de lumânări, două perechi de cărţi de joc, un paloş de fier, o furcă cu cinci dinţi şi o întruchipare de om din oţel, cu arcuri.

— Bine, mâine dimineaţă ai să ai toate astea.

Şi dă poruncă împăratul să se pregătească cele cerute de soldat. A doua zi, când totul e gata, soldatul se închide în palat, cercetează toate uşile pe care le încuie cu cheia pe dinăuntru, îşi face semnul crucii şi lasă descuiată numai o uşă din dos, lângă care se aşează la pândă. Aprinde apoi lumânările pune cărţile de joc pe masă şi-şi umple buzunarele cu cartuşe şi alune.

Stând el şi aşteptând să vadă ce are să se petreacă, scoate câte un pumn de alune şi le mănâncă cu poftă, ca să treacă timpul mai uşor.

Pe la miezul nopţii, cineva se apropie de

uşa în dosul căreia pândeşte soldatul. O împinge uşor şi se strecoară înăuntru.

— „Cine e ?", strigă soldatul, sărind din dosul uşii, cu paloşul în mână.

Acela tresare, se opreşte în loc şi spune :

— Sunt lacheul prinţesei.

— „Dar pe unde ai umblat până acum, blestematule?", întreabă soldatul.

— Pe unde am fost, acum nu mai sunt!

Şi văzând că soldatul s'a mai potolit şi ronţăie alune, zice :

— Dă-mi şi mie alune !

— D'apoi cum de nu ! Sunteţi o mulţime de lachei şi, dacă am să dau la toţi, eu cu ce mai rămân ?

— Te rog să-mi dai şi mie câteva !

— Bine ! Poftim !

Şi-i întinde soldatul un cartuş. Dracul duce cartuşul la gură, îl strânge cu dinţii şi-l face turtă, dar nu-l poate strivi. In vremea asta, soldatul a dat gata un pumn de alune.

— „Cum faci de le spargi aşa repede ?", întrebă dracul. „Trebue să ai dinţi foarte tari!"

— Ehei, aveam eu dinţi şi mai tari, dar, de când fac armată, mi s'au tocit şi măselele din gură, mâncând la posmagi!

Văzând dracul că nu poate să spargă cartuşul, zice :

— Hai să jucăm cărţi !

— Hai ! Dar pe ce ne prindem ?

— „De bună seamă că pe bani!", zice dracul.

— Ah, prostule, d'apoi ce bani poate să aibă un soldat ca mine, care primeşte numai câţiva gologani pe lună? Cu ce să cumperi cremă pentru bocanci, săpun, cretă şi să-ţi mai rămână şi pentru baie?

— „Atunci pe ce să jucăm?", întrebă dracul.

— Apoi eu zic să jucăm pe palme!

— Cum asta?

— Uite aşa: fiecare joc, o palmă!

— Bine, fie!

Se apucă ei şi joacă. Dracul câştigă trei palme şi soldatul zece. Ii dă dracul trei palme soldatului şi se achită. Zice apoi soldatul:

— Acum să-ţi dau şi eu cele zece palme, dar ştii colea soldăţeşti!

Se sperie dracul şi începe să se roage de soldat:

— Dă te rog mai încet!

— Aşa ţi-e vorba, blestematule? Va să zică, câştig zece palme şi când colo, la socoteală, dai îndărăt? Dar nu se prinde, necuratule. Eu sunt soldat şi am jurat să fiu cinstit şi să-mi ţin cuvântul.

— Iţi dau bani!

— Ce să fac eu cu banii tăi? Am jucat pe palme şi palme vreau să-ţi dau. Dar fiind-

că te rogi atâta, iată am să-ţi fac un hotâr. Eu am un frate mai mic. Să mergem la el că el are să dea mai încet. Iar dacă nu vrei, atunci n'am ce-ţi face, trebue să ţi le dau eu!

— Bine, să mergem la fratele tău!

Soldatul îl duce în faţa omului de oţel, apasă pe un arc şi când îl plesneşte acela peste ceafă, se duce dracul zece paşi de-a-berbeleacul. Dar soldatul îl trage îndărăt:

— Stai, blestematule! Te-ai speriat numai dintr'o palmă? Stai încă să mai vezi!

Apasă a doua oară pe arc şi, când mi ţi-l plesneşte pe necurat, acela sare tocmai în fundul camerii.

— „Văleu, nu mai da aşa tare!", strigă el.

— „Cum, blestematule", spune soldatul, „nici două palme nu poţi să rabzi? Ia treci colea să-ţi primeşti porţia!".

Il trage pe drac de mânecă şi apasă iar pe arc. Când îi dă ăla o palmă, se rostogoleşte dracul până la fereastră şi, venindu-i bine, sare în grădină şi o tuleşte, ca din gura puştei. Soldatul în urma lui:

— D'apoi aşa ţi-i socoteala, blestematule? Ţine minte, mai ai de primit şapte palme!

Dar dracul nici nu vrea să se mai uite îndărăt. Fuge, de-i sfârâie călcâiele.

A doua zi, întreabă împăratul pe fiica sa:

— Ei, cum ai dormit astă noapte, fata tatei?

— Am dormit liniştit, tată. N'am avut nimic!

A doua noapte, soldatul se pune iar la pândă. De data asta trimite tartorul cel mare alt drac, căci ei se duceau cu rândul la palat, ca s'o chinuiască şi s'o sperie pe prinţesă. Soldatul îl primeşte ca şi pe celălalt şi dracul o pate la fel. Treisprezece nopţi s'au perindat dracii la curtea împărătească şi toţi au păţit acelaşi lucru. Ii trimite tartorul iar, cu rândul, s'o sperie pe prinţesă, dar niciunul nu mai are curajul să se ducă şi să pată ce-a păţit. Atunci se hotărăşte tartorul să meargă el în persoană, să vadă ce fel şi cum. Vine satana la palat, intră în vorbă cu soldatul şi se interesează ba de una, ba de alta, apoi se pun şi joacă cărţi. Satana pierde şi soldatul îl duce în faţa fratelui său mai mic, să-i dea palmele. Apasă soldatul pe arc şi omul de oţel îl cuprinde pe tartor în braţe şi-l ţine aşa de strâns, încât nici nu mai poate să răsufle. Soldatul pune mâna pe paloş şi începe să-i croiască tartorului pe spate şi peste picioare, şi dă-i cu sete, zicând:

—Na, să mai joci cărţi altădată! Să mai pofteşti să chinuieşti pe prinţesă!

Pune mâna şi pe furcoiul cu cinci dinţi şi începe să-l înţepe, de urlă satana, ca din gură de şarpe. Dar soldatul îi zice înainte, fără să ţină socoteală de văicărelile satanei. Şi deodată unde se smuceşte satana cu toată

puterea, din încleştarea de fier a fratelui soldatului şi scapă. Apoi, fără să mai stea la gânduri, fuga la uşă şi pe aici ţi-e drumul.

Ajunge tartorul în iad şi-şi chiamă ciracii:

— Ah, copii, soldatul era să mă dea gata!

— Apoi vezi, bunicule? Nu-ţi spuneam noi? Nu-i de glumit cu el!

— „De două săptămâni, de când am fost la palat," spune cel mic, „eu nu-mi mai simt falca, iar capul îmi vâjâie şi acum, de parcă e o morişcă. Şi încă m'a bătut fratele lui mai mic! De mă bătea el, nu ştiu ce se alegea de mine!"

—„Bine, dar n'am putea să-i facem nimic?", întrebă tartorul. „Gândiţi-vă cu toţii şi spuneţi-mi ce credeţi!"

Incep dracii să se gândească cum să se scape de soldat şi în cele din urmă se hotărăsc să-i dea aur. Vin apoi cu toţii la soldat, iar acela, când îi vede, se sperie şi se repede spre fratele său, strigând:

— Hei, frate, dragă, au venit datornicii să le dai palmele!

Dar dracii îi spun soldatului:

— Stai, frate, nu mai striga atâta. Am venit să cădem la tocmeală. Iată, am hotărît să-ţi dăm aur, cât vrei, numai să pleci dela palat şi să ne laşi pe noi în pace!

— Ce să fac eu cu aurul vostru? Parcă v'am mai spus că n'am nevoie de aur. Dar dacă vreţi să cădem la tocmeală, asta-i altă

socoteală. Eu n'am să vă cer cine ştie ce. Iată, dacă-mi îndepliniţi dorinţa şi vreţi să intraţi în raniţa asta, eu am să plec dela palat şi am să vă las în pace. De unde nu, puneţi-vă pofta în cui.

Se codesc dracii şi nu au curajul să intre. Tartorul cel mare întreabă:

— Dar de ce ţii numaidecât să intrăm în raniţă?

— Uite aşa, am auzit că voi vă puteţi strecura pe orice gaură, cât de mică, şi vreau să văd şi eu minunea asta. Dacă faceţi ce vă cer, eu am să plec dela curte!

Dracii se învoiesc în cele din urmă şi zic:

— Bine, deschide raniţa!

Soldatul o deschide şi dracii intră şi se îngrămădesc înăuntru, iar tartorul stă deasupra.

— „Aşezaţi-vă mai bine," le zice soldatul, ca să pot închide cu toate curelele!"

— „Inchide!", zice tartorul.

— Norocul vostru, dacă pot să închid. Iar dacă nu pot, atunci nu plec de aici nici mort!

Soldatul strânge bine raniţa, face semnul crucii peste ea şi se duce la împărat:

— Măria Ta, porunceşte să mi se făurească treizeci de ciocane de câte cincizeci ocale de fier fiecare!

Impăratul dă poruncă să se împlinească dorinţa soldatului şi, când ciocanele sunt gata, se duce soldatul la fierar şi zice:

— Pune rămiţa asta pe nicovală, ia ciocanele astea şi trage cât poţi în ea!

Incepe fierarul să lovească cu cele cincizeci de ciocane, iar dracii foiesc înăuntru şi vor să iasă. Dar peste putinţă. Loviturile îi năucesc. Ia apoi soldatul rămiţa în spinare şi vine la împărat:

— Măria Ta, slujba mea e terminată. De azi înainte n'au să mai vină dracii la prinţesă, s'o supere!

Impăratul îi mulţumeşte şi-l roagă să nu plece.

— La curtea mea ai de toate. Rămâi aici!

— Bine, Măria Ta, am să mai stau o lună de zile, dar după aceea plec, căci mi s'a făcut dor de acasă!

Apoi îi dă împăratul doi slujitori şi-i spune:

— Plimbă-te prin împărăţia mea, du-te în toate cârciumele şi cere ce vrei în numele meu!

Bucuros, soldatul începe să cutreiere cârciumile şi să ceară tot ce-i place. Slujitorii scriu toate cheltuielile soldatului.

După o lună de zile, săturându-se soldatul de chefuri, vine la împărat, îi mulţumeşte şi zice:

— Acum, Măria Ta, trebue să plec. Rămâi cu bine şi Dumnezeu să aibă în paza sa pe prinţesă!

Se întristează împăratul şi-l umple pe

soldat cu bani ,apoi se despart. Pleacă soldatul spre ţara lui şi într'o seară ajunge într'un sat. Acolo trăia un camarad de-al său, cu care făcuse împreună cătănie. Trage la dânsul şi-i zice:

— Bine te-am găsit, frate! Ce mai faci?

— Bine, ce să fac? Ca şi mai înainte. Dar tu?

— Peste mine a dat norocul!

Şi-i povesteşte cum a izbăvit pe fata împăratului, iar acesta i-a dat bănet să aibă toată viaţa.

— Apoi bine ai nemerit, măi frate! Hai să bem!

— Să bem, dacă zici tu!

Şi pornesc ei la cârciumă să bea, iar raniţa o lasă în seama unor babe. Soldatul le spune:

— Băgaţi de seamă să nu umblaţi înăuntru, că e bucluc!

Dar de îndată ce pleacă ceia la cârciumă, babele fug la raniţă şi o deschid:

— Ia să vedem şi noi ce are soldatul în ea!

Iar dracii, bucuroşi că au scăpat, ies cu toţii buluc şi fuga în iad. Când vine soldatul şi află ce-au făcut babele, să-şi pună mâinile în cap, nu altceva. Insă, spre norocul lui, dracii n'au mai îndrăznit să se ducă la palat. Iar soldatul a trăit în belşug toată vieaţa, binecuvântând norocul care a dat peste el.

Iar eu mă urcai pe o buturugă, etc.

POVESTEA CELOR TREI FRAŢI

Trăia odată un împărat şi împăratul acela avea trei feciori, la care ţinea ca la ochii din cap, căci ei erau fala împărăţiei şi nădejdea bătrâneţelor lui. Dar iată că, într'o zi, împăratului nostru i se năzări că zilele vieţii lui se scurg prea repede şi-şi cheamă feciorii, ca să le spună că el încă nu s'a săturat de vieaţă şi că ar fi nespus de mulţumit, dacă feciorii lui ar pleca în lume şi i-ar aduce tinereţea.

Băieţii îl ascultară şi, fiindcă ţineau mult la tatăl lor, se hotărâsc să plece în lume, ca să-i caute tinereţea. Se pregătesc ei de drum şi, după ce totul e gata, se înfăţişează împăratului şi-i cer binecuvântarea, aşa cum se cuvine într'o împrejurare ca aceasta. Bătrânul împărat plânge în barba sa, de bucurie că are aşa feciori hotărîţi, şi le dă binecuvântarea părintească.

Fiecare feciorii la drum, şi merg, fără să osteneaască, vorbind ba de una, ba de alta, ca să le treacă timpul mai repede. Într'un

amurg de seară, ajung ei într'un loc unde drumurile se desfăceau în trei părţi, iar la încrucişarea lor stătea înfipt un stâlp de piatră pe care stătea scris:

„Dacă mergi la dreapta, ai să fii sătul. La stânga dacă o iei, ai să fii flămând. Iar dacă drept înainte are să-ţi fie drumul, să ştii că viu nu mai scapi!"

Citesc băieţii şi recitesc cele scrise, apoi dau din umeri şi nu ştiu ce hotărîre să ia. Cei mai mari ar fi ştiut ei încotro s'o apuce, dar le era ruşine să şi-o mărturisească unul altuia. De aceea fiecare aşteaptă ca celălalt să înceapă vorba şi să-şi aleagă drumul. Dar nimeni n'are curajul să vorbească, pentrucă, de!, nu prea e uşor să te hotărăşti încotro s'o iei, când te ameninţă atâtea necazuri. In cele din urmă, tot trebuiră să hotărască încotro s'o ia fiecare. Insă, aşa cum se întâmplă întotdeauna, tot cel mai tare e stăpân pe situaţie. Fratele cel mare zice, nici una, nici alta, că el o ia la dreapta. Cel mijlociu zice şi el că o ia la stânga. Cel mai mic, de!, ce să facă? O ia şi el înainte, la întâmplare, după ce se desparte de fraţii lui. Şi merge el aşa o bucată de vreme, singur, singurel, fără să întâlnească picior omenesc. Şi de unde să dai de aşa ceva, când prin locurile acelea erau nişte pustietăţi, de-ţi era oarecum numai uitându-te în jur. Peste tot numai mărăcini, scaieţi şi alte buruieni sălbatece,

printre care se strecura cărăruia băiatului nostru.

Într'un târziu, ajunge feciorul cel mai mic în faţa unei căsuţe, care stătea pe nişte picioare de găină. Se uită el în dreapta, se uită în stânga, dar nu vede nici ţipenie de fiinţă.

— „Măi, ce să fie?", îşi zice el. „N'am mai văzut aşa năstrușnicie, de când sunt! Oare să fie casă omenească, sau vreo lighioană de pasăre necunoscută, care n'aşteaptă decât să mă înhaţe?"

Tot sucindu-se şi învârtindu-se el pe lângă colibă aceea, se hotărăşte să intre înăuntru. Dar cum să intri, când ciudăţenia sare când pe un picior, când pe altul şi, să se oprească, nici cum. Îi zice feciorul de împărat:

— Căsuţă, căsuţă, mai stai puţin din ţopăit, ca să intru înăuntru!

Şi, ca prin minune, căsuţa se opreşte din ţopăit, iar prinţul intră înăuntru. Acolo trăia o sgripţoroaică bătrână, care se hrănea cu ceea ce-i cădea dela trecători. Dar, fiindcă trecătorii erau cât se poate de rari prin părţile acelea, sgripţoroaica aştepta ani de zile, până să-i cadă cineva. Şi atunci era aşa de flămândă, încât s'ar fi repezit asupra celui ce trecea, să-l mănânce de viu, nu altceva. Se vede însă că nu de mult trecuse cineva pe acolo — cine ştie ce român necăjit — şi-i lăsase câte ceva de-ale mâncării,

căci sgripţoroaica era în toane bune.

Cum o vede, prinţul îi zice:

— Bună vremea, mătuşică!

— Bună să-ţi fie inima, voinicule! Dar încotro ai luat-o? N'ai citit pe stâlp că e primejdie s'o iei încoace?

— Aşa o fi, mătuşică, cum zici dumneata! Dar eu trebue musai să mă duc în partea aceasta, ca să-i aduc tatei tinereţea pierdută.

— Frumos din partea-ţi, fătul meu. Dar să ştii că e tare greu de străbătut prin părţile acelea.

Apoi îi dă bătrâna de mâncare şi-l pofteşte să se culce, căci o fi ostenit de-atâta drum. Se culcă prinţul şi doarme dus, iar în zori sare numaidecât din aşternut, ca omul care ştie că a plecat după treburi şi n'are timp de pierdut. Îi mulţumeşte el bătrânei, îi lasă ceva de-ale mâncării şi dă să pornească. Dar ce i s'o fi năzărit bătrânei, că odată îl opreşte şi-i zice:

— Ascultă, tinere, milă mi-e de tinereţea şi de zilele tale. Am să te ajut şi eu cu ceva. Iată, îţi dăruiesc un cal. Dar să ştii că animalul ăsta nu-i ca oricare altul. Dacă ai să te ţii bine pe dânsul, apoi ai să ajungi cu bine acolo, unde ţi-e mersul. Dar mai întâi să treci şi pe la sora mea, căci o avea şi ea să-ţi spună câte ceva!

Îi mulţumeşte feciorul de împărat pentru dar şi pentru urări şi porneşte mai departe,

vorba ceea, frate cu drumul şi cu vântul, căci drumul e lung şi povestea nu se sfârşeşte aşa de repede. Într'adevăr, după ce-o fi mers el, cât o fi mers, zăreşte în cale-i altă colibă, la fel de năstruşnică. Îi spune prinţul să se oprească locului, pentru ca să poată intra şi coliba se opreşte într'un picior. Feciorul de împărat intră înăuntru, iar acolo găseşte pe soru sgripţoroaicei noastre. Dar era mai bătrână şi mai urîtă. De cum păşeşte pragul, băiatul nostru zice:

— Bine te-am găsit, mătuşică!

— „Bine-ai venit, fătul meu", zice sgripţuroaica. „De când n'am mai văzut eu pe aici picior de fiinţă omenească! Dar ia'n spune-mi, cu ce treabă ai pornit într'acoace, că am şi uitat, de când n'am mai văzut fiinţă din lumea oamenilor?"

— Apoi uite, mătuşică, aşa şi pe dincolo, plecai şi eu prin cea lumea, să caut şi să găsesc tinereţea tatei şi necazurile mă aduseră la uşa dumitale. Fă-ţi îndurare de ciolanele mele ostenite şi lasă-mă să dorm o noapte în bucăreturile dumitale!

Îi plăcu sgripţuroaicei cum vorbi flăcăul şi-l ospătează cum se cade, apoi îi aşterne pe cuptor, ca să se culce. Flăcăul nostru se culcă şi doarme neîntors până dimineaţa. Când se trezeşte, sare numaidecât din aşternut, se împrospătează pe faţă cu apă rece şi se pregăteşte de drum. Dar, înainte de a

pleca spre alte meleaguri, bătrâna îi zice:

— Drum bun, fătul meu, dar să ştii că nu e chiar aşa de uşoară calea pe care ai apucat. Ai citit doar ce te aşteaptă. Insă eu am să-ţi dăruiesc un cal şi mai bun, ca să te ducă acolo unde doreşti!

Şi-i dă sgripţuroaica un alt cal, pe care feciorul de împărat încalecă şi porneşte la drum. Merge el şi dă de locuri şi mai sălbatece. Vântul îl bate şi arşiţa îl chinuieşte, dar el nu ştie decât una: să ajungă acolo unde l-a trimes taică-său. Intr'un târziu, ajunge în faţa altei colibe, la fel cu celelalte de până aici. Prinţul se roagă de colibă să se oprească şi după aceea intră înăuntru. Aici găseşte pe sora celor două bătrâne. Era o femeie bătrână de tot, încovoiată, de parcă voia să atingă pământul. Ii dă bună vreme băiatul nostru şi bătrâna începe să-l întrebe de unde este şi încotro a pornit, căci de mulţi ani n'a mai zărit picior de om, prin meleagurile ei.

Prinţul îi spune tot păsul şi bătrâna îl primeşte să doarmă în casa ei. Ii dă de mâncat şi de băut, apoi îi aşterne pe cuptor şi băiatul doarme dus până a doua zi. In zorii zilei, se scoală şi se pregăteşte de drum. Dar baba îi zice:

— Fătul meu, cu calul pe care-l ai, n'ai să ajungi niciodată să faci mare ispravă. Iată, eu îţi dăruisec un cal şi mai bun. Incalecă

pe el şi mergi cu Dumnezeu. Dar bagă de seamă, în curând ai să ajungi într'o ţară necunoscută şi'n ţara aceea e un oraş. Tu să nu intri pe poartă, căci e rău de tine, ci să sai călare peste zid. Acolo ai să dai de palatul unei frumoase prinţese. Să intri înăuntru pe uşa din dos şi ai să ajungi în camera prinţesei. Ai s'o găseşti dormind. Caută încetişor sub perna ei, iar acolo ai să dai de un balonaş cu apă vie. Să iei balonaşul şi să te strecori apoi afară, dar să nu te uiţi la prinţesă, căci nu mai scapi cu vieaţă!

Îi mulţumeşte prinţul pentru dar şi pentru îndrumări, apoi încalecă şi pleacă la drum, sburând ca vântul. Merge el, cât merge şi ajunge în ţara aceea. Vede poarta, dar el nu intră pe dânsa, ci sare peste zid. Apoi pătrunde în camera prinţesei celei frumoase, caută balonaşul cu apă vie, îl ia şi pleacă spre ieşire. Dar, neputând să se stăpânească de a nu privi pe prinţesa cea frumoasă, întoarce capul şi se uită repede la ea. Apoi, furat de dragoste, se repede şi o sărută pe gură. După ce face aceasta, iese din cameră, încalecă pe cal, dar picioarele calului se moaie şi, când să sară peste zid, atinge nişte sârme care fac un sgomot ca de tunet.

Indată se trezeşte toată ţara aceea şi, odată cu ei, se trezeşte şi prinţesa. Încalecă ea pe un cal şi porneşte în grabă mare după prinţ. In vremea asta, prinţul goneşte cât

poate şi izbuteşte să ajungă la coliba celei mai mari dintre surori. Aici povesteşte bătrânei ce şi cum a fost, că, neputându-se stăpâni, s'a apropiat şi a sărutat pe prinţesă, iar aceasta vine, cu toată oastea, în urma lui Dar bătrâna îl linişteşte şi-i spune să plece cât mai repede spre ţara lui, că are ea ac de cojocul prinţesei. Băiatul o ascultă, încalecă şi pe aici ţi-e drumul. In urma lui, baba îşi sburleşte părul şi iată că sosesţe şi prinţesa pe cuvânt, încalecă şi porneşte spre răsteşte la sgripţuroaică certând-o că a lăsat pe acel nemernic să intre în ţara ei şi să-i fure balonaşul cu apă vie. Dar baba îi spune că n'a putut să-l oprească şi că s'a luptat cu el, dar acela a fost mai tare şi a învins-o. Ca dovadă, arată că tânărul i-a ciufulit părul în toiul luptei şi că, după ce a făcut isprava, şi-a văzut de drum. O crede prinţesa pe cuvânt, încalecă şi porneşte spre celelalte două surori, pe care le ceartă la fel şi le întreabă încotro a luat-o omul care i-a furat apa cea vie. Surorile îi spun că s'au împotrivit, dar că n'a fost chip să-l oprească în loc.

In vremea asta, prinţul goneşte şi izbuteşte să ajungă la stâlpul de piatră în faţa căruia s'a despărţit de fraţii lui. Dar abia sosesţe el acolo, că din urmă îl şi ajunge prinţesa cea frumoasă, însă nu poate să treacă mai departe şi-i strigă prinţului:

— Să mă aştepţi, căci peste trei ani de zile am să viu pe o corabie în ţara ta!

Apoi, după ce zice aşa, se întoarce din cale-i, iar prinţul porneşte bucuros, spre casă. Ajunge într'un fapt de seară lângă un munte de argint, iar acolo zăreşte un cort. Se apropie el de cort şi ce să-i vadă ochii? In cort stau chiar fraţii săi care, după ce au hoinărit de ajuns prin lume, fără să dea de apa cea vie, se întorceau acum cu buzele umflate spre casă. Se bucură ei de revedere şi spun pe unde au umblat şi ce-au păţit. Apoi cei mai mari, îl întreabă pe cel mai mic:

— Ai găsit apa vie?

— „Am găsit-o, fraţilor", le spune cel mai mic, arătându-le un bolonaş cu apă.

Dar el, bănuind că fraţii au să caute să-i răpească balonaşul, ca să se laude în faţa tatălui că ei l-au găsit, ascunsese balonaşul cel adevărat şi le arătase altul plin cu apă obişnuită.

Se uită cu mirare cei doi fraţi la balonaşul acela şi-i şi pun gând rău fratelui lor. Stau ei cât stau în cortul acela, apoi încalecă şi pornesc spre casă. Ajung la stâlpul de piatră şi acolo fac iar un popas, căci se făcuse noapte. Fraţii se culcă şi adorm. Peste noapte, cei doi mai mari se trezesc, caută balonaşul cu apă vie în buzunarul fratelui mai mic, îl iau cu ei, iar pe tânăr îl taie cu

săbiile în mici bucăţele şi-l lasă în câmp. Apoi încalecă şi pornesc spre casă.

Merg ei şi merg, dar drumul e lung şi ca nimica trec trei ani de zile, până să ajungă la împărat, care-i aştepta cu mare nerăbdare. In vremea asta, iată că şi prinţesa se apropie de ţara aceea, cu corabia ei. Ajunge la mal şi se interesează prin oameni de una şi de alta, ca omul strein. Şi află ea că la curtea împăratului e mare jale, căci fiul cel mai mic al împăratului s'a pierdut prin lume şi nimeni nu mai ştie de urma lui. Cei doi mai mari s'au întors de pe meleagurile neumblate şi au adus un borcănaş cu apă vie, dar degeaba, împăratul nu-şi poate recăpăta tinereţea. In zadar bea el apa, că nimic nu simte. Şi acum toată lumea e tristă la curtea împărătească.

Prinţesa cea frumoasă pricepe îndată cum stă treaba. Porunceşte să întoarcă corabia şi, în graba mare, ajunge la stâlpul de piatră. Acolo vede pe feciorul cel mai mic al împăratului risipit în bucăţele. Coboară ea şi pune să se adune bucăţelele la un loc, apoi le stropeşte cu apă moartă şi ele se împreună ; după aceea le stropeşte cu apă vie şi prinţul se trezeşte. Se freacă el la ochi şi zice, crezând că se află lângă fraţii săi :

— Bre, dar lung somn mai dormii !

Când dă însă cu ochii de prinţesă, băiatul sare în sus, speriat, crezând că de-acum i-a

sosit ceasul ispăşirii. Dar prinţesa îi zice :

— Nu te teme. Te-am iertat!

Ii spune apoi cum a dat de dânsul şi cum păţanuieşte că fraţii săi i-au făcut de petrecanie. Apoi îl urcă în corabia ei şi pornesc împreună spre ţara lui.

Când ajung ei acolo, nimănui să nu-i vină a crede că cel sosit e fiul împăratului. La curte îi făcuseră pomenile şi-i împărţiseră hainele la săraci. Şi când colo, el se întoarce acasă teafăr nevătămat, iar pe deasupra şi cu o prinţesă frumoasă ca lumina zilei. Când află fraţii cei mai mari că sosește mezinul, pe care ei îl ştiau mort, o sfecliră. Impăratul însă nu mai putea de bucurie, că i-a sosit feciorul cel mic. Cheamă lumea, să-i iasă în cale şi să-l primească cu mare cinste, ca pe un fiu de împărat ce este. Cei doi fraţi mai mari se ţin tot pe delături şi nu ştiu ce să mai facă de teamă. Ar şterge-o, dar li-e ruşine. Stau şi ei şi aşteaptă să vadă ce s'o întâmpla.

Impăratul îşi îmbrăţişează feciorul. După aceea se întoarce spre prinţesă şi-i urează bun venit în ţara sa. Apoi îi duce în palat şi aici prinţul povesteşte tot ce s'a întâmplat. Când aude împăratul despre isprava celor doi fii mai mari ai săi, se mânie foarte şi porunceşte să-i prindă şi să-i închidă.

Apoi prinţesa îi dă împăratului apa cea

vie şi, de cum o bea, împăratul simte cum întinereşte.

Nu mult după aceea, prinţul se căsătoreşte cu frumoasa prinţesă şi toată lumea se bucură de bucuria lor. Porunceşte împăratul să se facă masă mare, ca să aibă lumea ce mânca şi ce bea. Numai cei doi fraţi mai mari stau închişi şi-şi blestemă zilele şi nenorocul. Şi a fost tămbălău mare la curtea împărătească. Trei săptămâni de zile s'au veselit nuntaşii şi după aceea toate s'au isprăvit, căci toate au un sfârşit în lumea asta a lui Dumnezeu.

Pe cei doi fraţi mai mari, împăratul i-a osândit la moarte, dar cela mai mic s'a rugat de dânsul, să nu-i omoare. Impăratul s'a înduioşat şi i-a scos din închisoare. Dar i-a alungat din împărăţia sa, ca pe nişte nemernici ce erau, şi au plecat ruşinaţi şi duşi au fost. Nimeni n'a mai aflat vreodată ce s'a întâmplat cu ei.

După moartea împăratului, feciorul cel mai mic i-a luat locul şi a domnit cu bunătate, fiind mândria şi bucuria poporului acela.

APA VIE ŞI APA MOARTĂ

Intr'o oarecare ţară depărtată, peste nouă mări şi nouă ţări de aici, trăia un rege care avea trei fii: Dumitru, Ion şi Vasile. Dela o vreme, tatăl băieţilor începu să-şi piardă vederea şi într'o zi orbi cu totul.

Atunci chemă el la dânsul pe cei trei feciori ai săi şi le zise :

— Copiii mei, vedeţi bine că eu nu mai am vedere. E rău, când omul nu mai poate să-şi dea seama de cele ce se petrec în jurul său şi trăieşte într'o noapte fără sfârşit. Aş vrea să mă bucur şi eu, ca fiecare om, de lumina soarelui, să văd în jurul meu feţele oamenilor şi mai ales să vă pot vedea pe voi, dragii mei feciori, care-mi sunteţi ultima bucurie. Iată, noaptea trecută, visai că s'ar putea să capăt vederea, dacă cineva s'ar încumeta să se ducă să-mi aducă apa vie şi apa moartă dela Safta Bogata, care trăieşte tare departe de aici. Aveţi voi curajul, dragii mei feciori, să vă încumetaţi până la locuinţa ei, ca să-mi aduceţi apa vie şi apa moartă?

Cei doi feciori mai mari, sar numaidecât şi zic:

— Ne ducem noi, tată, să-ţi aducem apa vie şi apa moartă dela Safta Bogata, căci ne doare şi pe noi gândul să te ştim fără vedere!

Ii binecuvintează regele şi se bucură că are aşa feciori de ispravă, săritori şi îndrăzneţi, apoi le dă învoire să plece. Pleacă ei la drum, luându-şi cele de trebuinţă, ca doi feciori de crai ce erau, şi duşi au fost. Ii aşteaptă regele zi şi noapte, se duce până la marginea oraşului, doar o afla vreo veste despre ei, dar nimic nu s'aude.

— „De bună seamă că feciorii mei s'au prăpădit pe undeva!", se plânge el către prieteni şi nu ştie ce să mai facă de durere.

Intr'o zi îi spune el fiului cel mai mic:

— Dragul meu fecior, văd că fraţii tăi nu se mai întorc. Cine ştie pe unde le-or fi putrezind ciolanele! Eu sunt bătrân şi nu ştiu de voiu mai apuca zile, să-mi capăt vederea şi să-i văd iar în jurul meu, ca altădată!

Auzindu-l feciorul cel mic tânguindu-se aşa de amar, îşi ia inima în dinţi şi zice:

— Tată, lasă-mă să încerc şi eu. Poate că voiu fi mai norocos ca fraţii mei. Dă-mi binecuvântarea ta!

Tatăl începe să se vaicăre că rămâne singur şi că n'are cine să-i urmeze la tron, dacă şi el se va pierde pe undeva. Dar feciorul îl încredinţează că lui nu-i este frică de nimic

şi că va izbuti să aducă apa vie şi apa moartă, ba pe deasupra şi pe fraţii săi.

Se lasă cu greu înduplecat regele să-şi învoiască feciorul să plece, dar prinţul Vasile îi zice:

— Dragă tată, eu am să plec după fraţii mei, chiar dacă tu nu-mi dai binecuvântarea ta. E datoria mea de frate, să mă duc să-i caut şi să-i aduc acasă!

Se bucură regele că are aşa fecior isteţ şi în cele din urmă îi dă binecuvântarea.

Se găteşte feciorul cel mic de drum, îşi ia de toate, ca să nu ducă lipsă, apoi când e gata, îşi îmbrăţişează tatăl şi pleacă la drum. Merge el, cât merge, şi într'o seară ajunge la o fierărie, în care lucrau de zor opt meşteri tineri şi vânjoşi. Prinţul Vasile le spune:

— Noroc să dea Dumnezeu!

— Bine ai venit, Măria Ta!

Şi le porunceşte prinţul Vasile să-i facă un buzdugan de fier de trei sute de ocale. Tinerii se apucă să-i facă buzduganul cerut şi lucrează la el patru ceasuri. Prinţul ia buzduganul, iese din fierărie şi-l aruncă în sus numai cu degetul cel mic dela mână. Buzduganul se frânge în două şi prinţul se întoarce iar la fierărie şi spune:

— Acest buzdugan nu e pentru mine! Să-mi faceţi unul de şase sute de ocale!

Se apucă meşterii şi lucrează alt buzdugan. Şi trec şase ore, până să-l dea gata.

Prinţul Vasile iese din fierărie, aruncă buzduganul cu genunchiul în sus şi buzduganul se frânge în două. Vine iar la fierărie şi zice:

— Nici acest buzdugan nu e pentru mine. Să-mi faceţi unul de nouă sute de ocale!

Se apucă tinerii meşteri şi-i făuresc buzduganul cerut. Şi lucrează la dânsul nouă ceasuri încheiate. Iese prinţul Vasile din fierărie, aruncă buzduganul în sus şi-l sprijină cu capul. Buzduganul nu se mai frânge. Se întoarce prinţul în fierărie şi spune:

— Fraţilor, buzduganul acesta e pentru mine!

Plăteşte pentru osteneală şi pleacă la drum. Merge el şi merge în calea lui, până dă de un podeţ. Aici păştea un cal. Ia prinţul Vasile şi pune sare în apă. Vine calul să bea apă din râu şi bea până la jumătate.

— „Acest cal nu e pentru mine!", îşi zice prinţul şi pleacă mai departe.

Merge prinţul Vasile iar în sus şi în jos, până ce dă de alt podeţ. Acolo păştea alt cal. Prinţul ia şi sară apa din râu, iar calul vine şi o bea numai până la jumătate. Zice prinţul:

— Nici acest cal nu e pentru mine!

Pleacă mai departe, merge cât merge, căci drumul e lung, şi ajunge la alt podeţ. Acolo alt cal. Dar era un cal aşa de frumos, încât prinţului îi rămaseră ochii la el. Era aşa de mândru şi frumos, încât nici în poveste n'ai

putea să întâlneşti unul mai frumos, necum să-l descrii cu peniţa. Prinţul Vasile sară iar apa din râu şi calul o bea până la fund, de nu rămâne decât albia uscată. Se apropie prinţul Vasile de el şi-l încalecă. Dar de îndată ce simte calul că prinţul s'a aruncat pe spinarea lui, o ia la goană, prin lunci şi prin câmpii, încât mai-mai să-l răstoarne pe prinţ. Dar prinţul îl bate cu buzduganul şi calul se mai potoleşte. Ii zice calul:

— De ce mă baţi, Măria Ta? Spune ce vrei de la mine.

— Să-mi faci o treabă! Şi iată despre ce e vorba. Tatăl meu a orbit şi nu-şi va câştiga vederea decât cu apă vie şi apă moartă. Iar această apă nu se găseşte altundeva pe lumea asta, decât la Safta Bogata. Să mă duci acolo!

Atunci, calul îi zice:

— Să mă laşi slobod trei zile şi trei nopţi, ca să mă rostogolesc prin iarba proaspătă şi pe urmă sunt gata să te duc acolo unde ţi-e dorinţa.

Prinţul Vasile îi dă drumul şi calul o ia la goană pe câmpie, iar el se culcă şi doarme trei zile şi trei nopţi în şir. Peste trei zile, vine calul şi-l trezeşte pe prinţ:

— Dar mult mai dormi, Măria Ta! Scoală, că e timpul să plecăm la drum!

Prinţul se scoală, încaleçă şi pornesc spre Safta Bogata. Când ajung acolo, ce să vadă?

Locuinţa vrăjitoarei e înconjurată cu un zid înalt de o sută de stânjeni, iar pe deasupra o mulţime de sârme, pentru ca acel care va trece peste ele să le atingă şi să trezească pe Safta Bogata. Prinţul îi zice calului:

— Acum să te vedem! Să trecem pe deasupra, dar să nu atingem nicio sârmă, căci moartea ni se trage!

Calul se avântă şi sare peste zid, fără să atingă sârmele. Intră prinţul în camera Saftei şi o găseşte dormind dusă. Atunci îi scoate de sub pernă cheile, deschide dulapurile şi ia două balonaşe cu apă moartă şi alte două cu apă vie. Pe cele cu apă moartă le pune în buzunar, iar pe cele cu apă vie în sân. Şi după ce face el isprava asta, iese frumuşel, cum a venit, trece zidul, fără să atingă sârmele şi pe aici ţi-e drumul.

Mergând el spre casă, ajunge la malul unei mări. Acolo, ce să-i vadă ochii? Cei doi fraţi ai săi mai mari pregăteau o corabie, ca să ajungă la Safta Bogata. Cum îi vede, se opreşte şi-i întreabă:

— Hei, fraţilor, făcut-aţi ceva?

Dar ei se uită la dânsul şi se ruşinează.

— N'am făcut încă nimic! N'ai vrea cumva să ne ajuţi?

— Degeaba, fraţilor, eu am fost şi-am luat apa vie şi apa moartă. Să ne înapoiem la căminul părintesc.

Fraţii să moară de ciudă, nu altceva.

Prinţul Vasile se dă jos de pe cal şi se opreşte să se odihnească puţin, înainte de a pleca la drum. Şi cum pune capul la pământ, aşa şi adoarme. Atunci fraţii, văzându-l dormind, îi pun gând rău. Îi iau cele două balonaşe cu apă moartă pe care le avea în buzunar, iar pe el îl aruncă într'o groapă, cu buzdugan cu tot şi pleacă spre casă.

După câtva timp se trezeşte prinţul Vasile şi se miră cum de se află în groapă, apoi se sprijină în buzdugan şi sare afară. Când colo, nici urmă de frate. Se pipăie şi vede că cele două balonaşe cu apă vie sunt în sân.

Pleacă îndată pe urmele fraţilor şi-i ajunge tocmai acasă, unde se chinuiau de ceasul morţii, să redea vederile tatălui lor. Îi stropeau ochii cu apă moartă, dar regele nu vedea nimic. Atunci se apropie prinţul Vasile şi începe să stropească ochii tatălui cu apa cea vie. De îndată, regele îşi recapătă vederea. Se bucură regele tare mult, dar tot atât de mult se mâhneşte de isprava celor doi feciori mai mari, când află cum şi-au însuşit apa. Îi ia şi-i bagă la închisoare.

Nu mult după aceea, regele îşi dă sfârşitul, bucuros că ultimile zile ale vieţii a putut şi el să se bucure de cele din jurul său, iar ca urmaş îl lasă pe prinţul Vasile.

Şi povestea se sfârşeşte.

PRINȚESA CEA FRUMOASĂ

A fost odată ca niciodată.

A fost odată un împărat care avea o împărăție mândră și frumoasă. Impăratul nostru era bătrân și avea trei feciori. Pe unul îl chema Gheorghe, pe altul Niculae, iar pe cel mai mic Savel.

Feciorii împăratului erau băieți în vârstă. Cel mai mic împlinea șaptesprezece ani. Impăratul nostru fu cuprins de întristare, când se gândi că în curând va fi așa de bătrân, încât nu se va mai putea bucura de lumina zilei.

„Ce e de făcut?", își zicea el. Cum să scap de bătrânețe? Feciorii mei sunt tineri și se bucură de toate bunătățile, iar eu sunt bătrân și fără putere. Peste puțin timp n'am să mai fiu bun de nimic."

Gândindu-se așa, adormi. In vis i se arătă împăratului o mare minune. Peste nouă mări și țări, departe de țara lui, se făcea că trăiește o prințesă de toată frumusețea, fiică a trei mame, nepoată a trei bunici și soră a

nouă fraţi. Şi la căpătâiul acelei prinţese se făcea, iar, un vas cu apă vie, din care cine bea, se făcea tânăr ca la treizeci de ani.

Cum se deşteaptă împăratul din somn, îşi cheamă îndată feciorii şi sfetnicii şi le spune visul. Ascultându-l, toţi se minunează şi nimeni nu ştie încotro vine ţara aceea, în care trăieşte prinţesa cea frumoasă.

— Deslegaţi acest vis, iubiţii mei sfetnici, şi spuneţi-mi unde se găseşte prinţesa cu apă vie. Trebue numaidecât s'o găsim, căci altfel nu mai am linişte în viaţa mea.

Sfetnicii tac şi-şi mângâie bărbile cele lungi, apoi se scarpină după ureche, căci niciunul n'a auzit de aşa ceva. In cele din urmă, îi spuseră împăratului:

— Măria Ta, n'am văzut şi n'am auzit niciodată despre o asemenea minunăţie!

Cei trei feciori, văzând că niciunul dintre sfetnici nu ştie unde se află ţara aceea minunată, se roagă de tatăl lor să-i lase să plece, ca să găsească pe prinţesa cea frumoasă şi vasul cu apă vie.

— „Măria Ta", zic ei, „dă-ne binecuvântarea ta, căci noi plecăm la drum să te servim. Vom merge în cele patru părţi ale lumii şi nu ne vom întoarce, până nu vom da de ţara unde trăieşte prinţesa cea frumoasă".

Tatăl plânge de bucurie, văzând că are aşa feciori şi se învoieşte să le dea drumul. Se pregătesc deci de plecare, luând merinde

și cai buni, apoi se îmbrățișează și pleacă în lumea mare.

De cum ies din oraș, cei doi mai mari o iau spre răsărit, iar cel mai mic spre apus.

Nu mult după aceea, cum mergeau pe drum gânditori, cei doi frați mai mari întâlnesc un moșneag bătrân și gârbov, cu barba albă, care păștea niște capre. Moșneagul, văzându-i, se dă în vorbă cu ei și-i întreabă încotr'o au plecat. Feciorii împăratului se uită cu dispreț la moșneagul nostru și-i răspund cu îngâmfare:

— Ia lasă-ne în pace, moșule. Nu e treaba ta încotro am luat-o noi!

Moșul nu mai zice nimic și-și vede de-ale sale.

Merg cei doi băieți o zi, merg doua, merg o săptămână și deodată dau într'o pădure întunecoasă, de nu se mai vedea nici cerul. Se uită ei într'o parte, se uită în alta: nici țipenie de om. Merg ei zile nesfârșite, prin întunerecul pădurii, când deodată întâlnesc într'o poiană un moș și mai bătrân decât cel pe care-l întâlniseră mai înainte.

— „Bună ziua, voinicilor", le spune moșul. „Da'ncotro ați luat-o. Veniți dela treabă, ori mergeți la treabă?"

— Mergem, să ne încercăm norocul, moșule! Ne ducem la prințesa cea frumoasă, care seamăn pe lume nu are, ca să dobândim dela ea apa vie care întinerește oamenii.

— „Ehei, feţii mei", le zice moşneagul, „degeaba vă duceţi într'acolo!"

— „Da de ce, moşule?", se miră ei.

— Apoi iată de ce. Pe drumul pe care aţi apucat-o voi, sunt trei râuri mari şi adânci, iar peste ele trei poduri păzite straşnic. O să trebuiască să vă războiţi, ca să puteţi trece. Dar tare mă tem că n'o să izbutiţi. La cel dintâi pod o să pierdeţi mâna stângă, la cel de-al doilea mâna dreaptă, iar la cel de-al treilea o să pierdeţi capul!

Feciorii împăratului se întristează şi-şi lasă capul în jos. După ce se gândesc puţin, hotărăsc să se întoarcă. Tot mai scumpă le e viaţa. Abat caii din drum şi coboară la ţărmul mării. Acolo dau drumul cailor, ca să pască iarbă verde, iar ei fac două corturi aurite şi se culcă.

— „Ne oprim aici şi-l aşteptăm pe fratele nostru!", îşi zic ei.

Feciorul cel mai mic, curajos din născare, mergând singur pe drum, întâlneşte şi el în calea lui pe acelaşi bătrân gârbovit, care păştea caprele. Cum îl vede, bătrânul se apropie de el şi-l întreabă:

— Incotro ai luat-o, voinicule? Lungă ţi-e calea?

Feciorul de împărat îi răspunde, supărat:

—Ce-ţi pasă ţie, moşule, dacă e lungă sau nu calea mea? Merg unde-mi place şi n'am să dau socoteală nimănui!

Feciorul de împărat dă pinteni calului și-și vede de drum. Dar abia se depărtează de bătrân și-i pare rău de vorbele sale aspre și nesocotite. „De ce i-am răspuns așa?", se întreabă tânărul prinț. „Bătrânii sunt oameni pricepuți. Cine știe, poate că bătrânul acesta ar putea să-mi dea un sfat bun?"

Intoarce calul și ajunge la locul unde se afla bătrânul cu caprele sale.

— „Moșule", îi zice el, „îmi pare rău că ți-am răspuns cu asprime. Te rog să mă ierți".

Bătrânul, văzând că feciorului de împărat îi pare rău de vorbele sale nesocotite, îl iartă.

— „Spune-mi acum încotro ai pornit", îi mai zice bătrânul.

— Am plecat în lume, să dau de prințesa cea frumoasă, care are apă vie. Tata a visat că, dacă bea această apă, întinerește și eu am plecat să dau de ea. N'ai putea să-mi dai un sfat?

— Ba da, fătul meu. Fiindcă ți-ai cerut iertare pentru vorbele tale nesocotite, am să-ți dau un sfat. Trebue să știi că la prințesa cea frumoasă nu poți să ajungi cu calul acesta. Trebue să ai un cal năzdrăvan.

— Dar unde pot eu, moșule, să găsesc un cal năzdrăvan?

— Tot eu am să te învăț cum. Intoarce-te

acasă şi porunceşte grăjdarilor tatălui tău să scoată toţi caii din grajduri, la malul mării albastre. Tu stai pe aproape şi bagă bine de seamă. Caii au să intre în apă, dar niciunul n'are să meargă mai departe de ţărm şi nici n'are să bea apă. Numai unul din ei are să înainteze în apă până la gât şi când va începe să bea apă, atunci marea are să se turbure şi valuri mari au să vină spre ţărm. Tu pune mâna pe calul acela, căci el te va duce până la prinţesa cea frumoasă.

— Mulţumesc, moşule, pentru sfatul ce mi-ai dat. Şi încă odată te rog să mă ierţi pentru vorbele mele nesocotite.

Tânărul prinţ, se întoarce din cale şi, ajungând acasă, porunceşte grăjdarilor să scoată caii şi să-i ducă la malul mării. Unul din ei intră în apă până la gât şi bea din apa cea sărată a mării. Mii de valuri încep atunci să se frământe dela un mal la altul, de se făcuse marea ca un cazan care fierbe. Prinţul Savel aruncă îndată căpăstrul pe calul năzdrăvan şi încalecă pe el. Apoi porneşte din nou la drum.

Mergând el aşa, aude deodată vocea calului:

— Stăpâne, ţine-te bine, că acum am să sbor ca pasărea!

Nici nu termină bine vorba calul şi Savel vede cum pământul fuge pe sub dânsul. După o fugă bună, calul se opreşte.

— Ți-a plăcut, stăpâne ? Acum ține-te și mai bine, căci am să sbor ca vântul.

Și calul începe să sboare așa de vijelios, încât prințul închide ochii. Când îi deschide, vede el că se află în mijlocul unei câmpii pustii, unde nu se vede nici țipenie de om.

— „Acum am să sbor ca gândul !", zise calul.

Și unde începe să se învârtească totul împrejur, de credeai că piere lumea. Prințul se ține zdravăn pe spatele calului și abia mai poate răsufla. Când calul se oprește, prințul răsuflă puțin și zice:

— Credeam că mă prăpădesc. Văd că ai o putere foarte mare!

Merg ei multă vreme prin locuri necunoscute, înnotând până la brâu prin apă și prin iarbă, fără să întâlnească măcar picior de om. Dela o vreme, merindele pe care le luase prințul de-acasă se terminară și foamea începe să-i chinuie.

Intr'o seară, ajung ei în marginea unui desiș și dau de o colibă sărăcăcioasă. Căsuța e așezată pe niște picioare de găină. Prințul Savel se apropie de ea și, curând după aceea, vede o bătrână urîtă ca muma pădurii, bătrână și colțoasă, care era așa de slabă, că i se vedeau ciolanele.

— „Bună ziua, mătușă!", zice el, respectuos.

— „Bine ai venit, prințule Savel", zice

bătrâna cea urîtă, care nu era altcineva decât Baba Cloanţa. „Da ia spune-mi ai fugit de treabă, sau mergi după treabă?"

— „Ba merg după treabă, tuşo", răspunde prinţul Savel.

— Şi încotro ai luat-o?

— Apoi merg peste nouă mări şi ţări, să dau de prinţesa cea frumoasă, care are apă vie.

— Ehei, prinţule Savel, ai de mers până la ea!... Eu n'am văzut-o niciodată pe prinţesa cea frumoasă, dar am auzit vorbindu-se de ea. Drumul e tare greu şi mult mă tem dacă ai să ajungi la ea.

— De ce, mătuşico?

— Fiindcă în calea ta se găsesc trei râuri late şi adânci, pe care n'ai să le poţi trece aşa de uşor. Peste aceste râuri sunt trei poduri. Insă nici peste ele n'ai să poţi trece, căci sunt păzite straşnic. La cel dintâi pod ai să-ţi pierzi mâna dreaptă, la al doilea mâna stângă, iar la cel de-al treilea ai să rămâi şi fără cap.

— Nu-i nimic, mătuşico! Eu tot am să încerc. Un cap al meu nu e mare lucru, la urma urmii!

— Ba eu te-aş sfătui mai bine să te întorci din cale, căci eşti tânăr şi mi-e milă de ciolanele tale. Tu nu eşti învăţat cu locurile primejdioase şi nu ştii încă ce este acea frică!

— Nu mă întorc din cale nici mort, mătușico. Odată ce m'am apucat de o treabă, trebue s'o duc la bun sfârșit.

Văzând că nu-l poate face să se întoarcă, Baba Cloanța nu mai zice nimic. Prințul Savel se desparte de ea și pleacă la drum, cale lungă, să-i ajungă. Merge el cât merge și deodată i se arată în cale primul pod. Prințul Savel se apropie de pod și vede că podul e păzit, însă tocmai atunci paznicii dormeau.

— „Ca să trec peste ei", își zice prințul, „e lucru greu. Paznicii au să se trezească și au să se repadă asupra mea. Paloșul mi-e tare, dar de!, știu eu!... Mai bine să-i iau cu binișorul!"

Prințul Savel se apropie deci și-i trezește:

— „Ce dorești?", îl întreabă paznicii.

— „Vreau să trec dincolo!", răspunde prințul, dârz.

— „Foarte bine", zic ei. „Urcă-te pe pod!".

Prințul se miră că poate trece așa de ușor și dă pinteni calului. Când ajunge dincolo, prințul întreabă:

— Ce vă datorez pentru trecere?

— „De ce mai întrebi?', răspunde unul. „Nu știi care e plata ? Dă-ne mâna dreaptă!".

— „Nu pot să vă dau mâna dreaptă, căci îmi trebue și mie", răspunde prințul.

Paznicii scot atunci săbiile și se năpustesc asupra lui Savel. Insă nici el nu se lasă mai

pe jos. Scoate paloşul şi începe să-l învârtească pe deasupra capului, tăind în dreapta şi în stânga. In scurt timp, culcă la pământ pe toţi paznicii şi pleacă mai departe. Tot astfel trece şi peste celelate două poduri.

După oarecare mers, ajunge prinţul Savel în împărăţia prinţesei care avea apă vie. La hotarul împărăţiei stătea un om sălbatec, înalt cât un copac şi gros cât o casă, care ţinea în mână un stejar smuls din pământ cu rădăcini cu tot. Văzând că se apropie cineva uriaşul întreabă :

— Incotro ai luat-o, vierme?

— Mă duc la palatul prinţesei frumoase, să iau apă vie pentru tata.

Uriaşul sălbatec începe să râdă:

— „Şi cum de te încumeţi tu să treci peste mine, coropişniţă ce eşti? Eu stau aici de o sută de ani şi păzesc împărăţia tinerii prinţese, care e mai frumoasă ca lumina soarelui. Mulţi vonici au încercat să treacă peste mine, dar iată ce-au păţit", zice uriaşul, arătând oasele lor înşirate pe jos. „Dacă ei n'au putut trece peste mine, cum ai să poţi trece tu un vierme de om ?".

Prinţul Savel vede că nu e de glumit cu uriaşul cel sălbatec şi întoarce calul. Merge el, cât merge, şi ajunge într'o pădure, unde dă peste o altă colibă, iar în coliba aceea stătea o femeie şi mai bătrână ca Baba

Cloanța. Bătrâna, cum îl vede pe prințul Savel, îi și zice:

— Bună ziua, prințule Savel! Cu ce gând ți-a îndreptat Dumnezeu pașii pe aici?

Prințul îi povestește de-a fir a păr ce-l aduce încoace și nu ascunde nimic. Bătrânei i se face milă de Savel și, luând de pe sobă un ghem, i-l dă prințului, zicând:

— Ia ghemul acesta și întoarce-te de unde ai plecat. Când ai să ajungi lângă uriașul sălbatec, oprește-te și aprinde un foc mare. In foc pune buruienile pe care am să ți le dau eu. Vezi și fă așa ca fumul să meargă spre sălbatec, iar nu spre tine. Buruienile acestea au să adoarmă pe sălbatec. Atunci tu repede-te și taie-i capul. După aceea, aruncă ghemul și ghemul are să alerge înaintea ta. Tu mergi pe drumul pe care ți-l arată ghemul și ai să ajungi acolo unde trăiește prințesa cea frumoasă. Cum ai să ajungi acolo, fii cu băgare de seamă. Prințesa are obiceiul de a se plimba prin grădină nouă zile în șir. După aceea, alte nouă zile doarme în palatul ei. Tu nu căuta să intri pe poartă, căci e greu de pătruns înăuntru. Așteaptă, până când se culcă prințesa și sari peste gard. Când ai să sari, fii cu băgare de seamă, căci pe deasupra gardului este întinsă o sârmă, pe care dacă o atingi, îndată dă de veste și sar toți în picioare. Atunci nu știu dacă mai poți să scapi cu viață. După ce sai zidul,

treci repede prin curte, pe după pomi şi intră pe din dos. Acolo, de cum ai să intri, ai să dai de o cameră întunecoasă, în care doarme prinţesa. Intră binişor înăuntru şi caută sub perna dela pat. Sub ea ai să dai de vasul cu apă vie. După ce ai să pui mâna pe vas, şterge-o repede pe unde ai venit şi nu te mai uita înapoi la frumoasa prinţesă, căci altfel nu mai scapi cu vieaţă.

Prinţul îi mulţumeşte bătrânei şi pleacă la drum. Când ajunge lângă uriaş, face aşa cum îl învăţase bătrâna. Aprinde focul, aruncă buruienile şi se face un fum mare, care este dus de vânt în partea în care străjuia puternicul călbatec. Acesta simte cum i se întunecă înaintea ochilor şi, curând de tot ameţeşte, căzând jos la pământ. Prinţul Savel se apropie de dânsul şi vede că uriaşul a adormit. Apucă cu putere paloşul şi-i reteză capul, apoi aruncă ghemul şi acesta o ia la fugă, înaintea lui. Prinţul se ia după ghem şi nu după mult timp ajunge la palatul unde trăia prinţesa cea frumoasă, care avea apă vie. Era un palat de aur, înconjurat de pomi înalţi şi cu multă verdeaţă împrejur. Cum mergea el aşa, deodată zăreşte un nor de praf şi o armată întreagă, care se apropiat. Ghemul face în lături şi o ia printr'o pădure. Prinţul se opreşte şi dă drumul calului, să pască iarbă verde, iar el se piteşte după un copac, să vadă ce fel de armată e

aceea. Uitându-se el bine, vede că armata care se apropie, e alcătuită numai din femei, una mai frumoasă ca cealaltă, toate sunt înarmate. In fruntea lor merge prințesa cea frumoasă, care e așa cum numai în povești se poate vedea. Armele tinerei armate strălucesc la soare, de-ți ai ochii. Caii sunt mândri și focoși.

Din dosul copacilor, prințul Savel vede totul. Prințesa ține capul sus și merge în galopul calului.. Nu departe de acolo, ea poruncește armatei de femei să se oprească și, dându-se jos de pe cal, pune de i se face un cort de aur. Când totul e gata, prințesa se așează pe iarbă și întinde o masă mare. Fetele ei leapădă armele și fac la fel. Se încinge o petrecere în lege. Prințul stă mereu în dosul copacilor și privește cum petrece prințesa, cu slujitoarele ei. Ii lasă gura apă, când vede cu ce bunătăți se înfruptă prințesa, iar el e rupt de foame. Ar vrea să iasă din ascunzătoare, să ceară și el ceva de mâncare, dar își aduce aminte de vorbele bătrânei și rămâne ascuns.

Prințul nu se mai satură, privind pe prințesa cea frumoasă. Nouă zile rămase prințesa în câmp și petrecu, împreună cu fetele sale. In sfârșit, a zecea zi, prințesa ridică corturile și se îndreaptă cu armata ei spre palat.

Prințul Savel așteaptă, până când se face

liniște și, găsind un loc bun, sare călare peste gard, apoi își leagă calul de un pom și singur, furișându-se, ca să nu fie zărit, ajunge în curtea castelului. De aici o ia încetișor pe din dos și găsește camera, în care dormea prințesa.

Prințul intră încetișor, în vârful picioarelor și pătrunde în cameră. Prințesa doarme pe un pat cu perne de fulgi și așternuturi moi, cu părul ca aurul, revărsat pe de lături, de o frumusețe răpitoare. Doarme adânc și pieptul îi saltă ușor. Prințul se apropie de pat și, băgând mâna sub pernă, scoate vasul de sticlă cu apă vie. După aceea dă să fugă, dar inima lui tânără nu-l lasă și, apropiindu-se pe vârful picioarelor, pune o sărutare pe obrazul prințesei. Apoi încă odată o sărută pe gură. Și încă odată. Prințesa se sbate în somn și se deșteaptă. Prințul Savel abia are timpul să iasă din cameră, să încalece și să sară zidul.

Prințesa, desmeticindu-se, sare din pat și dă alarma. Apoi încalecă pe un cal iute și se ia după prinț, ca să-l ajungă.

Prințul, simțind că prințesa se apropie, dă pinteni calului său, îndemnându-l să fugă cât l-or ține picioarele. Simțind pintenii din coastă, calul întreabă cu voce de om:

— De ce mă lovești, prințule Savel? Trebue să știi că, oricât am fugi noi, n'o să putem scăpa, căci calul prințesei e mai tare ca

mine. De el nu poate scăpa niciun animal sălbatec, nici pasărea care sboară prin aer. El fuge mai tare ca gândul și, când trece, pământul se cutremură, râurile se sbat dela un mal la celălalt, dealurile sunt trecute ca niște movilițe și, oricât am fugi, nu putem scăpa.

Abia spune calul aceste vorbe, când calul prințesei se apropie și prințesa scoase sabia. Dintr'o lovitură, prințul se prăbușește la pământ, scăldat în sânge. Prințesa l-a lovit drept în piept. Prințul Savel închide ochii și nu mai simte nimic. Prințesa se apropie de el și-l privește în ochi. O milă adâncă o cuprinde, când vede că prințul e frumos, cum n'a mai văzut altul până atunci. Pune mâna pe rana lui și o stropește cu apa vie pe care o furase prințul. Rana se prinde la loc și prințul, desmeticindu-se, duce mâna la frunte. Apoi se ridică, viu și nevătămat. Prințesa râde și prințul simte că fără ea nu mai poate trăi nicio clipă.

— „Vrei să-ți fiu soție?", întrebă prințesa.

— „Da!", răspunde prințul Savel, plin de fericire.

— Dacă e așa, atunci întoarce-te în împărăția ta, du apa vie tatălui tău, iar dacă peste trei ani n'ai să mă uiți, atunci am să-ți fiu soție, iar tu mie bărbat.

Cei doi logodnici se despart și pleacă fiecare în drumul lui.

Prinţul Savel merge multă vreme şi într'un târziu vede în zare două corturi, cu vârfurile de aur, iar lângă corturi doi cai voinici, care pasc iarbă şi beau apă dulce. In corturi se aflau cei doi fraţi mai mari ai prinţului Savel, care stăteau şi petreceau.

Când ajunge lângă corturi, cei doi fraţi ies afară şi, recunoscând pe fratele lor, îl îmbrăţişează şi-l întreabă dacă a găsit pe prinţesa cea frumoasă şi apa vie pentru tatăl lor.

— „Am găsit-o!", spune prinţul Savel.

Şi, fără să ascundă ceva, povesteşte totul de-a fir a păr.

Fraţii îl duc în cort, ca să se bucure împreună şi să continuie petrecerea. Prinţul Savel scoate apa cea vie din sân şi le-o arată. De cum o văd, cei doi fraţi îi şi pun gând rău fratelui lor.

După petrecere, prinţul Savel simţindu-se obosit de drum, se culcă. Indată, fraţii îl scotocesc în sân şi-i iau vasul cu apă, iar pe el îl aruncă într'o prăpastie. Cade prinţul la fund şi, curând, ajunge în împărăţia de sub pământ.

„Iată", gândeşte bietul prinţ, „mi-a sosit sfârşitul! De aici niciun drum nu mai duce spre lumea din care am plecat!".

Prinţul Savel se ridică dela pământ şi porneşte la întâmplare, prin împărăţia subpământeană. Merge el cât merge, până când

se lasă amurgul. Deodată zăreşte la marginea unei păduri o căsuţă şi se îndreaptă într'acolo. Intră în curte, trece pragul căsuţei şi pătrunde înăuntru. Acolo vede o bătrână, care tocmai se pregătea de culcare.

— „Bătrâno", zice prinţul ostenit, „n'aş putea să găzduiesc peste noapte în casa dumitale?".

— Ba da, tinere voinic! Dar n'ai putea să-mi spui încotro ai luat-o?

— Am să-ţi spun, bătrâno, numai să mă odihnesc puţin şi să îmbuc ceva, căci sunt rupt de foame şi de oboseală.

Bătrâna îi dă de mâncare şi de băut, îl culcă şi începe să-l întrebe:

— Ai mâncat şi-ai băut. Acum poţi să-mi spui încotro ţi-i drumul?

Şi-i spune prinţul Save':

— Am fost peste mări şi ţări, până în împărăţia prinţesei care are apă vie, iar acum mă întorc spre casă, în împărăţia tatălui Dar am rătăcit drumul şi nu ştiu pe unde mă aflu. N'ai putea să mă îndrepţi pe calea cea bună ?

— Trăiesc de douăzeci de ani pe aici şi de împărăţia tatălui tău n'am auzit până acum. Dar culcă-te liniştit şi mâine dimineaţă o să mai vorbim noi. Peste noapte o să chem iscoadele mele. Poate că dela dânsele am să aflu ceva despre împărăţia tatălui tău.

A doua zi, prinţul Savel se trezeşte, se îm-

bracă şi se spală, apoi iese în curte. Când colo, ce să vadă? Toată curtea e plină de vieţuitoarele mării: peşti de tot felul, viermi şi alte lighioane ne mai văzute. Bătrâna stă pe prag:

— „Ei", le zice ea, „veniţi aici mai aproape şi spuneţi-mi de n'aţi auzit cumva despre împărăţia tatălui prinţului Savel? Iar dacă aţi auzit, pe unde s'ar putea întoarce acasă tânărul pe care-l vedeţi în faţa voastră?"

— „Noi nu ştim nimic", răspund toţi peştii şi viermii într'un glas. „Nici n'am auzit până acum despre această împărăţie".

Atunci se întoarce bătrâna în altă parte şi strigă:

— Voi, fiare ale pădurilor şi păsări ale aerului, slugi credincioase ce sunteţi, strângeţi-vă aici! Veniţi cu toţii, până la unul!

Sosesc sălbătăciunile pădurilor, aleargă în sbor păsările de tot felul şi bătrâna începe să le întrebe despre împărăţia tatălui prinţului Savel. Toate animalele şi păsările răspund într'un glas, că n'au auzit despre această împărăţie.

— „Hei, prinţule, n'am pe cine să mai întreb", zice bătrâna, când vede că nicio vietate nu ştie în care parte se află împărăţia tatălui său.

Tocmai se pregătea ea să intre în casă, când cade din sbor vulturul pleşuv de munte. E obosit de drum şi abia mai răsuflă.

— „Unde ai fost până acum?", îl întreabă bătrâna.

— Am fost la împărăția tatălui prințului Savel, în lumea cealaltă. E tare departe de aici și abia mai pot de obosit ce sunt!

— „Hei", zice baba, „tocmai tu îmi trebuiai! Pregătește-te să pleci iar în împărăția aceea, să duci pe prințul Savel".

— „Aș face bucuros acest drum", răspunde vulturul pleșuv, „dar îmi trebue multă mâncare, căci drumul e lung. Sunt cam trei ani de sbor".

— Bine, ia-ți mâncare de-ajuns și ai să pornești de îndată la drum!

Bătrâna pregătește totul, pune pe spatele păsării un vas cu apă și un coș plin cu carne. Apoi, arătând o vergea de fier, i-o dă prințului Savel, zicând:

— Ține toate astea, și mergi cu bine! In timpul sborului, vulturul are să întoarcă din când în când capul spre tine. Atunci tu pune în vârful vergelei o bucată de carne și dă-i-o s'o mănânce.

Prințul mulțumește bătrânei și, urcându-se pe spinarea păsării, pleacă la drum. Vulturul se ridică în văzduh și în curând nu se mai zărește.

Merg ei prin văzduh multă vreme. Din când în când, vulturul întoarce capul spre prinț, și acesta îi dă câte o bucată de carne, pe vârful vergelei de fier. După oarecare

timp, prinţul Savel vede că mâncarea vulturului s'a terminat. Atunci îi zice:

— Mâncarea s'a terminat. Lasă-te pe pământ şi am să-ţi pregătesc alt coş cu carne!

— „Ce-ţi vine în minte, prinţule?", zice pasărea. „Sub noi sunt păduri nesfârşite şi mlaştini cu noroi. Dacă ne lăsăm din sbor, acolo ne putrezesc oasele!".

Prinţul nu ştie ce să mai facă. Dă vulturului cel din urmă bucăţică de carne, apoi aruncă coşul pe pământ. După puţin timp, vulturul întoarce iar capul după mâncare. Văzând că nu-i alt chip, prinţul scoase paloşul şi taie o bucată de muşchiu dela pieptul său, pe care o întinde vulturului pe vârful vergelei de fier.

Nu mult după aceea, vulturul ajunge pe deasupra împărăţiei tatălui prinţului Savel. Se lasă uşor din sbor şi-l aşează pe prinţ în câmp.

Răsuflând puţin, vulturul scuipă din cioc bucata de muşchiu pe care o tăiase prinţul dela piciorul său şi i-o pune la loc. Apoi i-o unge cu scuipat şi bucata se prinde îndată, de parcă nici n'ar fi fost tăiată.

După aceasta, prinţul mulţumeşte vulturului pleşuv şi pleacă voios la drum. Apropiindu-se de oraşul în care se aflau palatele tatălui său, prinţul Savel vede a mulţime de lume foind încoace şi încolo, vorbind cu aprindere şi văicărindu-se. Prinţul se ames-

tecă printre oameni și-i întrebă despre rostul acestei zăpăceli. Atunci unul îi spuse:

— Oare n'ai auzit că la hotarele împărăției noastre s'a arătat prințesa cea frumoasă, cu sute de corăbii? Zice că vine să se războiască cu împăratul, ca să-i dea pe prințul Savel, care acum trei ani i-a furat apa cea vie și a sărutat-o, logodindu-se cu ea. Toată țara e turburată, căci prințul Savel nu s'a mai întors, de când a plecat să aducă apa vie. Prințesa stă gata să ne atace și să ne distrugă țara. Iată de ce e lumea așa de neliniștită.

— „Am sosit tocmai la timp", zice prințul Savel.

Se duce drept la corabia prințesei. Aici ei se recunoscură și se îmbrățișară. După aceea se cununară și merseră la împărat, ca să-l vadă.

Când acesta își vede fiul, rămâne peste măsură de uimit, căci îl credea mort. Inima i se bucură și, îmbrățișându-și fiul și pe soția lui, îi binecuvântează. Pe cei doi fii nelegiuiți îi alungă dela curtea sa.

Prințul Savel și cu prințesa cea frumoasă trăiră mulți ani, în mare fericire, iar după moartea bătrânului împărat, se urcară pe tron și domnesc și azi, de nu cumva or fi murit.

PROSTUL PROŞTILOR

O femeie avea un fecior, care era aşa de bleg, încât nu era zi lăsată dela Dumnezeu în care să nu se plângă cineva de dânsul! Cela ba că l-a supărat cu ceva, celălalt ba că s'a luat la ceartă şi pe urmă la bătaie cu el şi aşa mai departe.

Mamei îi era milă de bietul prost şi, de câte ori pleca undeva, nu uita să-l dăscălească şi să-i arate cum să se poarte. Dar ţi-ai găsit? Prostul trebuia să facă în lipsa ei câte una boacănă.

Intr'o zi, pleacă prostul în sat şi vede nişte oameni bătând fasolea. El le zice:

— Să bateţi trei zile şi să scoateţi trei boabe!

Ţăranii se supără, când îl aud aşa şi tăbară pe dânsul. Ii trag o sfântă de bătaie, vorba ceea, s'o ţină minte, cât o trăi.

Vine prostul acasă şi se plânge mamei sale:

— Uite, mamă, aşa şi pe dincolo, eu le

uraiu să bată trei zile şi să scoată trei boabe, iar ei mă luară la bătaie!

— „Of, prostule", îi zice mama, „trebuia să spui şi tu aşa: „Să căraţi şi să nu mai isprăviţi; să aveţi aşa de mult, încât să n'aveţi unde pune!"

Se bucură prostul de sfatul mamei sale şi a doua zi, ieşind în sat, vede trecând un mort. Prostul, nici una nici alta, îşi aduce aminte de sfatul mamei şi zice:

— Să căraţi şi să nu mai isprăviţi. Să aveţi aşa de mult, încât să n'aveţi unde pune!

Când aud cei cu mortul una ca asta, se reped la dânsul şi-l bat măr :

— Auzi vorbă! Să ne spuie el să cărăm şi să nu mai isprăvim!

Prostul se întoarce plângând la mama lui şi-i spune cele ce i s'au întâmplat.

— „Of, prostule, mi-ai mâncat zilele cu gogomăniile tale! Trebuia să fi spus şi tu, cum spun oamenii la aşa împrejurare: „Fie-i ţărâna uşoară", sau: „Dumnezeu să-l ierte!"

Işi bagă prostul vorbele mamei în cap şi în ziua următoare, ieşind el prin sat, întâlneşte o nuntă. Numaidecât prostul zice:

— Dumnezeu să-l ierte şi fie-i ţărâna uşoară!

Ceia se supără foc şi-l ia la bătaie pe prost. Il bat măr, iar prostul nu înţelege nimic. Vine iar acasă şi-i spune mamei sale păţania.

Mama iar îi spune că ar fi fost bine, dacă ar fi intrat în alaiu şi ar fi jucat.

Își întipărește bine vorbele în cap prostul și, a doua zi, ieșind în sat, ia cu dânsul o muzicuță. Într'un loc vede el arzând o casă. Toată lumea aleargă să dea o mână de ajutor, ca să stingă focul, numai prostul stă deoparte și cântă din muzicuță.

Oamenii îl iau la bătaie și-l alungă de acolo, zicându-i că tocmai acum și-a găsit și el să cânte? Vine el acasă și-i spune mamei ce i s'a întâmplat.

— „Prost ai să rămâi toată viața!", îi zice ea. „Trebuia să iei o căldare cu apă și să fi turnat acolo, ca să stingi focul!"

Peste trei zile, îi trece prostului durerea și pleacă iar în sat. Vede el cum un țăran pârlește porcul. Prostul apucă o căldare și dă fuga să toarne apa peste porc, stingând focul. Țăranul, când vede una ca asta, se repede la el și-i arde câteva, de-l dă de-a-tăvălucul pe prost. Se scoală el de pe jos și vine acasă, ținându-se cu mâna de falcă:

— Văleu, mamă, iar m'au bătut!

— Dar ce-ai mai făcut, prostule?

— Apoi, uite, am făcut cum m'ai învățat dumneata, dar nu s'a prins!

— Of, of, prostule! Nu ești bun de nimica! De azi înainte n'am să te mai las să ieși singur din ogradă, că cine știe ce se mai poate întâmpla cu tine!

Și din ziua aceea, femeea l-a ținut închis în casă pe prost.

FEMEIA CEA PROASTĂ

A fost odată o femeie care avea un fiu. Într'o zi, pe când soţul ei era plecat într'un oraş depărtat, fiul i se îmbolnăveşte şi moare. Până să-i dea de veste soţului despre nenorocirea întâmplată, timpul trece şi mortul e dus la groapă. Il plânge femeia şi-l jeleşte pe fecior, apoi se întoarce acasă.

La vreo câteva zile după aceea, poposeşte la casa ei un soldat. Femeia îl găzduieşte şi-i dă de mâncare, apoi îl întreabă:

— De unde eşti dumneata?

— Apoi eu sunt de pe lumea cealaltă!

— Ah, dragul meu, am avut şi eu un fecior care a murit. Nu cumva l-ai întâlnit pe acolo ?

— Intâlnit, cum să nu-l întâlnesc! Am stat chiar într'o odaie cu dânsul!

— „Ce spui dumneata?", se miră femeia.

— Da, mătuşică, fiul dumitale pe lumea cealaltă paşte cocostârcii!

— Ah, sărmanul, i-o fi greu!

— „Incă cum!", zice soldatul. „Aleargă toată ziua prin mărăcini după ei!"

— Cred că şi-a rupt hainele, tot alergând după cocostârci!

— Aşa e, umblă numai în sdrenţe!

— Sărmanul! Am vreo treizeci de coţi de stofă pentru haine şi o mie de lei. N'ai vrea să fii aşa de bun să-i duci fiului meu pe lumea cealaltă?

— Cum de nu!

Şi femeia îi dă stofa şi banii, iar soldatul pleacă pe ici încolo.

La oarecare timp după aceea, iată că soseşte şi soţul femeii de prin cele depărtate locuri. Când află el de moartea feciorului, se întristează, dar femeia îi zice:

— Nu plânge degeaba, dragul meu. Am avut eu grijă de fecior. I-am trimis câte ceva pe lumea cealaltă, ca să nu mai îndure necazuri!

Omul se uită mirat la ea şi întreabă:

— Ce vrei să spui, că nu prea înţeleg?

— Apoi, uite, a fost pe aici un soldat de pe lumea cealaltă, care spunea că trăieşte într'o odaie cu fiul nostru. Il cunoaşte foarte bine. El paşte pe lumea cealaltă cocostârcii şi şi-a rupt hainele, tot alergând după ei. Atunci i-am trimis prin soldat stofa aceea şi o mie de lei!

Când aude ţăranul o trăsnaie ca asta, îşi face cruce, apoi îşi pune căciula pe cap şi zice:

— Dacă e aşa, muiere, rămâi sănătoasă,

Eu plec în lume şi dacă voiu întâlni pe cineva mai proastă ca tine, apoi mă întorc acasă. De nu, n'ai să mai auzi de numele meu!

Şi, zicând aşa, omul nostru porneşte în lumea largă.

Intr'o zi soseşte el într'un sat şi se opreşte la o curte boierească. Intrând el în curte, vede o scroafă cu purcei. Ţăranul se pleacă şi o salută pe scroafă, ca pe o cucoană. Il vede pe fereastră stăpâna casei şi-i spune servitoarei:

— Ia du-te de vezi ce-i cu omul ăla, de se închină în faţa scroafei. Incă n'am mai văzut până acum aşa ceva!

Servitoarea iese în curte şi se apropie de ţăran:

— Moşule, de ce ai îngenunchiat în faţa scroafei?

— Spunei stăpânei tale că scroafa dumneavoastră este soră cu nevastă-mea. Fiul meu se însoară mâine şi de aceea o rog pe scroafă să pofteiască la nuntă. E nevoie de o doamnă de onoare. Purceii au să fie cavaleri. Intreab-o pe cucoană dacă nu-i învoieşte să meargă cu mine la nuntă.

Când aude stăpâna aceste vorbe, se cruceşte, apoi începe să râdă şi-i zice servitoarei:

— Vai, ce prost! O roagă pe scroafă să vie la nuntă! Şi încă cu purcei! Să-i facem pe plac, căci de el o să râdă lumea, nu

de noi. Gătește-o repede pe scroafă cu blana mea și spune să înhame la căruță o pereche de cai, ca să nu meargă pe jos la nuntă!

Servitoarea se duce și, îndată după aceea, servitorii scot din grajd caii și-i înhamă la căruță, apoi urcă scroafa cu purcei și-i dau în grija țăranului. Acesta se urcă în căruță, dă bice cailor și pe-aici ți-e drumul.

Seara, când se întoarce boierul acasă dela muncă, cucoana îi iese înainte, prăpădindu-se de râs.

— Ce-i cu tine, femeie, de ești așa veselă? Ce te-a apucat?

— Ah, dragul meu, ce păcat că n'ai fost acasă! Ai fi râs și tu, de te-ai fi prăpădit!

— Și, mă rog, pentru ce atâta veselie?

— Apoi uite, a fost aici un țăran și a căzut în genunchi în fața scroafei noastre. Zicea că scroafa noastră e soră cu nevasta lui și o poftea la nunta unui fecior. N'am avut ce-i face și, ca să-mi bat joc puțin de el, i-am dat voie scroafei cu purcei să plece la nuntă. Iar ca să fie și mai cu haz întâmplarea asta, am îmbrăcat pe scroafă cu blana mea. Nu-i așa că e tare caraghios?

Boierul se strâmbă, se crucește, apoi întreabă repede:

— De unde era țăranul?

— Nu știu!

— Asta înseamnă că tu ești proastă și nu țăranul!

Se supără tare boierul pe nevastă şi încalecă repede pe un cal, ca să plece, să prindă hoţul.

Ţăranul simte că boierul e gata să-l ajungă şi duce căruţa cu cai într'o pădure, iar el se aşează mai departe şi pune căciula lângă dânsul, cu fundul în sus.

Iată că nu peste mult timp, soseşte în locul acela boierul, cu calul numai o apă.

— „Hei, moşule", strigă boierul, „n'ai văzut cumva trecând pe aici un ţăran, cu o căruţă şi cu o scroafă cu purcei?"

— Ba am văzut. Dar e cam multişor, de când a trecut!

— In ce parte a apucat. Cum să-l ajung mai repede?

— Cam greu să-l ajungi, mai ales că drumul prin pădure e destul de încurcat. Poţi chiar să te rătăceşti!

— Du-te tu, frate, de-l prinde pe ţăran şi eu am să-ţi fiu recunoscător!

— Nu, boierule, nu pot, căci am sub căciulă un şoim!

— Nu-i nimic, ţi-l păzesc eu!

— Nu pot să ţi-l dau. Dacă mi-l scapi, stăpânul meu e în stare să mă omoare!

— Ţi-l plătesc. Cât costă?

— Apoi costă vreo trei sute de lei!

— Ei, uite, dacă-l scap, să ştii să ţi-l plătesc!

— Nu, boierule, n'am încredere. Dacă

vrei să mă duc după ţăran, plăteşte-mi-l înainte. Ştiu eu dacă mi-l mai plăteşti, după ce-l scapi?

— Ce neîncrezător eşti! Ţine trei sute de lei şi pleacă repede după hoţ!

Ţăranul ia banii, încalecă pe calul boierului şi pe aici ţi-e drumul! Iar boierul se aşează lângă căciulă şi stă acolo, până se satură. Soarele începe să dea în asfinţit şi omul cu şoimul nu se mai întoarce.

— „La să văd ce are sub căciulă!", zice el. „Dacă este vreo pasăre, cum a spus, atunci se întoarce, iar dacă nu e nimic, atunci m'a înşelat!".

Ridică căciula şi de sub ea nu sboară niciun şoim.

— Fire-ar al naibii de hoţ! Se vede că e tot acela care a înşelat-o pe nevastă-mea!

Scuipă de necaz şi pleacă, amărît, spre casă, Iar ţăranul nostru ajunge acasă şi-i zice nevestei:

— Hei, femeie, ai avut noroc. Sunt pe lume oameni şi mai proşti ca tine! Iată, pentru nimic am căpătat trei cai cu căruţă, trei sute de leuşcani şi o scroafă cu purcei

NECAZUL

Intr'un sat trăiau doi fraţi ţărani. Unul din ei era sărac, iar celălalt bogat. Cel bogat îşi luă într'o zi lucrurile, se mută la târg, îşi făcu o casă de toată frumuseţea şi se făcu negustor.

Cel sărac rămase în sat şi o ducea greu, căci are copii mulţi, unul mai mic ca celălalt şi toţi cereau de mâncare. De dimineaţa până seara se sbătea cel sărac ca peştele pe uscat, dar nu ieşea nimic. Zice el odată femeii lui:

— Am să mă duc la fratele meu, la târg, să încerc, poate m'o ajuta cu ceva, că alta nu ştiu ce să mai fac!

— Bine, bărbate, du-te!

Îşi ia el tăgârţa în spate şi pleacă la târg. Ajunge la casa fratelui său şi zice:

— Iată, mi s'a făcut dor de tine şi am venit, să văd ce mai faci!

Dar cela se iută de sus la el şi parcă nici nu-i este frate. După ce vorbesc ei de una de alta, dar tot cu răceală, zice cel sărac:

— Dragă frate, o duc rău de tot. Copiii îmi mor de foame. Ajută-mă cu ceva!

— „Bine, să te ajut", zice fratele bogat cu jumătate de gură, „dar să-mi munceşti o săptămână..."

N'are ce face săracul şi se apucă de robotit prin curte. Îi curăţă hambarele, grădina, podul, dă mâncare la cai, îi adapă şi-i ţesală, îi taie lemne şi-i aduce apă. Insfârşit îi face de toate.

Peste o săptămână, îi dă bogatul o pâine şi-i zice:

— Iată, ţine pentru osteneala ta!

Se uită fratele cel mic la pâine, o întoarce pe faţă şi pe dos, oftează şi zice:

— Îţi mulţumesc pentru asta!

Zice şi dă să plece acasă. Dar fratele îl opreşte şi-i spune:

— Stai, mi-am adus aminte, mâine e ziua mea. Du-te, ia-ţi nevasta şi veniţi şi voi la masă!

— „Hei, dragă frate", oftează cel sărac, „tu ştii bine că noi suntem săraci, lipiţi pământului şi n'avem nici cu ce ne îmbrăca. La tine or să vie negustori bogaţi, cu daruri, şi o să te ruşinăm în hainele noastre ponosite!".

— Nu-i nimic, să veniţi! Are să fie loc şi pentru voi!

— Bine, frate, am să fac precum zici. Numai să iasă bine.

Se duce el acasă, dă nevestei pâinea şi zice:

— Ascultă, femeie, mâine e ziua lui fratemeu. Să mergem şi noi, să-l firitisim. Ne-a rugat foarte mult să nu fim lipsă la o zi, ca ista, mare pentru el.

— Cum fratele tău ne poftește de ziua lui?

— Da, chiar fratele meu! De ce te miri?

— Bine, să mergem, zice femeia.

Se scoală ei a doua zi dis-de-dimineaţa şi pleacă spre târg. Ajung ei la casa fratelui bogat, îl firitisesc şi-i urează tot mai mult noroc, apoi se aşează pe o laviţă şi aşteaptă. La masă sunt mulţi mosafiri, care de care mai bine gătit şi mai vorbăreţ. Ii cinsteşte bogatul pe toţi şi-i îmbie să se înfrupte din bunătăţile de pe masă, dar de fratele cel sărac uită cu totul şi nu-i dă nimic. Se uită şi ei cum mănâncă şi beau ceilalţi, înghit în sec şi oftează.

In cele din urmă se termină şi ospăţul. Se scoală mosafirii dela masă, mulţumesc gospodarului şi se ploconesc, apoi pleacă, mulţumiţi şi sătui, spre casă. Se scoală şi fratele cel sărac cu femeia lui, se ploconesc până la pământ, în faţa fratelui bogat, îi mulţumesc pentru ospăţ şi pleacă şi ei spre casă. Pe drum, oaspeţii cei bogaţi, se veselesc, cântă, strigă. Numai săracul merge cu maţele ghiorăind de foame.

— „Hai, nevastă, să cântăm şi noi un cântec!", îi spune el femeii.

— „Ce, eşti nebun?", îi zice ea. „Oamenii cântă şi se veselesc, pentrucă au mâncat şi-s sătui. Dar tu după ce să cânţi?".

— Am fost şi eu poftit la masa fratelui meu şi trebue să mă veselesc, împreună cu ceilalţi. E ruşine să nu cânt şi eu ceva de ziua fratelui meu! Toată lumea o să creadă că am ceva împotrivă-i, de sunt aşa posac. Pe când altfel, toţi or să spună că am mâncat şi mă bucur şi eu de bucuria fratelui meu.

— „Atunci, cântă, dacă vrei", îi zise soţia, „dar eu n'am să cânt!"

Ţăranul începe să cânte şi aude că odată cu dânsul mai cântă cineva.

Se uită la nevastă şi zice:

— Parcă ai spus că tu n'ai să cânţi!

— Ce, nu ţi-e bine, bărbate? Cine cântă?

— Tu! Cine să cânte? Nu te-am auzit eu chiar acum?

— Vezi-ţi de treabă, bărbate. Nici prin gând nu mi-a trecut să cânt!

— „Atunci cine să fie?", zice el, uitându-se înlături .

— „Ştiu şi eu! Ţi s'o fi părut!", zice femeia. „Ia mai cântă odată, să aud şi eu".

Şi bărbatul începe să cânte din nou. Cântă singur, dar se aud două voci. Femeia ascultă, îşi face cruce şi zice :

— Asta-i Necazul! Să ştii că el mă ajută să cânt!

Apoi strigă:

— Necazule, tu eşti?

— „Eu, stăpâne!", se aude o voce. „Te-am văzut necăjit şi ce mi-am zis: „Să-i ajut puţin omului, că poate i-o trece!".

— Mulţumesc, Necazule! Şi acum hai cu noi!

— Să mergem stăpâne! De-acum nu te mai las singur!

Ajunge ţăranul în sat, dar Necazul îl trage la cârciumă.

— „Cum să trag la cârciumă, când eu n'am nicio leţcaie în buzunar", zice ţăranul.

Dar necazul zice:

— Nu e nevoie de bani! Văd că ai cojocul ăsta. La ce-ţi face trebuinţă acum? In curând vine vara şi cojocul are să-ţi fie o povară.

— Că bine, zici tu, Necazule! Să mergem la cârciumă, să-l bem!

Intră ei în cârciumă, cer de băut şi dau gata cojocul. A doua zi, Necazul oftează, se ţine cu mâna de cap şi zice:

— Să mergem la cârciumă să ne dregem!

Pleacă ei la cârciumă, beau şi se dreg, iar la socoteală omul dă tot ce are pe el. Vede că treaba merge strună. In câtva timp, dă plugul, dă grapa, sapa şi ce mai are pe lângă casă, încât rămâne sărac lipit pământului. In-

tr'o lună de zile s'a dus totul. Coliba i-au vândut-o la mezat şi bieţii oameni au rămas pe drumuri.

— „Ei, acum ce facem, Necazule?", îi zice omul. „Am isprăvit tot ce-am avut. Ce mai bem ?"

— „Nevastă-ta are două rochii", zice Necazul. „La ce-i trebue ei două? Una o bem şi una i-o lăsăm".

Ţăranul se gândeşte puţin şi-şi zice:

— Are dreptate Necazul! La ce-i trebue nevestei două rochii, când poate să umble şi cu una.

Ii ia rochia şi hai cu ea la cârciumă. Acolo cere de băut şi, tot bând el, cu Necazul alături, zice:

— Am rămas calic, Necazule! Nici tu casă, nici tu masă! Ce-i de făcut?

Vede şi Necazul că ţăranul nu mai are nimic şi zice:

— Stăpâne, ascultă ici la mine!

— Să te-aud, Necazule!

— Uite ce-i: du-te la vecin şi roagă-l să-ţi împrumute carul şi boii!

Se duce ţăranul şi se roagă de vecin să-i împrumute carul şi boii, legându-se să-i lucreze, pentru asta, timp de o săptămână.

— „Dar la ce-ţi trebue carul?", zice vecinul.

— Să mă duc la pădure şi să-mi aduc nişte lemne.

— Bine, ia carul şi boii, dar bagă de seamă să nu încarci prea mult.

Pleacă săracul cu carul, îl ia pe Necaz, se urcă amândoi în căruţă şi pornesc la pădure.

Mergând ei aşa, zice Necazul:

— Stăpâne, ştii tu undeva pe aici o piatră mare?

— Ştiu, cum să nu ştiu!

— Să mergem acolo!

Ajung ei lângă piatră, se opresc, se dau jos din car şi se apropie. Necazul îi spune ţăranului să ridice piatra. Ţăranul se opinteşte, împinge şi trage de piatră. Mai pune mâna şi Necazul şi piatra este dată la o parte. Când colo, sub ea, ce să vezi dumneata? O grămadă mare de aur.

— „Ce stai?", îi spune Necazul ţăranului. „Trage căruţa şi încarcă!"

Ţăranul face, precum îi zice Necazul şi umple căruţa cu aur. Ia tot ce găseşte şi vede că nu mai e nimic acolo. Îi spune Necazului:

— Mi se pare că mai sunt ceva bani la fund!

— „Unde", întreabă Necazul, „că eu nu văd?"

— Uite colo, în colţul acela! Nu-i vezi cum lucesc?

— Nu, nu văd!

— Bagă-te în groapă şi ai să-i vezi!

Necazul se bagă în groapă, dar ţăranul

atâta aştepta. Trage piatra la loc şi prinde dedesubt pe Necaz.

— „Ce faci?", îi strigă acesta.

— „Ce să fac?", spune ţăranul. „Dacă te iau cu mine, iar ai să mă împingi în păcat şi o să mă duci la cârciumă. Aşa cum stai acolo, e mai bine!"

Pleacă ţăranul cu banii acasă, înapoiază carul şi boii vecinului şi se pune pe treabă. Îşi drege gospodăria, cumpără lemne, îşi face o casă mare şi începe să trăiască în rând cu oamenii. Toate îi merg în plin. Îl întrece în avere chiar pe fratele său dela târg.

Trece oarecare timp şi într'o zi poftește şi el pe fratele său la dânsul de ziua onomastică.

— „Cum", îi spune fratele, uimit, „tu n'ai ce mânca şi mă poftești la tine, de ziua ta?".

— „Altădată", îi spune fratele, n'aveam nici după ce să beau apă, dar Dumnezeu mi-a ajutat şi am făcut o frumoasă avere. Acum, slavă Domnului, am de toate şi-mi pot îngădui să chem prieteni la masă de ziua mea".

Se miră bogatul şi într'o doară, pleacă la ţară, împreună cu nevasta, să vadă isprava fratelui său. Când ajunge acolo, să nu-şi vină a crede ochilor. Fratele său e mai înstărit ca dânsul şi are de toate. Intră el înăuntru, cu nevasta ,şi fratele se grăbeşte să-i primească, dându-le locul de cinste la masă. Beau ei şi

se ospătează cu toate bunătăţile, iar la sfârşitul mesei, când rămân numai cei doi fraţi, negustorul întreabă :

— „Nu pot încă să mă desmeticesc de cele ce văd". îi spune el ţăranului. „Cum ai făcut de-ai agonisit aşa avere?".

Ţăranul zâmbeşte şi-i spune cum s'a băgat Necazul la el, cum au băut totul împreună la cârciumă şi cum tot Necazul a a fost acela care l-a scăpat de sărăcie, arătându-i comoara de sub piatra din câmp, apoi cum, după ce a luat banii, l-a băgat pe Necaz acolo şi a trântit piatra peste dânsul, ca să nu-l tragă iar la cârciumă.

Auzind bogatul una ca asta, simte cum îi încolţeşte în suflet invidia. Se desparte de fratele său şi se gândeşte cum să-i facă rău.

— Am să mă duc în câmp, să găsesc pe Necaz şi să-i dau drumul, ca să-l sărăcească iar pe fratele meu. Atunci n'are să se mai fudulească în faţa mea.

Trimite pe nevastă-sa acasă, iar el pleacă la câmp. Ajunge la locul unde se află piatra, o ridică şi se pleacă, să vadă ce-i acolo. Dar pe când se pleca el, să vadă ce este dedesubt, Necazul ţuşti de sub piatră şi sare drept în spatele negustorului.

— „A!", spune el. „Ai vrut să mă pierzi? Acum n'am să te mai las nici mort!", strigă Necazul.

— „Ascultă, Necazule", îi spune negusto-

rul, te înşeli. Nu te-am băgat eu sub piatră, ci fratele meu, calicul, pe care l-ai îmbogăţit. Eu am venit să te scap!"

— Nu-i adevărat! Tu eşti acela şi vrei să mă minţi. Dar urciorul nu merge de multe ori la apă. M'ai înşelat odată, acum n'ai să mă mai duci tu pe mine de nas!

Că-i cât, că-i mâr, nimic! Necazul sare în spatele bogatului şi se ţine bine. Il aduce negustorul în gospodăria lui şi din ziua aceea s'a dus de râpă tot ce-a avut negustorul. A rămas sărac lipit pământului. Negustorul a băut toată averea cu Necazul la cârciumă.

— „Ah, aşa nu mai merge", îşi zise negustorul într'o zi. „Trebue să scap odată de tovarăşul acesta nesuferit. Dar cum aş putea să scap?"

Se gândeşte el, cât se gândeşte, apoi îi vine o idee. Se duce în curte, ia o buturugă, şi bagă toporul în ea, dar n'o despică de tot. Cheamă Necazul să-i ajute.

— „Cum să-ţi ajut", zice Necazul.

— Uite, bagă mâna în crăpătura asta şi ţine bine!

Bagă Necazul mâna în crăpătura buturugii şi numaidecât negustorul trage toporul afară. Lemnul se strânge la loc şi prinde mâna Necazului, ca într'o menghină.

— „Aoleu, ce faci?", îi strigă Necazul. „Mi-ai prins mâna în crăpătură!"

— „Nu-i nimic, Necazule. Deajuns ţi-ai

făcut râs de mine. Acum mi-a venit şi mie rândul să mă răsbun!

Şi ridicând buturuga pe umeri, se duce cu ea la marginea târgului şi o aruncă într'un lac, unde se înneacă.

— „Na", zice el, „afurisit să fie acela căruia i-o mai fi milă de tine!"

Apoi pleacă spre casă şi în curând, negustorului începu iar să-i meargă bine.

O ŢARĂ IMPIETRITĂ

A fost odată un bătrân, care avea un fecior. Şi feciorul acesta se hotărî într'o zi să plece în lume. Îşi luă rămas bun dela bătrânul său tată şi porni la drum. Merse el, cât o fi mers, căci povestea nu spune anume cât şi ajunge într'o ţară ciudată. Acolo, totul era de piatră. Animale şi oameni, fiecare cum fusese apucat de vreme, rămăsese împietrit. Unul împietrise, tăind lemne şi mâna stătea ridicată în aer. Altul mergea pe drum şi împietrise aşa cu piciorul, ca şi cum ar fi în mers. Altul... Dar ce să vă mai spun, totul era împietrit, de parcă aşa fusese, de când lumea. Se vede că un duh vrăjmaş îi prefăcuse pe toţi în piatră şi-i lăsase aşa.

Se apropie flăcăul nostru de oraş şi se miră de tăcerea care-l înconjoară şi mai ales de nemişcarea oamenilor. Nimic nu se aude în jurul lui, niciun sgomot, nicio muscă. Se duce la palatul regelui, să afle ce este cu ciudăţenia asta. Acolo îi iese în cale fiica regelui şi-l întreabă cine e şi de unde vine. El

îi spune că a plecat în lume şi că, ajungând în acest oraş, a găsit toată lumea împietrită.

— „Hei, e un blestem pe capul nostru!", spune fiica regelui. „Dacă s'ar găsi un om tare, care să se roage trei nopţi în şir aici, în castel, atunci toată lumea are să fie aşa, cum fost şi mai înainte!"

Auzind una ca asta, flăcăul nostru zice:

— Mă leg eu, prinţesă, să stau trei zile în castel şi să mă rog!.

— „Dacă faci asta", îi zice prinţesa, „şi dacă Dumnezeu se îndură să-i facă pe oameni la loc, aşa cum au fost înainte, apoi eu sunt gata să te iau de bărbat!"

Apoi, prinţesa îi dădu trei legături de lumânări, ca să aibă în fiecare noapte şi pleacă.

Soseşte noaptea. Feciorul nostru intră în castel şi începe să se roage. Pe la miezul nopţii pătrund în castel o mulţime de draci. Unii sar să-l taie ,alţii îi toarnă apă, alţii îl trag de păr. In sfârşit îl chinuiesc pe flăcău, ca în iad. Dar de îndată ce cântă cocoşul, diavolii se grăbesc să plece şi dispar ca nişte năluci. Flăcăul arde toată legătura de lumânări, se culcă şi adoarme. A doua zi, vine fiica regelui şi-l găseşte în viaţă.

— „Ei, cum a fost", îl întreabă ea.

— A fost straşnic! Dar nu-i nimic, Dumnezeu e mare şi îndurător. Cu mila lui, am să pot duce treaba până la capăt!

— Bagă de seamă, căci în noaptea asta are să fie și mai și.

Spuse acestea și plecă. Într'adevăr, a doua noapte fu grozavă. Dracii veniră în număr și mai mare și-l chinuiră până la cântatul cocoșilor, apoi dispărură. A treia noapte puse capăt la toate. Dar flăcăul se rugă tot timpul și arse toate lumânările. Apoi scrise pe sobă, așa cum îl învățase fata, cum a scăpat el împărăția de năpastă și blestem. A doua zi, când se trezește flăcăul nostru, simte în jurul lui că lumea se mișcă. Toți înviaseră și umblau în toate părțile, de parcă nimic nu se întâmplase.

Regele învie și el și se supără foc:

— Cine a îndrăznit să-și bată joc de împărăția mea?

Intră în castel și citește cele scrise de flăcău, dar nu-i vine să creadă. Fiica sa îi spune că totul e adevărat. Regele se înseninează, cheamă pe flăcău și-i mulțumește, apoi îi dă fata de nevastă. Făcură nuntă mare și se veseliră. Apoi se puseră pe un trai ca acela. Când regele își dete sfârșitul, ginerele său îi luă locul și domni mulți ani. Fu un rege bun și se purtă bine cu supușii săi.

Și așa a fost povestea cu feciorul țăranului.

FEMEIA CU GURA LARGA

Pe moşia unui boier trăia odată un moş şi o babă care, din pricina bătrâneţelor, nu făceau altceva, decât să steie pe malul râului şi să prindă peşte. Apoi, după ce-şi făceau treaba, duceau peştele la coliba lor, nu departe de acolo, şi-l puneau la uscat.

Într'o zi se duc ei ca de obiceiu la râu şi pun cârligele, apoi pleacă spre casă. Pe seară, porneşte moşul la râu, să vadă dacă s'a prins ceva. Şi mergând el aşa, găseşte o comoară. O ia el şi se bucură, dar în aceeaşi clipă îşi aduce aminte de gura babei, că uitaiu să vă spuiu, avea baba o gură largă, că nimic nu putea să-i spună moşul, fără ca ea să nu răspândească svonul în tot satul. Deci se gândeşte moşul, cum să facă cu baba, ca să ţină taina. Duce comoara acasă, şi-i spune babei:

— Uite, vezi, am găsit o comoară!

Incepe baba să sară în sus şi să se bucure de norocul acesta şi dă să iasă din colibă, ca

să ducă vestea la nepoți și la rude. Dar moșul de colo:

— Stai, babă, că-ți știu eu gura. Dacă ai să flecărești încoace și încolo, are să audă și boierul și ne ia comoara!

— Vai de mine, moșule, dar se poate una ca asta? Ești nedrept cu mine. Nici nu mă gândesc!

—Lasă că știu eu muiere! Hai cu mine la râu!

— Ce să mai căutăm la râu, când avem atâta bănet? Du-te singur!

— Nu, femeie, să mergi cu mine, căci am să-ți arăt altă minunăție!

— „Dar ce poți să-mi mai arăți?", întreabă baba, curioasă tare.

— Vino și-ai să vezi!

Pornesc ei la malul râului și moșul îi zice:

— Stai puțin aici de vezi de pripoane, iar eu mă duc până mai încolo, să văd nu mi-o cădea ceva vânat. Am auzit pe cineva spunând că știucile au ieșit din apă și s'au ascuns prin iarbă!

Pleacă moșul pe câmp și ia cu dânsul o știucă, fără să-l vadă baba. Pune știuca în iarbă și pornește mai departe. Spre norocul lui, dă de un iepure pe care-l prinde și-l aduce la malul râului. Baba, tot stând pe mal, aținise. Moșul ia și pune iepurele în plasă, apoi trezește baba și zice:

— Ei, bătrâno, scoală, să scoatem peștele!

Se scoală baba şi ajută moşului să tragă plasa. Când colo, ce să vezi? In plasă un iepure. Se minunează baba şi spune:

— Ce să fie asta, bărbate? N'am mai pomenit aşa ceva până azi!

— Păi nu-ţi spuseiu eu? S'au schimbat lucrurile. Acum animalele trăiesc în apă şi peştii pe uscat!

— „Măi, mare minunăţie", zice baba.

Apoi, luând iepurele, pornesc spre casă. Trecând pe câmp ,unde lăsase moşul ştiuca, deodată baba se opreşte şi zice:

— Moşule, să ştii că oamenii au dreptate! Uite o ştiucă!

O ridică baba din iarbă, o pune în coş şi se tot minunează. Nu mult după aceea, trecând prin marginea pădurii, văd un urs cum sfâşie o vacă.

Baba se opreşte şi zice:

— Vezi, moşule? Ursul sfâşie vaca! Trebue să dăm de veste în sat!

— Sst! Taci, femeie, ăsta-i dracul! Il jupoaie pe boierul nostru!

Ajung ei acasă şi moşul ascunde comoara, iar baba pleacă prin vecini. Povesteşte ea uneia şi alteia cum au găsit iepurele în apă şi ştiuca în iarbă, apoi cum au văzut pe dracul jupuind de viu pe boier şi nu uită să spună şi despre comoară.

Aude şi boierul că moşul a găsit o comoară

și trimite numaidecât să-l aducă, împreună cu baba, în fața lui.

— Moșule, lumea spune că ai găsit o comoară? Oare să fie adevărat?

— Dar de unde, boierule? Dumneata nu știi cum e lumea? N'am găsit nimic!

— Uite, chiar baba dumitale spune!

— Ce te uiți la gura ei, boierule? Baba nu știe ce vorbește!

— Auzi, babo, așa să fie?

— Nu e boierule! Eu nu mint niciodată. Am văzut comoara cu ochii mei!

— „Când ai văzut, babo?", întreabă moșul.

— Ei, moșule, se vede că ești uituc! In ziua când am găsit știuca în iarbă și iepurele în plasă!

— „Vezi boierule, că nu știe ce spune?", zice moșul.

Dar baba sare îndată:

— Ba știu eu ce spuiu. Aduți aminte că tot atunci am văzut pe dracul în marginea pădurii, cum jupuia pe boier!

Când aude și una ca asta, boierul se face foc și-i zice babei:

— Minți, babo! Când mi-a jupuit mie dracul pielea?

— „Vezi boierule, că am dreptate?", zice moșul. „Baba nu știe ce spune".

— Așa e, moșule!

Și boierul o dă afară pe babă.

OMUL CARE ŞTIE TOATE

Trăia odată un ţăran sărac şi isteţ, pe care-l chema Gândac. Intr'o zi, ce se gândi el? Hai să se facă ghicitor. Se duce şi fură dela o babă o bucată de pânză pe care o ascunde în şura cu paie, apoi începe să se laude în tot satul că el ştie unde e pânza. Vine la el baba şi-l roagă să-i ghicească. Gândac se prinde să-i ghicească şi întreabă ce-i dă pentru osteneală.

— Apoi îţi dau o baniţă cu făină şi o oca de unt!

Gândac se învoieşte şi spune babei să caute bucata de pânză în şira cu paie. Baba se duce şi găseşte pânza.

Peste vreo două zile, Gândac face altă ispravă. Şterpeleşte calul unui ţăran chiabur, îl duce în pădure şi-l leagă de un copac, apoi dă de veste că el ştie unde se află calul. Vine la el ţăranul chiabur şi-l roagă să-i spună unde se află calul. Gândac se prinde să ghicească şi-i spune ţăranului chiabur să se ducă în pădure, în cutare loc, şi acolo are să găsească calul legat de un copac.

Acela se duce şi, într'adevăr, dă peste cal. Vine în sat, îi mulţumeşte ghicitorului pentru treabă şi-i dă o bumaşcă de o sută de lei.

Începe să alerge vestea prin ţară că în cutare sat se găseşte un ghicitor, care ştie toate.

Din nenorocire, împăratul acelei ţări pierde într'o zi un inel de mare preţ. Pune el să-l caute prin toate colţurile, dar nicăiri nu dă de dânsul. Aude el despre ţăranul care ştie să ghicească şi trimite să-l aducă în faţa lui, ca să-i ghicească unde se află inelul.

Slujitorii vin, îl iau pe ţăran, îl pun într'o căruţă, şi-l aduc în faţa împăratului.

— „M'am ars!", spune ţăranul. „De unde să ştiu eu unde se află inelul împăratului!"

— „Bună ziua, moşule", îi spune împăratul. „Să-mi ghiceşti unde se află inelul. Dar bagă de seamă, dacă n'ai să ghiceşti, să ştii că-ţi tai capul!"

Când aude ce nenorocire îl paşte, dacă nu găseşte inelul, Gândac se face mititel de frică. Îl iau şi-l închid într'o cameră, ca să poată sta liniştit şi să ghicească.

— Să-l lăsăm toată noaptea, să ghicească şi mâine să-i dăm drumul.

Gândac stă în cameră şi se gândeşte:

— Dracu m'a pus să mă fac vrăjitor! Acum să vedem pe unde scoatem cămaşa!

După puţin timp, îi vine un gând mântuitor:

— Am să stau aici până după miezul nopții și pe urmă am s'o șterg. Când vor cânta cocoșii a treia oară, am să ies frumușel din cameră și am să pornesc încotro voiu vedea cu ochii!

Se întâmplase ca inelul împăratului să fie furat de trei servitori din palat: lacheul, vizitiul și bucătarul.

— „Ce ne facem, fraților?", vorbesc ei. „Dacă ne află ghicitorul, suntem pierduți. Știreangul ne așteaptă. Hai să ascultăm la ușă. Dacă țăranul nu ne ghicește, atunci să tăcem din gură. Iar dacă ne ghicește, mai bine să-i mărturisim și să ne rugăm de el să nu ne spună împăratului!"

Se duce lacheul și trage cu urechea la ușa camerii țăranului. Tocmai în clipa aceea încep să cânte cocoșii, pentru întâia oară.

— „Slavă ție, Doamne", zice țăranul, ăsta e întâiul; mai sunt doi. „Să aștept!"

Auzind așa, lacheul se umple de spaimă și dă fuga la tovarăși:

— Fraților, suntem pierduți! Țăranul m'a recunoscut. De îndată ce m'am apropiat de ușă, l-am auzit zicând: „Ăsta e întâiul, mai sunt doi!"

— Stai să mă duc și eu!", zice vizitiul.

Ajungând la ușă, iată că încep să cânte cocoșii a doua oară. Țăranul zice:

— Slavă ție, Doamne, ăsta e al doilea; mai aștept unul!

Vizitiul vine fuga la tovarăşii săi:

— Fraţilor, m'a recunoscut şi pe mine!

Bucătarul zice:

— Staţi, dacă mă recunoaşte şi pe mine, atunci n'avem altceva de făcut, decât să-i mărturisim şi să-l rugăm pe ţăran să ne cruţe!

Se duce şi bucătarul şi trage cu urechea. Tocmai atunci cântau cocoşii a treia oară. Ţăranul îşi face cruce şi zice:

— Slavă ţie, Doamne, e al treilea!

Şi dă fuga s'o şteargă pe uşă. Dar hoţii vin la dânsul, îi cad la picioare şi-i spun:

— Să nu ne nenoroceşti! Noi am furat inelul împăratului. Dacă ne spui, suntem pierduţi. Iată inelul.

— „Fie", zice ţăranul, când vede cum stă treaba, „am să vă iert!"

Ia inelul şi-l pune sub covorul din camera împăratului.

Dimineaţa îl cheamă împăratul şi-i zice:

— Ei, moşule, ai ghicit unde-mi este inelul?

— Da, înălţate împărate. Inelul este sub covorul acesta!

Se miră împăratul de ştiinţa ghicitorului, pune să se ridice covorul şi, într'adevăr, găseşte inelul. Se bucură împăratul că şi-a găsit inelul şi-l răsplăteşte pe ţăran cu bani mulţi. Apoi iese, să se plimbe prin grădină.

Mergând împăratul pe o cărăruie, vede

un gândac. Il ia în palmă și-i spune țăranului, așa mai mult în glumă:

— Ei, ia să te văd, ai să ghicești ce am eu în palmă!

Dar țăranul își zice:

— Acu e acu! Să te văd, Gândace, cum ai s'o scoți la capăt!

— „Așa e", zice împăratul, „ai ghicit. Un gândac am eu în palmă!"

Apoi îi dă țăranului și alți bani pentru iscusința sa. Din ziua aceea i-a mers vestea peste tot țăranului, dar s'a lăsat de vrăjitorie, ca să nu mai pată ce-a pățit. Acum putea să se lase de șiretlicuri, căci slavă Domnului, avea cu ce să trăiască.